

Hoofdstuk 9

Appèl

9.1 Uitgangsprincipe van de opbouw

De opbouw van een appèloefening is weer te geven volgens het volgende uitgangsprincipe:

-Eerst hond conditioneren op de geleider en het initiatief verleggen.

-Vervolgens het aanleren van het commando zonder dwang en zonder vermijden op te roepen, met gebruikmaking van het begrip positief geconditioneerd signaal en het begrip “shaping”.

“Shaping” zou men kunnen vertalen als “het vormen in stapjes van het gewenste gedrag”. Onder “shaping” verstaat men het proces waarbij kleine stapjes in de goede richting naar gewenst gedrag wordt versterkt, waarbij de norm steeds een beetje verhoogd wordt totdat het uiteindelijk van te voren bepaalde doel bereikt is. M.a.w., voor het verkrijgen van het positief geconditioneerd signaal moet de hond steeds perfecter/sneller werken. Daarna volgt de driftbevrediging (voedsel/bal).

-Daarna reactiviteit creëren.

-Daarnaast interval toepassen v.w.b. het geven van een positief geconditioneerd signaal met daarna een driftbevrediging (voedsel/bal).

Nogmaals, een onvoorspelbare/variabele beloning is de beste manier om een bepaald commando te onderhouden. Men moet wel zorgen dat de link tussen gedrag en de driftbevrediging blijft bestaan.

-Gedurende de gehele opbouw van de hond het oogcontact met de geleider uitbouwen.

In het vervolg van dit hoofdstuk “Appèl” zullen deze uitgangsprincipes verder worden uitgewerkt. Gedurende de opbouw van de hond zullen een aantal van deze principes door elkaar heen lopen. Het is echter wel van groot belang de samenhang van deze uitgangsprincipes voor ogen te blijven houden. Weten waar men mee bezig is zal de basis zijn voor een goed eindresultaat.

9.2 De basis, de hond conditioneren op de geleider en activiteit creëren bij de hond

Wat vooral gedurende eerste zes levensmaanden van de hond bewerkstelligd moet worden is activiteit bij de hond en een conditionering op de geleider. Deze activiteit heeft men bij de hond gecreëerd als de hond door de geleider snel geactiveerd kan worden in buitdrift. Door met dit actieve gedeelte van de hond te gaan werken heeft men het grote voordeel dat men kan voorkomen om vermijddgedrag te bewerkstelligen. Buitdrift kan namelijk geen vermijddgedrag oproepen. Bij het hoofdstuk manwerk komt dit nog uitgebreid aan bod. Met de gecreëerde

activiteit als basis worden later de basisoefeningen als “ZIT” en “AF” aangeleerd.

De eerste trainingsinspanningen met de hond bestaat dus uit het creëren van activiteit. Dit kan men bewerkstelligen met een rubberen bal ter grote van een tennisbal met en touwtje eraan. Men laat de hond, die aan een lange lijn vast zit, achter de bal jagen die men in aan het touwtje vast houdt.

Wat men zou kunnen stellen is dat men de hond leert met de geleider te spelen met behulp van de bal. De hond raakt het meest gefascineerd op de bal als de geleider de bal in beweging brengt als zijnde een klein buitdiertje voor hem. Dit bereikt men door met behulp van het touwtje aan de bal rukkende snelle bewegingen te maken die snel van richting veranderen. Het doel is de hond te laten “jagen” achter de bal aan, met andere woorden activiteit door middel van buitdrift te creëren. Om deze leerfase optimaal te laten verlopen dient er bij deze eerste trainingssessies geen verdere afleiding voor de hond aanwezig te zijn.

Men gaat dus niet met het balletje gooien! De hond krijgt de bal alleen rechtstreeks van uit je hand in zijn bek. Het gaat er namelijk om dat de hond begrijpt dat het jou bal is. Het is namelijk zo dat de hond van nature graag datgene heeft wat jij bezit! Het is namelijk een stukje autoriteit die je dan prijs geeft aan de hond. Dus rechtstreeks uit je hand is altijd beter dan de bal te gooien als het gaat om het creëren van activiteit. De hond moet weten dat jij diegene bent die de bal tot beweging kan brengen.

De hond heeft dus nu de bal en zit aan de lange lijn. Wat betreft het gebruik van een lange lijn het volgende. Dat de hond nu aan de lange lijn zit is niet alleen handig om eventueel te voorkomen dat deze met de bal weg wil. Het is tevens belangrijk om de hond te laten gewennen dat hij een lange lijn met zich mee moet “sleuren”. Bij latere trainingshandelingen, bijvoorbeeld bij het manwerk, heeft men hier alleen maar profijt van. Bovendien mag het niet zo zijn dat een hond alleen aan een lange lijn wordt gedaan als men m.b.v. deze lijn problemen op wil gaan lossen. De hond zal dit snel door hebben en heeft het gebruik van een lange lijn dus niet meer het gewenste effect. Het gebruik van een stugge/harde lange lijn heeft het voordeel dat deze minder snel om je benen of de benen van de pakwerker slaat en de hond minder snel deze problemen heeft met zijn poten. Nadeel t.o.v. lichte/slappe lijn is natuurlijk dat deze erg zwaar kan worden als deze vocht op neemt.

Terug naar het spel met de bal. Wil de hond niet naar je toekomen en/of de bal niet graag afgeven, dan moet men dit niet gaan afdwingen bij de hond. Immers we willen geen vermijddgedrag gaan oproepen. Beter is in dit geval gebruik te maken van het gegeven dat de hond van nature iets liever heeft wat jij hebt dan wat hij heeft. Dus die ene bal die jij nog hebt is veel interessanter dan die honderd die hij misschien zelf al heeft. Dus door nu een tweede bal te activeren op de wijze men deed voordat men de eerste bal gaf, gaat de aandacht van de hond naar deze tweede bal. Hij zal nu zijn eerste bal laten vallen of graag afgeven. Belangrijk is dan op dat moment deze tweede bal direct uit de hand te geven. Immers zijn handeling moet wel bevredigd worden. Honden kunnen een voorkeur hebben of krijgen voor een bepaalde bal. Raadzaam dus om te werken met twee exact de zelfde ballen. Men moet deze oefeningen net zo lang uitvoeren totdat de hond zelf jou gekregen bal wil teruggeven of op zijn minst tegen je opspringt en de bal op commando af wil geven.

Het niet willen afgeven van de bal is een signaal dat hij zijn werkdrift met de geleider aan het ondermijnen is. De hond mag dus zeker niet wat gaan rondlopen met zijn bal of er op gaan liggen knagen. De bal is van jou en dat hoort de hond te weten. Wat men dus wil bereiken is een volledige conditionering van de hond op de geleider.

Het vervolg van het verhaal is dat men het initiatief gaat verleggen naar de hond. D.w.z. dat de hond gaat vragen om actie van de geleider. Het is dan dus niet meer zo dat de geleider zijn hond in drift brengt met de bal, maar de hond het initiatief neemt om actie te bewerkstelligen.

Het initiatief verleggen kan men door zich als geleider plotseling stil te gaan staan met de bal uit zicht van de hond, bijvoorbeeld onder de jas, een beetje door je knieën gaan en je lichaam gespannen maken. Als de hond dan tegen je aanspringt of de bal gaat zoeken onder je jas ga je over tot hiervoor genoemde acties om de hond te activeren.

Men kan dus hiermee een ideale situatie verkrijgen. Het is niet meer de geleider die de aandacht van de hond wil vasthouden, maar het is de hond die de aandacht van de geleider wil vasthouden.

Om deze activiteit en de conditionering op de geleider nog verder te verankeren kan men dezelfde al hierboven beschreven oefeningen uitvoeren maar dan met aanwezigheid van afleiding door derde.

9.3 Reactiviteit bij het appèl bewerkstelligen bij het aanleren van de basisoefeningen

Voor ik begin met het beschrijven van het aanleren van de verschillende appèloefeningen moet ik eerst nog enkele stukjes theorie kwijt. Als eerste over het creëren van reactiviteit en een reactieve fasetijd bij het appèl. Het begrip reactiviteit en reactieve fasetijd in deze context is bij mij weten niet te vinden in de ethologische literatuur. Het is de Duitser W. Lüneberg die ik bij enkele lezingen van hem deze benamingen heb horen gebruiken. Daar ik geen betere benamingen kan vinden, neem ik deze maar over.

De hond reactief en daardoor in een reactieve fasetijd houdt in dat de hond al de intentie heeft om een bepaald commando te gaan uitvoeren, maar nog slechts wacht met het uitvoeren totdat het akoestische commando daadwerkelijk komt. De hond is dan buiten reactief, ook nog hoog in drift gebracht. Wat men dus hiermee bereikt dat de oefening zeer snel wordt uitgevoerd naar dat het commando is gegeven. Het creëren van reactiviteit bij de hond kent de volgende spelregels.

Er zal altijd een visueel signaal het akoestische commando vooraf moeten gaan. Alle oefeningen moeten zo aangeleerd worden. Dit combineren van visueel signaal → akoestisch signaal maakt de hond reactief, waar we mee bedoelen dat de hond het akoestische commando gaat uitvoeren voordat het akoestische commando geklonken heeft. Het mag duidelijk zijn dat elk akoestisch commando zijn eigen visueel signaal kent en dit akoestische commando erg snel naar het visuele signaal komt. Is de hond goed reactief op een bepaald visueel signaal, dan kan door dwang een reactieve fasetijd bewerkstelligd. Dit gaat als volgt. De hond krijgt het visuele signaal en wordt dus reactief. Echter door dwang wordt de hond nu geleerd te wachten op het akoestische commando, de hond zit tot dat moment in de reactieve fasetijd.

Later zal de routine de hond het visuele signaal geven, m.a.w. hij weet uit ervaring welke oefening er komt, en door de reactieve fasetijd zijn oefeningen snel uitvoeren.

9.4 De kunst om de hond bij het appèl zo lang mogelijk in drift te houden

Er is natuurlijk ook nog de voorwaarde dat men gedurende het uitwerken van de oefeningen op

een evenement de hond goed in drift weet te houden. Ook dit steeds langer in drift blijven, lees het steeds verder uitstellen van de driftbevrediging, kan men steeds verder opbouwen. Dit kan men bij het appèl bewerkstelligen door diverse positieve bevestigingen van het gedrag in een vaste volgorde toe te dienen voordat de echte driftbevrediging volgt. M.a.w. de hond wordt geleerd dat een reeks van bevestigingen vooraf gaan aan de echte driftbevrediging en dit houdt hem in drift.

Bij de opbouw van de hond moet het uiteindelijk zo zijn dat men bij de trainingen uiteindelijk de nu volgende volgorde positieve bevestiging van het gedrag kan aanhouden.

1)positieve gezichtsuitdrukking, m.a.w. een positief geconditioneerd visueel signaal (bijvoorbeeld een glimlach)

2)akoestische bevestiging, m.a.w. een positief geconditioneerd akoestisch signaal (bijvoorbeeld GOED ZO, of een CLICK met de clicker)

3)lichamelijk contact (bijvoorbeeld een aai)

4)het krijgen van jou bal (d.w.z. stukje autoriteit direct uit jou hand + driftbevrediging)

Met het geven van je bal, ofwel een stukje autoriteit, moet men dus steeds spaarzamer worden. De “verwachtingstijd” tot driftbevrediging wordt dus steeds langer, m.a.w. de hond wordt langer in drift gehouden. Wat dit betreft heb ik al bij het hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” uiteengezet hoe men beloning moet toepassen om het beste effect te bereiken.

In drift houden hangt ook samen met de “honger” naar driftbevrediging of anders gezegd het “voedsel” die al voor bevrediging is gegeven. Ik doel hier op de huisvesting van de hond en de samenhang hiervan met de roedeldrift.

Het gericht houden op de geleider bij het appèl komt namelijk voort uit een stuk buitdrift (bal) en een stuk roedeldrift (samen (bezig) zijn met de geleider). Het mag voor zich spreken dat de roedeldrift het sterkst is wanneer “het in roedel zijn” vaak niet van toepassing is voor de hond. Leeft de hond altijd in een roedel, dan zal de roedeldrift al voor een groot deel verzadigd zijn. Het altijd in roedel zijn kan van toepassing zijn als de hond thuis altijd samen met een andere hond in één hok ligt! Een hond altijd binnen in huis geeft het zelfde effect.

Echter.....sociaal contact, omgang met de kinderen en alle overige wat zich in en om het huis zich afspeelt, moet deel uitmaken van de wereld van de hond! Ik spraak dan ook over het bezwaar van ALTIJD in roedel zijn, niet over SOMS of REGELMATIG!

9.5 Werken naar ultieme aandacht van de hond = OOGCONTACT

Oogcontact van de hond met de geleider is een zee sterk punt voor het bereiken van een perfecte uitvoering van appèloefeningen. Het is de ultieme vorm van aandacht voor de geleider. Bovendien is oogcontact een zeer goed en eenvoudig middel om de intensiteit van de aandacht voor de geleider te meten. Immers de hond kijkt je wel of niet aan in de ogen en is er dus de ultieme aandacht wel of niet aanwezig.

Oogcontact is het middel om het door de hond reactief zijn en in de gewenste reactieve fase tijd verkeren gedurende de uitvoering van een oefening goed de controle over de hond te behouden. Zoals in een passage hiervoor beschreven, kan het reactief zijn van een hond bij het uitvoeren van oefeningen problemen met zich meebrengen. Ik geef wat voorbeelden. Bij de ZIT en AF oefening houd de hond al wat in een past zijn lichaamshouding al aan. Bij het apporteren gaat het achterwerk van de hond al voor het commando enigszins van de grond. Bij het oplopen

voorafgaande aan het commando VOORUIT dringt de hond al voor.

Kan men echter bereiken dat in de reactieve fase tijd de hond oogcontact zoekt met de geleider dan heeft de hond op dat moment volledige aandacht voor zijn geleider. De hond is dan in de reactieve fase tijd echter onder volledige controle. De hond is geleerd dat oogcontact het middel is om uiteindelijk tot driftbevrediging te komen.

Zo als al eerder gezegd, het is van zeer groot belang de samenhang van de zaken die hier spelen goed voor ogen te houden. Vanwege dit grote belang geef ik wederom een korte opsomming hiervan.

- *De hond is uit op driftbevrediging.

- *Hem is geleerd dat oogcontact uiteindelijk de driftbevrediging zal brengen.

- *Dit oogcontact hebben we nodig om de reactieve fase tijd goed onder controle te houden.

- *De reactieve fase tijd komt voort uit het in drift zijn van de hond.

- *De drift is nodig voor de uitvoering van een snelle oefening.

- *De hond is in drift omdat deze weet dat het correct uitvoeren van de oefening driftbevrediging brengt.

- *Voor het in drift komen is het initiatief bij de hond gelegd. De hond is geleerd de geleider te activeren tot het gaan uitvoeren van oefeningen.

Schematisch zou je het zo kunnen uitteken:

OVERZICHT VAN DE SAMENHANG VAN DE VERSCHILLENDE ELEMENTEN BIJ HET UITVOEREN VAN OEFENINGEN

INITIATIEF BIJ DE HOND

Oogcontact is vaak al een bijproduct dat ontstaat gedurende de opbouw. De basis van oogcontact wordt al gelegd bij het verleggen van het initiatief bij de hond om tot het uitvoeren van oefeningen over te gaan. Het belang van oogcontact voor de hond kan hier al geconditioneerd worden. Mocht het echter gedurende de opbouw blijken dat het niet tot het gewenste oogcontact gaat komen, kan men besluiten zeer bewust oogcontact te gaan aanleren. Een methode om de hond oogcontact te gaan aanleren kan als volgt luiden.

Neem voedsel of een balletje en houdt dat tussen de ogen van de hond en je eigen ogen. Op deze wijze kijkt de hond naar het begeerde en naar jou. Zodra de hond in je ogen kijkt beloon je deze door het voedsel of de bal te geven. Begint de hond het spelletje door te krijgen dan gaat men een stap verder door de hond echt bewust te leren kijken. Dit doet men door de buit nu in een gesloten vuist een deel zijwaarts van je eigen lichaam af te houden. De hond zal zich uiteraard eerst fixeren op de vuist of zelfs proberen te snuffelen, belikken etc. negeer dit gedrag en wacht af totdat de hond je aankijkt van "waarom niet?". Op dit moment van oogcontact komt de beloning voor de hond uit de vuist. De hond leert dus dat het in drift zijn naar iets, het oogcontact de driftbevrediging geeft. Uiteraard wordt de verleiding naar het voedsel of de bal uitgebouwd door bijvoorbeeld meer beweging met de arm en wordt de tijdsduur van het aankijken langzaam uitgebouwd.

Er zijn varianten voor het aanleren van het oogcontact. Zie hiervoor in dit hoofdstuk appèl bij volgende hoofdstuk 9.6 "Positie training technieken en het aanleren van de ZIT, AF en STA" en bij hoofdstuk 9.10 "VOLGEN en het aanleren van oogcontact" en bij hoofdstuk 9.14.2, "Opbouw door middel van de methode van motivatie verankering". In deze hoofdstuken staat beschreven hoe men het oogcontact kan aanleren in combinatie met het aanleren van verschillende commando's.

Uiteraard moet men ook gedurende de opbouw van alle andere appèloefeningen erg goed op blijven letten als de hond oogcontact maakt. Oogcontact zal bij aanvang altijd een beloning moeten opleveren voor de hond. Met andere woorden, de hond moet geconditioneerd worden dat oogcontact uiteindelijk driftbevrediging op zal leveren. Uitbouwen van de tijdsduur van het oogcontact moet langzaam geschieden.

9.6 Positie training technieken en het aanleren van de ZIT, AF en STA

"Positie training technieken", met specifieke hulpmiddelen daarbij, is een term dat gebruikt wordt in de hondensport waarmee verschillende vaardigheden uit het hondensportprogramma kunnen worden aangeleerd. Met de specifieke hulpmiddelen wordt hier bedoeld een "positie box/kist/placeboard" en een flexibele trainingspaal (flexi-pole). Deze hulpmiddelen kunnen onder andere gebruikt worden bij het aanleren van de ZIT, AF en STA. Het idee hierbij is een hulpmiddel te gebruiken waarin/waarop de hond zich heel prettig voelt en snel herkent wat de betekenis/de verwachting is in zijn gedrag van. De "positie box/kist/placeboard" is ook een hulpmiddel dat goed werkt om bij oefeningen het "oogcontact" te behouden, te voorkomen dat de hond kruipt en/of van houding veranderd gedurende het zitten/liggen/staan en/of een stukje van de grond af gaat met het achterwerk of ellebogen bij de zit en af.

Het hulpmiddel wordt ook wel gebruikt voor het innemen van een correcte positie aan te leren en gewenst gedrag tijdens het aanblaffen bij het pakwerk. Voor het gebruik van een dergelijk “positie hulpmiddel” verwijs ik naar hoofdstuk **10.7.6 “De hond aanleren zitten en aanblaffen bij de pakwerker en vervolgens het aanleren van het revieren naar de pakwerker toe”**.

Een ander “positie hulpmiddel” is de “pot”. De “pot” dient voor het aanleren van een correcte basispositie door de hond, voorafgaande verschillende IGP oefeningen zoals bijvoorbeeld ZIT, AF, STA en behoudt van een correcte positie tijdens het volgen. Voor de “pot” verwijs ik naar hoofdstuk **9.10 “VOLGEN en het aanleren van oogcontact”**.

Zoals hierboven al vermeld, hulpmiddelen als de een “positie box/kist/placeboard” kennen hun kracht in de opbouw omdat de grenzen van de juiste positie/houding van de hond goed geconditioneerd kunnen worden. De flexi-pole kan men zien als vervanging van het gebruik van een lange lijn bij de oefeningen.

De genoemde hulpmiddelen die hierbij gebruikt worden variëren nogal in uitvoering maar het idee erachter is hetzelfde. Verdere uitwerking van dit hoofdstuk begint dan ook met de uitleg van de gebruikte hulpmiddelen.

*De “positie box/kist/placeboard”

Hiervan bestaan nogal verschillende gebruikte modellen. Compleet gekocht of zelf gemaakt. Hieronder volgen enkele varianten met al hun voor en nadelen.

Zoals gezegd, ze hebben allemaal hun voor en nadelen. Specifiek verdere uitwerking van de trainingstechniek zal verderop in de hoofdstuk plaatsvinden, maar om duidelijk te maken

waarom bepaalde uitvoering van een hulpmiddel de nu volgende tekst hierover.
Training technisch vind ik de meest ideale “positie box/kist/placeboard” die de volgende drie elementen bevat. (Uit praktische overwegingen noem ik de “positie box/kist/placeboard” verder in dit werkstuk de box)

1) Een gat in het voorste deel, hieronder aangegeven met een pijl op de foto.

De foto hieronder geeft aan waarom de gat erg handig is een hond erg gemakkelijk en zonder enige dwang de af aan te leren is met behulp van wat voedsel als beloning.

2) Een box die deelbaar is in twee delen.

Zie hieronder een voorbeeld daarvan.

De foto hieronder geeft aan dat in de trainingsopbouw hiermee getraind kan worden met voor de hond direct herkenbare hulpmiddelen.

3) Een box die gedurende de training opbouw in delen “weg” te trainen is. Immers elk hulpmiddel zal uiteindelijk moeten verdwijnen/niet meer nodig/afgebouwd moeten worden bij het uitvoeren van het IGP.

De opzet mag hier duidelijk zijn. De box verdwijnt langzaam. Uiteindelijk zal deze helemaal

verdwenen zijn bij de trainingen.

*Een flexibele trainingspaal (flexi-pole)

Het hulpmiddel wat misschien lastig te maken is. Maar ze zijn compleet te koop. Een flexi-pole is te gebruiken bij meerdere aanleer oefeningen bij pakwerk en appél.

Het gebruik van de positie box/kist/placeboard (de box)

Als er een goede opbouw plaats vindt voor wat betreft het gebruik van de box, is de box een prima hulpmiddel dat bij meerdere oefeningen uit het IGP ingezet kan worden. Hieronder volgt een stappenplan voor de introductie van de box, met vervolgens het gebruik voor de opbouw van de commando's ZIT, AF en STA.

Bij deze methodiek ga ik er van uit dat ook gebruik wordt gemaakt van de "clicker" als de Conditioned Reinforcer (vaak wordt dit ook de Secondary Reinforcer genoemd). Voordat men dan ook deze methodiek met de "clicker" kan starten moet het gebruik van de "clicker" dus al bij de hond geïntroduceerd zijn. In dit werkstuk bij "COMMUNICATIE" hoofdstuk 6.13 is dit al uitgebreid aan bod gekomen.

1)

Kies locatie waar geen afleiding door andere mensen/honden/vreemde omgeving

Men kan er voor kiezen om te werken werken op grote tafel met de box erop.

Maar sommige vinden het prettiger om voor de box te gaan zitten op een stoel.

2)

Als men gekozen heeft voor de positie van de box kan men aanvangen met de opbouw. Brokje in box gooien om de hond uit te dagen in de box te stappen. Als de hond in box stapt en op het moment de hond het brokje op wil nemen klinkt er de click van de “clicker”.

Vervolgens elke keer een brokje in de box gooien en clicken op het moment de hond het brokje gaat opnemen.

3)

Hond leren nu op eigen initiatief in box te stappen.

Als de hond in box stapt en op het moment de hond het brokje op wil nemen klinkt er de click van de “clicker”. Vervolgens elke keer een brokje in de box gooien en clicken op het moment de hond het brokje gaat opnemen in de box en de hond zich volledig in de box bevindt. Mocht de hond uit de box stappen of er half eruit staan, dan volgt er dus geen beloning meer. Alleen als de hond zich volledig in de box bevindt wordt er op de bekende wijze beloond door een brokje in de box te gooien en te klikken op het moment hij het brokje wil gaan opnemen.

4)

Commando aanleren voor in de box te gaan. Dit commando kan zijn “BOX”. De uitvoering is als stap 3), maar er klinkt dus een commando “BOX” op het moment de hond in de box wil stappen. Het commando “BOX” moet dus voor de hond het teken worden in de box te stappen en daar te blijven totdat de hond duidelijk wordt gemaakt de oefening voorbij is.

5)

De oefening wordt uitgevoerd als bij stap 4. Echter de afstand van de box op het moment dat het commando komt wordt stapje voor stapje groter gemaakt. Meest handige is dat men hier de hulp heeft van een ander persoon die de hond even vasthoudt totdat het commando “BOX” gegeven wordt. Indien de box op een verhoging staat is het handig een soort van opstapje voor de hond te maken om zodanig gemakkelijk daarop te komen en vervolgen in de box te kunnen gaan.

In deze stap 5 wordt dus het commando “BOX” geconditioneerd.

6)

Hond is nu gewend om in de box te moeten gaan/te blijven. Nu wordt de hond geleerd tevens aan de voorkant/voorwand van de box te blijven. Of hij daarbij ZIT of STAAT is niet van belang op dit moment. **Er volgt nu een click als de hond in deze gewenste positie is waarbij de brokjes nu direct na de click uit de hand van de geleider aan de hond gegeven worden.** Handig hierbij is dat de geleider zich dan recht voor de hond bevindt.

7) Leren in de box te blijven en wel tevens aan de voorkant/voorwand met geleider op afstand.

Heel even wat afstand nemen als de hond in de box is...stapje voor stapje afstand vergroten...elke keer na een click een brokje geven voor goed/gewenst gedrag.

8)

Nu ook om box heen gaan lopen...steeds weer clicken en brokje geven.

9)

Oefeningen uitvoeren als 7) en 8) maar stap voor stap grotere afstanden van gaan maken en als geleider sneller gaan lopen/rennen.

10)

Hond is nu aardig geconditioneerd in box te gaan en daar te blijven. en wel tevens aan de voorkant/voorwand

Nu leren in box ZIT

Beginnen met ZIT...eerst zonder commando....click als hond zit....brokje geven

Als de hond niet toevallig al ZIT kan men mogelijk het zitten bereiken zonder fysieke druk door een brokje wat hoger recht boven de kop te houden. Gaat de hond dan zitten dan volgt gelijk de click gevolgd door het brokje. De ZIT positie hoort daarbij dus tegen de voorkant/voorwand te zijn

Commando toevoegen.... Click op moment van gaan ZIT gevolgd door brokje.

Commando.....ZIT....zit en....oogcontact....click en brokje

11)

Een voordeel van het aanleren van de "AF" in een box is dat de hond leert van "ZIT" naar "AF" te gaan zonder met zijn voorpoten vooruit te gaan/kruipen. Immers door het voortste deel/plaat van de box moet de hond wel met de achterpoten naar achteren gaan om "AF" positie

te krijgen.

Daarna AF met hulp van voedsel door **gat in box**...zonder commando... Click op moment van gaan AF gevolgd door brokje

Commando toevoegen... Click op moment van gaan AF gevolgd door brokje.

Commando.....AF.....ligt en..**oogcontact**....click en brokje

12)

Daarna STA...zonder commando

Door hond vanuit zit brokje achterna laten gaan. Gaat dan vanzelf staan en de grens van hoever de hond vooruit mag gaan wordt aangegeven door de box.

Later commando toevoegen... Click op moment van gaan STAAN en gevolgd door brokje

Commando.....STA.... STAAT en..**oogcontact**....click en brokje

Later commando toevoegen... Click op moment van gaan STAAN en gevolgd door brokje
Commando.....STA.... STAAT en...oogcontact....click en brokje

13)

Hond op commando van houding laten veranderen. Dat wil zeggen bijvoorbeeld van ZIT naar AF, naar STA, naar AF etc. Belangrijk is daarbij dat de hond met zijn voeten daarbij tegen de voorkant van de kist blijft.

In het begin slechts twee houdingen trainen. Daarna aantal houdingen vergroten,.....maar niet gaan overdrijven.

IGP kent deze oefeningen van het achter elkaar veranderen van positie niet. Maar het oefenen op deze wijze heeft twee doelstellingen. Het conditioneren van de commando's ZIT/AF/STA en daarbij het behoudt van de gewenste positie in de box.

14)

Leren ZIT/AF/STA in box met commando's op wat afstand **met oogcontact**

15)

Afstand nog groter maken ten opzichte van box bij geven commando's... **met oogcontact**

16) indien box op grote tafel stond,....box op grond zetten en verder gaan met oefeningen

17)

Gaan trainen op trainingsveld...desnoods bij stap 1 beginnen!

18)

Box wegtrainen

Stap voor stap de oefenigen uitvoeren met steeds "minder kist"

Uiteindelijk kan men gaan trainen met alleen nog een stukje los materiaal dat gelijk is aan de bodembedekking van de box. Vervolgens zal het stukje los materiaal ook weggetraind worden.

9.7 Oefening ZIT met een actieve hond op het trainingsveld

Uiteraard hebben de conditionering op de geleider en het activeren van de hond er goed ingebracht.

Hoofdstuk 9.6 “Positie training technieken en het aanleren van de ZIT, AF en STA” hebben we in de praktijk gebracht. We houden het doel hiervan in het vervolg van de opbouw van onze hond overeind! Dit hoofdstuk 9.7 heeft ten doel een methode uit te schrijven om een hond hoger in drift oefeningen uit te laten voeren. Nadeel van hogere drift is dat de hond sneller in de fout kan gaan. Een gegeven wat we goed in de gaten moeten houden. Maar dit hoofdstuk 9.7 kan een goed vervolg zijn op de in praktijk gebrachte hoofdstuk 9.6.

Het eerste wat we gaan doen is de hond in drift brengen. We laten hierbij het initiatief zo veel mogelijk over aan de hond. Als de hond goed in drift is, hij jaagt dus achter onze bal aan die in de hand is of aan een touwtje, geven we een visueel teken (een vingertje omhoog bijvoorbeeld) en, in deze fase nog tegelijkertijd, het commando “ZIT”. Door van het commando een beetje ZZZIT te maken kan men verwarring voorkomen met het commando “STA” (verschil tussen S en Z is bij enkele geleiders soms moeilijk te horen en dit dan dus ook in de oren van de hond). De hond zit aan een lange lijn en kunnen we daardoor een beetje voor ons trekken op dat moment. Het is nu afwachten of de hond wil gaan zitten. Desnoods herhalen we het visuele en akoestische signaal. Het is natuurlijk moeilijk aan te geven wat de reactie van de hond zal zijn.

Maar de opzet moet dit zijn. Zodra de hond gaat zitten geeft men zeer vlug (fractie van een seconde) een positief geconditioneerd signaal (met bijvoorbeeld de clicker dus) en direct daarna de bal uit de hand (dus rechtstreeks in de bek). Het uitvoeren van het commando “ZIT” brengt

dus voor de hond een driftbevrediging. Dit moet dus de motivatie worden voor de hond om het commando snel uit te voeren. Het blijven zitten is in deze fase nog helemaal nog niet aan te orde!! Dat komt pas veel later aan bod. Dit gaan we bereiken door het toepassen van het in het begin van dit hoofdstuk beschreven begrip “shaping”. Echter de hond moet wel helemaal doorzitten voordat hij zijn balletje krijgt.

De kunst is geen, of in ieder geval zo min mogelijk, dwang in deze fase te gebruiken. Immers dwang brengt geen activiteit bij de hond en kan vermijddgedrag oproepen. Het is juist activiteit die we willen hebben en vermijddgedrag voorkomen. Ik verwijs naar het boek “Nog beter omgaan met je hond, M.Gaus, blz 132 e.v.”, voor bruikbare methode dit voor elkaar te krijgen.

Heeft de hond de bal dan handelt men verder zoals men deed bij de activeringsoefeningen.

Het niet meer helemaal door gaan zitten na een bepaalde periode is bij deze trainingsmethodiek het grote nadeel indien men hier niet alert op is. Dit is dan het gevolg van een te hoog in drift zijnde hond. Het is ook een reden om de bal in de bek van de hond te gooien en niet van de hond vandaan. Het balletje van de hond vandaan gooien stimuleert het zeer snel van de plaats willen gaan om achter het balletje aan te jagen. De oplossing van de nijging om niet meer helemaal door te gaan zitten mag duidelijk zijn. Minder drift (=bal) en meer technische dwang. Doordat er drift

is zal de hond geen moeite hebben met de technische dwang waarmee de noodzakelijke perfectie afgedwongen wordt. Deze perfectie is noodzakelijk omdat we absoluut consequent t.o.v. de hond moeten zijn om het respect te behouden.

Wat betreft de technische dwang het volgende. Onervaren honden hebben de natuurlijke neiging om bij druk op het lichaam, een tegendruk uit te oefenen. Dat houdt in bij de methode halt houden en vervolgens op de kont van de hond drukken, men bewerkstelligt dat de hond verstijft en men daardoor veel druk op de achterste met uitoefenen om hem tot zitten te krijgen. Daarom behoort men bij het toepassen van de technische dwang in eerste instantie alleen lijnhulp te gebruiken! In een latere fase kan men eventueel ook handhulp gebruiken maar dan alleen voor de richting van het zitten correct te krijgen. Dus niet drukken op de kont, maar de hand aan de linkerzijde van de heup van de hond houden zodat hij beter aan de voet komt te zitten. De hand van de geleider is dus een “glijdende rails”. In een nog verdere fase kan men eventueel perfectie gaan creëren door middel van negatieve bekrachtiging

9.8 Oefening AF met een actieve hond op het trainingsveld

Voor wat betreft “AF” zou je het zelfde verhaal kunnen aanhouden als beschreven bij “ZIT”. Je gaat wederom uit van een hoog in drift gebrachte hond. Uiteraard heb je, buiten een ander akoestisch signaal, (bijvoorbeeld vlak hand richting grond) ook een ander visueel signaal (“AF”). Er moet wel gezegd worden dat een hond meestal meer moeite heeft om “AF” te gaan dan te gaan “ZITTEN”. Evenals bij de zitoefening bestaat hier het gevaar van het niet helemaal door willen gaan liggen als gevolg van de gebruikte trainingsmethodiek. De oplossing is identiek als bij de opbouw van de zitoefening.

Wederom wijs ik op het belang van het kunnen afleggen van de hond en hiermee helemaal tot rust te kunnen laten komen indien deze veel te hoog in zijn drift was. Alleen vanuit deze positie met volledige rust is een correcte start om de hond iets bij te brengen weer mogelijk.

9.9 Drift, dwang, drift, dwang, driftbevrediging

Hebben we een actieve hond die snel gaat “ZITTEN” en snel “AF” gaat en helemaal doorzit en doorligt, dan kunnen we deze oefeningen gaan combineren. De oefeningen kunnen er als volgt uitzien. Hond wordt met bal in drift gebracht. Hond krijgt het visueel/akoestisch commando “ZIT”. Hond wordt weer in drift gebracht. Hond krijgt het visueel/akoestisch commando “AF” en indien hond “AF” is krijgt hij snel zijn driftbevrediging (bal uit je hand). Uiteraard kan men deze oefening steeds langer maken en variëren. Echter blijf er voor waken niet te veel drift te creëren!

9.10 VOLGEN en het aanleren van oogcontact

Voor het aanleren van het “VOLGEN” door middel van het combineren van handtouch en handtarget training richting de gewenste positietarget, verwijs ik naar het hoofdstuk 6.13.2 bij “Communicatie en hoe honden leren”. Om praktische redenen is die methodiek daar al uitgebreid uiteengezet.

Bij dit hoofdstuk “Appèl” - 9.5 - “Werken naar ultieme aandacht van de hond = OOGCONTACT”, is een uitgebreide theoretische uiteenzetting over het “OOGCONTACT” uitgeschreven. Daar is aangegeven dat oogcontact het middel is om de hond reactief te krijgen en daarmee in de gewenste reactieve fase tijd te laten verkeren.

In dit hoofdstuk zal een uiteenzetting te lezen zijn van de opbouw van het “OOGCONTACT”. Dit “OOGCONTACT” zal als eerste aanleerstap zijn voor het uiteindelijk correct aanleren van het “VOLGEN”. De tweede aanleerstap zijn positie training technieken. Hiermee wordt bedoeld het aanleren van een perfecte “ZIT” in de basispositie op de juiste positie naast de geleider en dus met het gewenste “OOGCONTACT”. Deze twee aanleerstappen zullen uiteindelijk de mogelijkheid geven te kunnen starten met de opbouw van een perfecte “VOLG” oefening. Hierbij zal een bal als beloning worden gebruikt.

Het aanleren van het commando “VOLG” in het IGP kent dus een aantal elementen. Deze elementen zijn de fundering voor een perfecte “VOLG”-oefening zoals die men wenst te zien in het IGP.

De elementen die aangeleerd moeten worden zijn:

- 1) Het “OOGCONTACT”
- 2) Juiste positie innemen = zit aan voet
- 3) Vertrek met oogcontact en vervolgens op de juiste positie blijven tegen knie aan
- 4) Correct halthouden na het volgen

Daarnaast is het zo dat een beheersing van een perfecte “VOLG”-oefening, de basis is voor de ontwikkeling van vele andere oefeningen uit het IGP. Denk daarbij onder andere aan de “ZIT”, “AF” en “STA” oefening.

De genoemde elementen die aangeleerd moeten worden zullen nu punt voor punt behandeld worden. Bij de uiteenzetting neem ik mee dat er gebruik wordt gemaakt van een koppeling van de Primary Reinforcer (bal) met “iets”, in de meeste gevallen de “click” van een “clicker”. Voordat men deze opbouw kan starten moet het gebruik van de “clicker” dus al bij de hond geïntroduceerd zijn. In dit werkstuk bij “COMMUNICATIE” hoofdstuk 6.13 is dit al uitgebreid aan bod gekomen.

1) Het “OOGCONTACT”

Bij dit hoofdstuk “Appèl” - 9.5 - “Werken naar ultieme aandacht van de hond = OOGCONTACT”, is al uiteengezet dat oogcontact al vaak een bijproduct is dat ontstaat gedurende de opbouw. De basis van oogcontact wordt al gelegd bij het verleggen van het initiatief bij de hond om tot het uitvoeren van oefeningen over te gaan. Sommige honden hebben dit zoeken naar oogcontact al heel sterk in de genen meegekregen. Bij dit type honden is het vaak een kwestie van het oogcontact conditioneren door middel van consequente goede timing van beloning voor dit gedrag. Dat wil zeggen, oefeningen altijd alleen afronden als oogcontact aanwezig is. Het afronden gebeurt dan door een “click” direct gevolgd door het geven van een brokje.

Echter zijn er ook honden die in de meewerking voor het geven van de gewenste oogcontact erg

“stug” zijn. Dit kan bijvoorbeeld voortkomen uit een dominant karakter of snel afgeleid zijn door de omgeving.

In de regel is het beste het aanleren/conditioneren van oogcontact bewust een eigen opbouw te geven. Dat kan dus als eerste aanleerfase geschieden om een correct “VOLGEN” aan te leren. Van deze aanleerfase van het oogcontact zal men ook veel profijt bij de opbouw van andere oefeningen. Zo zal men bij de uiteenzetting van het aanleren van het grondapport, elementen terugzien die hier ook beschreven zijn.

De opbouw voor het werken naar een gewenst oogcontact kan er als volgt uitzien.

1-1)

De start van de opbouw moet geschieden op een locatie waar de hond geen afleiding heeft. Als men daarnaast als geleider bij deze start gaat zitten op een stoel zijn is de aandacht van de hond nog beter te controleren. Bij het trainen met zeer jonge honden zal men op de knieën moeten of de hond op een verhoging zetten zoals een tafel.

Men zit op het puntje van een stoel en trekt de aandacht van de hond met een brokje in de hand zodat deze dicht voor je komt.

De clicker hebben we ook praat in een hand. De hond hoeft niet noodzakelijkerwijs voor je te gaan zitten, al hoe wel dit wel meer controle kan geven bij uitvoering van de oefening. Zit de

hond voor je dan houdt men het brokje tussen de ogen van de hond en je eigen ogen. Op deze wijze kijkt de hond naar het begeerde en naar jou. Zodra de hond in je ogen kijkt volgt er een “click” met de clicker en krijgt de hond direct daarna het brokje. De oefening kan direct meerder malen worden herhaald. Begint de hond het spelletje door te krijgen dan gaat men een stap verder door de hond echt bewust te leren kijken.

1-2)

Dit doet men door het brokje nu in een gesloten vuist een stukje zijwaarts van je eigen lichaam af te houden. De hond zal zich uiteraard eerst fixeren op de vuist of zelfs proberen te snuffelen, belikken etc. Negeer dit gedrag en wacht af totdat de hond je aankijkt van "waarom niet?". Op dit moment van oogcontact komt de “click” waarna direct het brokje uit de vuist wordt gegeven. De hond leert dus dat het in drift zijn naar iets, het oogcontact de driftbevrediging zal brengen.

1-3)

De oefeningen worden stap voor stap met meer verleiding naar het voedsel uitgevoerd. Dit door bijvoorbeeld meer beweging met de hand waar het brokje in zit en de arm steeds verder van het gezicht te verwijderen. Daarnaast wordt de **gemiddelde** tijdsduur van het aankijken in de ogen dat men verlangt bij een oefening langzaam langer gemaakt. Ik spreek hier over een **gemiddelde tijdsduur**, omdat met het gaan variëren van deze tijdsduur in de praktijk de besten resultaten blijkt te geven. De hond mag dus geen patroon ontdekken wanneer hij beloond zal worden. Elke keer wordt een oefening dus afgesloten met een “click” en het direct daarna geven van het brokje. Deze 3de stap kan worden afgesloten als de hond het 10 seconden vol kan houden in je ogen te kijken.

1-4)

De oefeningen werden tot nu toe dus uitgevoerd op een locatie waar de hond geen afleiding heeft. Is men zo ver dat de hond bij de uitvoering van de oefeningen direct oogcontact zoekt, dan gaat men over naar een locatie met afleiding. De oefeningen worden nu op de zelfde wijze uitgevoerd, maar de afleiding voor de hond vanuit de omgeving wordt langzaam intensiever gemaakt. Dat kan bijvoorbeeld doordat er meerder mensen met hun hond trainen op de zelfde locatie en men deze afleiding gedurende de uitvoering van je oefening steeds intensiever gaat opzoeken.

1-5)

De afronding van deze fase bestaat uit het feit dat de oefeningen uitgevoerd gaan worden zonder gebruik te maken van een stoel (of tafel waar de hond op staat). Bij de uitvoering van de oefeningen is de hond direct voor ons. De exacte positie en houding is op zich nu nog niet echt van belang. Het gaat nu nog primair over het krijgen en behouden van oogcontact met de hond.

Hiermee is de opbouw van het aanleren van het “oogcontact” afgerond.

2) Juiste positie innemen = zit aan voet

We zijn nu op het punt gekomen dat we de hond de gewenste basispositie gaan aanleren, zoals we die kennen bij aanvang van een volgoefening. Dat wil in dit geval zeggen, de hond links

van ons met de voorpoten op exact dezelfde positie als ons linker been en met oogcontact. Er zijn verschillende technieken die men gebruikt om de hond dit aan te leren. Ik begin uiteen te zetten van de opbouw met behulp van een “pot”.

De “pot” is tevens een hulpmiddel de hond een goede keertwending aan te leren indien men wenst dat de hond aan de binnenzijde meedraaid (linksom) bij het keren. Met een “pot” leert de hond namelijk met de voorpoten naast je benen te blijven en zijn achterlichaam te draaien.

De “pot” heeft een anti-slip oppervlakte aan de bovenzijde, is ongeveer 5 tot 10 centimeter hoog en het handigste in gebruik als de vorm rond is. De doorsnede van de “pot” moet zodanig zijn dat de voorpoten van de hond er net oppassen en er ruimte is om met zijn voorpoten erop te kunnen draaien. In de regel is dat een doorsnede van ongeveer 25 centimeter. Uiteraard moet de “pot” sterk genoeg zijn om de hond met zijn voorpoten erop te kunnen dragen.

De trainingsopbouw met de “pot” kan er als volgt uitzien.

2-1)

De eerste stap bestaat uit het aanleren van de hond met de voorpotten op de pot te gaan staan. Dit doen we op een locatie zonder afleiding voor de hond. We hebben onze “clicker” en de brokjes weer bij de hand. We nemen zodanige positie in voor de “pot” dat we ons tussen de “pot” en de hond in bevinden. We nemen een brokje in de hand en lokken de hond zodanig na ons toe dat hij wel haast vanzelf met zijn voorpoten op de “pot” komt te staan. De hond moet daarbij in het geheel een staande positie hebben, dus niet zitten of liggen. Men kan bij deze eerste stap in de trainingsopbouw een “pot” gebruiken die een wat grotere doorsnede heeft. Men zou hierbij kunnen denken aan een “pot” van 40-50 centimeter doorsnede. Dit maakt de kans nog groter dat de hond met zijn voorpoten vanzelf op de “pot” stapt. Als de hond het spelletje doorheeft kan men overschakelen naar een “pot” van ongeveer 25 centimeter.

Zodra de hond met zijn voorpoten op de “pot” staat volgt de bekende click en krijgt de hond het brokje.

De oefeningen worden herhaald zodat de hond vertrouwen krijgt in het staan op de “pot” en de bedoeling van heel het “pot” gebeuren gaat begrijpen.

2-2)

Als de hond de eerste stap goed doorlopen heeft, wordt het belangrijk het lokken met en het visueel aanwezig zijn van brokjes wordt afgebouwd. Dit maakt het alleen maar lastig te gaan werken aan het OOGCONTACT. De brokjes die gegeven worden moeten dus uiteindelijk uit het “niets” te voorschijn komen.

Sommige geleiders geven de voorkeur om het brokje (bijvoorbeeld kaas) in deze fase in hun mond te nemen en na de click dit brokje naar de hond toe te spugen. Zodoende krijgt men automatisch oogcontact. Maar hier geldt ook dat uiteindelijk het brokje in de ogen van de hond uit het “niets” komt bij oogcontact en gewenste positie/gedrag.

2-3)

Het vervolg is dat de hond een paar seconden op de “pot” moet staan voordat er een click klinkt en het brokje aan de hond wordt gegeven.

2-4)

Hond moet leren op de “pot” te blijven als wat afstand wordt genomen. Verwijdering van geleider is recht van de voorkant (kop) hond naar achteren van de hond af.

2-5)

Als hond geleerd heeft elke keer op “POT” te gaan en te blijven met geleider op afstand, dan wordt er getraind op het draaien van de hond met voorpoten op “POT” . Dit door: als geleider recht voor de hond die op de “POT” staat, beweegt de geleider een heel klein stukje (=paar stapjes) naar links of rechts t.o.v. de voorkant van de hond.

Desnoods kan in deze fase een brokje voor de neus van de hond gehouden worden om het meedraaien meer uit te lokken bij de hond. Het brokje voor de neus houden moet men echter wel snel proberen weg te trainen . Dit omdat niet de bedoeling is dat de hond geleerd wordt dat het brokje volgen zijn beloning zal brengen. Zie ook tekst bij stap 2-2) over dit onderwerp! Zodra de hond met de voorpoten op de “POT” blijft en zijn positie maar enigszins aanpast om recht voor de geleider te blijven klinkt de bekende “click” en volgt het brokje. De hond draait dus hierbij om de “POT” heen door met zijn achterpoten om de “POT” te gaan draaien en blijft met zijn kop recht voor de geleider.

De “pot” is hiermee tevens een hulpmiddel de hond een goede keertwending aan te leren indien men wenst dat de hond aan de binnenzijde meedraaid (linksom) bij het keren. Met een “pot” leert de hond namelijk met de voorpoten naast je benen te blijven en zijn achterlichaam te draaien.

Stapje voor stapje gaat men nu de draaiingen voor de hond groter maken, zowel links als rechtsom.

De hond wordt dus hiermee geleerd zijn achterlijf te draaien terwijl zijn voorpoten op dezelfde plaats blijven en slechts draaien te plaatse om de gewenste positie ten opzichte van de geleider te behouden.

2-6)

We gaan verder waar we met de vorige opbouw stap gebleven zijn. Echter wordt nu het “OOGCONTACT” geëist bij de uitvoering van de oefeningen voordat de bekende click en

beloning komt.

2-7)

Hond wordt nu geleerd dat een nieuwe positie de nieuwe norm wordt. =de hond leren links van je te zijn met zijn voorpoten evenwijdig aan je benen.

Hond op pot.... geleider voor de kop van hond...geleider houdt brokje in linkerhand tegen neus...geleider gaat zich rechtop draaien ten op zichte van de pot (tegen de klok in draaien dus)hond volgt de geleider en brokje.....dan blijft brokje voor de neus van de hond terwijl dit brokje rechtop blijft draaien, maar op hetzelfde moment draait de geleider linksom naast de hondDe hond draait nu vanzelf tegen het linkerbeen van de geleider..... op het moment de hond tegen het linkerbeen van de geleider botst klinkt de click en krijgt de hond het brokje. Belangrijk is dat de geleider op het moment van botsen de juiste positie ten op zichte van de pot zodat voorpoten hond op dezelfde positie zijn als linkerbeen geleider.

2-8)

Brokje voor de neus van de hond gaan we nu afbouwen. De oefening wordt uitgevoerd als bij 2-7) echter met het verschil dat de positie van onze hand steeds hoger wordt. Zie de foto hieronder. Zodra de hond netjes zijn gewenste positie inneemt (dus botst tegen het linkerbeen van de geleider) en er is "OOGCONTACT", dan volgt de bekende click en krijgt de hond direct daarna een brokje.

2-9)

Als de oefening 2-8) goed wordt uitgevoerd met de hand ver van de neus van de hond verwijderd,

dan kan men weer een stapje verder gaan in de opbouw.

Zodra de hond nu tegen de linkerbeen van de geleider botst, draait de geleider in zeer kleine bewegingen om de pot heen van de hond vandaan. De hond moet blijven aanschuiven tegen het linkerbeen aan met “OOGCONTACT”, waarbij voorpoten op de pot moeten blijven. In eerste instantie volgt na een kleine beweging van de hond af door de geleider en een gewenste reactie van de hond, de bekende click en het brokje.

Waar men in deze fase naar toe wil is het conditioneren van een correcte basis positie aan de linkervoet van de geleider met “OOGCONTACT”. De kleine bewegingen van de geleider van de hond af bouwt men langzaam verder uit.

2-10)

Wij zijn nu in de fase gekomen dat de hond direct “OOGCONTACT” zoekt en een periode aan wil houden en daarnaast ook de gewenste positie aan ons linker been aan blijft houden. De oefeningen worden nu uitgevoerd zonder dat de geleider eerst voor de hond gaat staan. De geleider laat de hond dus met de voorpoten op de “pot” staan, sluit aan aan de rechter kant van de hond en gaat rustig van de hond af bewegen om de “pot” heen. Bij goed gdrag van de hond volgt dus wederom de click en het brokje.

2-11)

De volgende stap die we de hond gaan aanleren om dit gedrag ook te tonen als bij 2-10), maar voordat de click komt blijft de geleider een korte fractie stil staan. De bedoeling is nu dat de hond op dat moment tegen het linkerbeen van de geleider zijn positie houdt en “OOGCONTACT” blijft behouden. Is dit het geval dan volgt dus de click en het brokje.

Deze fractie van stil staan bouwt langzaam uit tot enkele seconden alvorens de click en brokje komt.

In wezen leren we de hond nu in basispositie STAAN te blijven met “OOGCONTACT”.

2-12)

De volgende stap is trainen als stap 2-11) maar nu op een locatie met veel afleiding.

2-13)

Afbouwen van de “grote pot” door gebruik te gaan maken van een “kleinere deksel”. Hierbij behoort de kleine deksel het liefst van zelfde kleur en materiaal te zijn als de “grote pot”. We trainen met de “kleine deksel” als bij 2-11).

2-14)

Gaat de trainingen van stap 2-13) prima, dan gaan we een overgang inbouwen bij de oefening

van de “STAAN” positie naar de “ZIT” positie.

De basis van deze overgang zit hem bij een goede uitvoering van de oefeningen zoals beschreven bij hoofdstuk 9.6, “Positie training technieken en het aanleren van de ZIT, AF en STA”. Met andere woorden....de commando’s ZIT, AF en STA moet de hond al goed beheersen!

De uitvoering is nu als volgt. De oefeningen worden uitgevoerd als bij 2-13). Met dit verschil dat de hond nu in correcte positie naast ons en met “OOGCONTACT”, het commando “ZIT” krijgt. De bedoeling is nu dat de hond met de voorpoten op de deksel blijft, zijn positie met zijn schouder tegen onze linkerbeen handhaaft en “OOGCONTACT” behoud. Zodra de hond in deze gewenste positie ZIT, volgt de click en het brokje.

Uiteraard kan dit in het begin voor de hond vreemd overkomen, maar bij een goede opbouw van deze oefeningen moet de hond snel de bedoeling begrijpen.

2-15)

Heeft de hond de bedoeling van oefening 2-14) goed door, dan gaat men weer een stapje verder. In deze stap is nu de bedoeling het geven van het commando “ZIT” achterwege te gaan laten/niet meer nodig is. We gaan er dus naar toe dat de hond bij het stoppen van het wegdraaien van de hond, zelfstandig snel gaat zitten. Uiteraard met “OOGCONTACT”, met de schouder tegen het linkerbeen van de geleider aan en de voorpoten op de “kleine deksel”. Een commando “ZIT” moet op een bepaald moment dus niet meer nodig zijn.

We blijven op het moment van een juiste afronding van de oefening gebruik maken van de click en een brokjes.

2-16)

De volgende stap is trainen als stap 2-15) maar nu op een locatie met veel afleiding.

2-17)

We komen aan het einde van dit hoofdstuk “juiste positie innemen = zit aan voet”. We moeten als eerste nog de “kleine deksel” verwijderen bij de trainingen. Men voert de oefeningen uit als 2-16), maar laat het gebruik van de “kleine deksel” achterwege. De hond zal hier misschien even aan moeten wennen, maar het is ook belangrijk dat wij handelen met onze bewegingen als of er nog een “kleine deksel” ligt.

2-18)

Kunnen we stap 2-17) goed in de praktijk brengen, dan behoren we als laatste stap onze eigen inwerking met het lichaam achterwege gaan laten bij de trainingen. Denk hierbij aan buigen/draaien richting hond en de hond aankijken. Op de foto hieronder kan men zien hoe dit vaak in de praktijk eruit ziet.

Toch zouden we graag in deze fase nog graag onze hond willen kunnen observeren of zijn houding correct is. Om niet lichamelijk in te hoeven werken en toch de hond te kunnen observeren kan men gebruik maken van een grote passpiegel op het veld. We creëren daarmee de mogelijkheid de oefeningen als 2-17) uit te voeren en te controleren door in de spiegel te kijken. Op de foto hieronder is te zien hoe dat in de praktijk eruit zou kunnen zien.

Foto komt snel!

Met het afronden van de stap 2-18) kunnen we beginnen met de oefeningen van het daadwerkelijke volgen aan de voet.

3) Vertrek met oogcontact en vervolgens op de juiste positie blijven tegen knie aan

-In de regel gaat vanaf deze fase in de opbouw de beloning van het brokje vervangen worden door het geven van een bal. Daarmee wordt voorkomen dat er mogelijk snel een soort van verzadiging optreedt bij de hond om de beloning te bemachtigen. Dit omdat in de regel de gretigheid naar een bal bij een hond groter is. Daarnaast is het vaak praktischer om bij de trainingen met een bal te werken dan met voedsel. De omschakeling van de beloning met voedsel naar de beloning met een bal kan voor de hond even verwarrend zijn in het begin.

-Deze fase in de opbouw van het volgen van de hond aan de voet van de geleider, is vaak het punt dat africhters instappen/starten met de trainingen hiervan.

Heel het specifiek werken aan “positie training technieken”, “OOGCONTACT” en het “pot” gebeuren slaan ze liever over of zijn er niet bekend mee. Kwestie van keuzes die men maakt in de africhting.

Het gaat bij het volgen dan dus om de hond te fixeren op ons = ”OOGCONTACT” met de geleider en de drang naar een nog onzichtbare bal die zeker zal komen bij gewenst gedrag. De bal behoort op die wijze gedragen worden, zodat de hond in de gewenste positie blijft. De bal mag niet direct zichtbaar gedragen worden. Hier komt de creativiteit van de geleider even om de hoek kijken. Hier moeten ook middelen en kwalen tegen elkaar afgewogen worden.

De grootste kwaal die het gebruik van een bal met zich mee kan brengen is wel het “voordringen” bij het volgen. “Voordringen” staat hier voor het met de schouders voorbij de knieën van de geleider gaan lopen door de hond. Dit komt dan voort uit de drang naar de bal en brengt dit “hinderlijk” volgen met zich mee. Zeker als men de opbouw van specifieke

“positie training”, “OOGCONTACT” en “pot” training heeft overgeslagen, kan dit probleem zich opdoen. **De boodschap is dus de eis aan de hond van het behouden van de juiste positie en het “OOGCONTACT” perfect overeind te houden!** Daar valt of staat heel de opbouw van de hond mee.

De hond is dan dus bij “voordringen” reactief naar zijn bal toe.

In hoofdstuk 9.3 “Reactiviteit bij het appèl bewerkstelligen bij het aanleren van de basisoefeningen”, heb ik de begrippen reactief en reactieve fasetijd al uiteengezet. De reactiviteit zal dus plaats moeten maken voor een reactieve fasetijd. Dat wil zeggen een drang naar de bal maar wel in de juiste positie en houding tegen de knie van de geleider aan met “OOGCONTACT”.

Heel men heel specifiek gewerkt aan “positie training technieken”, “OOGCONTACT” en het “pot” gebeuren, dan zal het creëren van een reactieve fasetijd gemakkelijk te bewerkstelligen zijn. Heeft men de genoemde specifieke training achterwege gelaten dan wordt het verhaal wat lastiger.

De reactiviteit dan te moeten onderdrukken zal in de regel moeten geschieden door pijn om de hond daarmee in een reactieve fasetijd brengen. Lees hier.....in de juiste gewenste positie te brengen met “OOGCONTACT” door middel van correcties met een lijn. Het zal dan in de regel onvermijdelijk **vermijddedrag** in het begin met zich mee zal brengen.

Voor welke opbouw men ook kiest, het blijft belangrijk de juiste plaats voor het hanteren van de bal te kiezen. De voorkeur gaat meestal uit om de bal links van de geleider te dragen zodat de hond niet voor de geleider gaat draaien om mogelijk een zicht op de bal te krijgen. Ook dient de geleider hierbij rekening te houden op welke hoogte hij de bal gaat dragen. Ook de hoogte van het dragen van de bal kan in de hand werken dat de hond hinderlijk gaat volgen/voordringen. Je ziet dat hier wat gepast en gemeten moet worden alvorens we een definitieve keuze maken uit de onderstaande mogelijkheden om de bal te dragen:

Op de buik recht voor in een buidel	In de jaszak links of rechts
Op de borst recht voor in een buidel	Bovenbeen links of rechts
In de mouw links of recht	Onder de oksel links of rechts
Onder de pols links of recht	Op de heup links of rechts

Meestal geniet de linkerkant en de voorkant van de geleider de voorkeur om de bal te dragen. De rechterkant wil ik hiermee niet uitsluiten. Elke mogelijkheid moet in overweging genomen, omdat het anders alleen maar beperkingen met zich meebrengt. Immers is het zo dat elke hond anders kan reageren op een bepaalde situatie. Vaak wordt gekozen de bal in het begin van de opbouw in zicht van de hond te dragen, om vervolgens in een latere fase de bal uitzicht van de hond met zich mee te dragen.

Erg praktisch werken is het uiteindelijk te gaan trainen met een bal met een magneet erin die “gehecht” wordt aan een tweede magneet die aan je kleren bevestigd is. De bal op deze wijze onder je linker oksel positioneren vindt ik dan het meest ideale. De bal is dan enigszins uitzicht van de hond en met perfecte timing door de hond van je lichaam te laten plukken. Dit door je arm op te tillen en de weg naar de bal voor de hond vrij te maken. Op de eerste foto hieronder zie je het gele balletje, voor de hond uitzicht, onder de linker arm. Op de tweede

foto het moment tijdens het volgen dat de hond het balletje van de magneet mag plukken.

Beschouw voorgaande tekst het voorwoord van dit hoofdstuk “Vertrek met oogcontact en vervolgens op de juiste positie blijven tegen knie aan”. We gaan nu over tot het beschrijven van het stappenplan van dit hoofdstuk.

3-1)

In deze fase van de opbouw is het zoeken van “OOGCONTACT” en het innemen van een correcte basispositie goed geconditioneerd bij de hond.

In deze fase zou het heel handig zijn hulp te hebben van een tweede persoon bij de trainingen. Deze hulp zal dan op het juiste moment moeten “clicken”, waarna de geleider direct daarop de hond een bal kan geven. De geleider heeft dan zijn handen vrij en hoeft niet in te werken met zijn lichaamshouding op de hond om de verrichtingen van zijn hond te controleren. Zo wie zo is een goed op elkaar ingespeeld team van geleider en hulp/instructeur ideaal bij het uitoefenen van oefeningen.

Wie niet altijd een hulp ter beschikking heeft kan voor zover mogelijk gebruik blijven maken van een eerder voorgenoemde grote passpiegel op het trainingsveld.

In deze eerste stap gaan we de hond leren vanuit de basispositie enkele stappen te volgen op het commando “VOLG”. We werken op dit moment met de hond aan een lijn. We hebben een bal op de gewenste positie, een clicker is paraat.

Daarnaast is het goed het volgende te beseffen. De lichaamstaal van de geleider bij het volgen is erg belangrijk. Ritme en het tempo, de beweging van de ledematen, de stand van het lichaam, pas lengte, lichaamshouding en het inzetten van het linkerbeen (actieve been) bij de eerste stap, spelen een grote rol bij het gekregen resultaat (NB de eerste stap met het rechter been – het passieve been – wordt een visueel signaal voor de hond in positie te blijven bij andere oefeningen zoals het moeten blijven in een bepaalde positie). Een vast patroon in de lichaamstaal geven aan welke bewegingen aanleiding geven tot een volgende beweging of een gewenste handeling van de hond! Het mag duidelijk zijn dat de lichaamstaal positief moet overkomen bij de hond.

Om de hond niet te veel bewegingsvrijheid te geven bij de eerste opbouw van het volgen aan de voet, is het verstandig in deze fase te beginnen kort langs een hek/muur links van de hond. In de praktijk wordt dan de hond dus een beetje opgesloten tussen de geleider en het hek/muur.

In de eerste stappen van de opbouw van de oefening moet er niet te veel afleiding zijn voor de hond uit de omgeving.

Foto komt snel!

We nemen de correcte basis positie in met de hond tuseen ons en het hek in. Schouder van de hond is tegen onze linker knie aan, we hebben “OOGCONTACT”. Op het commando “VOLG” zetten we als visueel teken overdreven het linker been vooruit.

De combinatie van “VOLG” en de eerste stap met het linker been blijven we consequent hanteren. Het moet mogelijk zijn in een latere fase dat de hond wacht op dit visuele signaal alvorens in beweging te komen. Wat men dan daarmee bereikt dat de hond niet al in beweging komt voordat de geleider daadwerkelijk de eerste stap zet!

De eerste keren van de uitvoering van deze oefening, is het volgen van enkele stappen of meters langs het hek al voldoende om het positief geconditioneerd signaal de “click” te horen en de bal te krijgen. Op het moment van de click moet de hond wel op de gewenste positie en houding lopen met “OOGCONTACT”!! Halthouden met de hond en dan verlangen van de hond de basispositie gelijk in te nemen is nu nog lang niet aan de orde!

Ga vervolgens niet met de bal gooien/spelen samen met de hond. Dit kan verlies van activiteit bij de hond ter weeg brengen bij de uitvoering van de oefeningen. De hond even rustig de bal in zijn bek laten houden en daarbij rustig aanhalen moet voldoende zijn. Het gek/gretig maken op een bal moet al op een ander moment afgerond zijn. En bedenk, spelen met de bal kan ook te veel drift in de uitvoering van de daarop volgende oefeningen met zich meebrengen. Het gevolg daarvan kan zijn veel slordigheden in de uitvoering van de oefening!

“Aanleren” doet men altijd met net genoeg drift bij de hond!

3-2)

We blijven onze oefeningen uitvoeren als bij 3-1). Het blijft uitermate belangrijk dat de click en het krijgen van de bal alleen wordt uitgevoerd op het moment de hond perfect gewenst gedrag vertoont! Dit gewenste gedrag wordt daarmee geconditioneerd.

De afstanden van het volgen worden stapje voor stapje groter gemaakt. Nog geen wendingen maken, nog niet halthouden met de hond gedurende de uitvoering van de oefeningen.

3-3)

We gaan verder waar we bij 3-2) gebleven zijn. Nu gaan we **gedurende het volgen** langzaam stapje voor stapje een beetje afstandnemen van het hek waarlangs we starten met de oefening.

3-4)

Geeft de uitvoering van oefening 3-3) geen problemen dan kunnen de oefeningen gaan starten midden op een trainingsveld. De eisen van de afronding van een oefening blijft als hiervoor!

3-5)

We gaan verder waar we bij 3-4) gebleven waren. Alleen bij de uitvoering van de oefeningen gaan we bewust de “drukke” opzoeken. Ik bedoel daarmee bijvoorbeeld veel afleiding voor de hond door de aanwezigheid van andere honden die aan het trainen zijn. We leren daarmee de hond de focus op zijn geleider te houden!

We hebben daarmee de hond geconditioneerd met het aannemen van een goede basispositie, met “OOGCONTACT” en een uitvoering van een volgoefening in een rechte lijn zoals we dat wensen.

Het geheim van heel de opbouw is niet “te snel van stapel te willen lopen”. Bouw de lengte van het volgen langzaam uit. Houdt de trainingen kwalitatief hoog.....inverstering in kwaliteit levert uiteindelijk meer op dan lang durende oefeningen.

4) Correct halthouden na het volgen.

4-1)

We trainen verder zoals we bij stap 3-5) gebleven zijn. Met dit verschil dat we soms halthouden na een stukje de volgoefening uitgevoerd te hebben. Bij het halthouden is dus de bedoeling dat de hond correct de positie inneemt aan ons linker been. Dat wil zeggen zijn schouders tegen onze linker knie en “OOGCONTACT” behoudt. Het is dus de positie waarmee we de volgoefening zijn gestart. Zodra de hond correct zit met “OOGCONTACT” volgt dus de bekende click en mag de hond direct daarop een bal in ontvangst nemen. In het begin van het toevoegen van het halthouden is de hond mogelijk wat in verwarring.

4-2)

We trainen verder als bij 4-1). Echter volgt nu een wisselwerking tussen het krijgen van de beloning tijdens het volgen en het krijgen van een beloning na het halthouden. Om hier theoretisch het maximaal rendement te behalen kun je het beste hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” hoofdstuk 6.8 “Het effect van beloning” terug lezen.

4-3)

Conditioneer door middel van trainingen het gedrag dat wij bij stap 4-2) willen zien. Blijf nog heel lang gedurende de trainingen met de hond aangelijnd werken! Het “LOS VOLGEN” stelt men heel lang uit. Pas als wendingen en het volgen door “de groep” perfect gaat, kan men gaan overwegen soms stukjes los te gaan volgen.

9.11 Volgen met wendingen

Leer de wendingen één voor één aan.

Dus eerst rechtsom leren. Gaat dit goed dan...

De linksom leren. Gaat dit goed dan...

De linksom en rechtsom door elkaar oefenen. Gaat dit goed...

Keerwending leren.

De “pot” is tevens een hulpmiddel de hond een goede keertwending aan te leren indien men wenst dat de hond aan de binnenzijde meedraaid (linksom) bij het keren. Met een “pot” leert de hond namelijk met de voorpoten naast je benen te blijven en zijn achterlichaam te draaien.

Kies je er voor de hond achter de geleider om te laten draaien, dan heb je de mogelijkheid van de volgende truc. Gelijk na de keerwending maak je een hoek van 90 graden rechtsom. We verrassen daarmee de hond en zal daarom een snellere aansluiting aan de voet moeten bewerkstelligen om niet achter te blijven.

Uiteindelijk moet het zo worden dat deze zich gaat concentreren op een mogelijk komende wending.

Het is een slechte zaak is het als de hond weet dat er naar een 30 - 40 meter een hoek komt. De spanning van wat er gaat komen behoort te blijven. Ga dus niet te veel het patroon van het IGP lopen!

Voor die africhters die geen boodschap hebben aan de voorafgaande trainingen met de specifieke “clicker”-training, “positie training technieken”, “OOGCONTACT”-trainingen, het “pot” gebeuren etc etc..... Voor hun de volgende aanvulling.

In de regel wordt het “voorlopen” en “voordringen” van de hond gedurende de oefeningen een probleem. Vaak door de hond te hoog in drift te brengen naar een bal zonder eerst de verschillende aspecten van het volgen goed te conditioneren. Het “voorlopen en “voordringen” moet nu helemaal onderdrukt worden door pijn. Honden die hardnekkig blijven voordringen kan men een lijn om aan doen die om de liezen loopt en boven op het achterwerk stropt. Je laat de lijn achter je eigen rug langs lopen en houdt hem vast in je rechterhand. Correcties met de lijn kunnen nu goed gedoseerd worden en wordt tevens de hond bij een correctie op de gewenste positie getrokken.

Zoals ik al eerder zei, hiermee wordt reactiviteit omgezet in een reactieve fasetijd. Een goede gebruikshond mag hier geen moeite mee hebben. Dit omdat een goede gebruikshond zich kenmerkt door bij dwang en pijn niet in het vermijden te blijven, maar dwang en pijn om te zetten in activiteit! Maar niet **iedere** hond is geschikt voor deze trainingsmethode. Daarnaast is er dus de vraag of heden ten dage deze africhtingsmethode maatschappelijk te verdedigen zijn.

9.12 HIER roepen en het VOORZITTEN

Vooraf de beschrijving van de verschillende fasen geef ik hier **een waarschuwing**. Enkele opbouwmethoden in dit werkstuk van verschillende oefeningen kennen een soort gelijke uitgangssituatie! Zo zien we bij het hoofdstuk “**Communicatie en hoe honden leren - 6.13.2 Het combineren van handtouch en handtarget training richting de gewenste positietarget**” ook een uitgangssituatie op een zitstoel. Verderop in dit hoofdstuk 9, waar de oefening apporteren wordt behandeld, zien we bij **9.14.2 – “Opbouw door middel van de methode van motivatie verankering”** ook het gebruik van een stoel. Sterker nog, de tekst die bij **9.14.2** te lezen is en de foto’s erbij ziet men hier bij dit hoofdstuk **9.12** ook.

De waarschuwing is nu er voor te zorgen dat de hond niet in verwarring kan raken! Dat wil zeggen, voordat men een nieuwe trainingsopbouw aanvangt draagt men er altijd zorg voor dat een trainingsopbouw met soortgelijke uitgangspositie zo ver gevorderd is dat deze niet meer verwarring/storend kan zijn voor de hond!

Heb voor ogen dat de opbouw van de oefening “HIER” feitelijk uit verschillende onderdelen

bestaat die in de eindfase aan elkaar gekoppeld worden. Het gaat hier om het “BLIJVEN” op de plaats, het “KOMEN” naar de geleider en het correct “VOORZITTEN” en tot slot het aan de “VOET” gaan.

In dit hoofdstuk **9.12** behandelen we het aanleren van het “VOORZITTEN” en het “KOMEN”

De opbouw van deze methoden bestaat uit de volgende fasen.

1-Creëren “aanleghaven”

*In deze eerste fase wordt de hond aangeleerd wat de gewenste positie is ten opzichte van de geleider na het hierkomen.

Soms zie je ook wel dat er voor de geleider een “positie box/kist/placeboard” wordt gebruikt zoals beschreven bij **9.6** in dit hoofdstuk. Ik vindt het bij het werken volgens onderstaande methode niet echt een grote toegevoegde waarde, maar het zijn keuzes die men maakt.

Geleider zit rechtop op het puntje van een stoel met de benen uit elkaar.

Op deze wijze vormt je lichaam een soort van “aanleghaven” voor de hond tussen de benen. De handen, met een “clicker” en hondenbrokjes erin, bevinden zich aan het begin van de “aanleghaven”.

De bedoeling in deze fase van de opbouw van het hierkomen is je hond in je “aanleghaven” te krijgen door zijn naam te roepen of dergelijke en hem te lokken naar je wat bewegende handen bij de ingang van de “aanleghaven”. In je handen zit dus zichtbaar een brokje. De hond moet op dat moment recht voor je zijn en op niet meer dan een meter of vijf.

Gebruik nog geen commando “HIER” .

Zodra de hond bij je benen is aangekomen en richting de handen gaat, breng je de handen op je buik met daarin het brokje nu uit zicht achter je hand. Het op de buik hebben van de handen of een iets andere positie is hierbij wel afhankelijk van de grootte van de hond en de lichaamslengte van de africhter! Met deze positie van de handen is dit dus aan het einde van de “aanleghaven”. Op deze wijze wordt de hond binnengehaald naar de gewenste positie. Is de hond in de gewenste positie met zijn neus bij de handen aangekomen, die dan op dat moment niet meer bewegen en in de hiervoor genoemde positie blijven, dan klinkt er de bekende “click”. Direct daarop wordt de hond beloond met een brokje direct uit je hand. De hond hoeft in deze fase **nog niet** te gaan **zitten** voor de handen. Deze fase dient ervoor de hond positieve ervaringen te geven voor het binnenkomen in de “aanleghaven”.

Heeft de “click” geklonken en de hond heeft het brokje gekregen, dan is het de kunst om de

hond weer op circa vijf meter recht voor je van je vandaan te krijgen. Gooi hiervoor zichtbaar een brokje van je vandaan, zodat de hond daar naar toegaat om het op te eten. Op de foto hieronder zie je het moment van gooien.

Zodra het brokje op is gegeten door de hond, herhaal je de oefening als hierboven beschreven. Op deze wijze kan men de oefening steeds blijven herhalen. De inwerking van de beweging met de handen moet men langzaam afbouwen. Uiteindelijk zijn de handen dan dus vanaf de start van de oefening op je buik.

2-Zitten in de “aanleghaven” en “oogcontact”

*In de volgende fase van de opbouw moet de hond binnenkomen in de “aanleghaven” en helemaal aan het einde van de “aanleghaven” gaan zitten. Dit is dan dus tegen je lichaam aan. Uiteraard moet de hond het commando “ZIT” al beheersen.

De opzit is het zelfde als in de eerste fase. Men lokt de hond door zijn naam te roepen als hiervoor. Echter komt de hond nu aan het einde van de “aanleghaven” aan en krijgt het commando “ZIT”. De handen kan men op dat moment over je buik heen iets omhoogtrekken. Daarmee kan men bereiken dat de hond helemaal in het einde van de “aanleghaven” komt en zijn kop omhoog doet bij het gaan zitten.

De kin van de hond moet hierbij min of meer rusten op je lichaam. Dit is dan min of meer de bevestiging dat de hond niet dieper in de “aanleghaven” binnen kan komen. Met andere woorden perfect in positie “ZIT”. Zie de foto hieronder.

Zodra de hond in deze perfecte positie “ZIT” is, klinkt de bekende “click” en krijgt de hond zijn brokje. De handen van de geleider blijven hierbij op de juiste positie bij elkaar, tegen het lichaam aan op de buik.

De oefening kan herhaald worden door wederom een brokje van je vandaan recht voor je uit te gooien. De hond gaat daarmee dus weer wat van je vandaan. Het commando “ZIT” moet op een bepaald moment achterwege kunnen blijven. De hond gaat dan dus zelfstandig in de correcte positie voor ons zitten.

In hoofdstuk “**9.5 Werken naar ultieme aandacht van de hond = OOGCONTACT**”, heb ik al beschreven wat het belang is van **OOGCONTACT** van de hond. Je hebt in deze fase in de positie “ZIT” in de “aanleghaven” al een grote kans dat de hond in je ogen kijkt. Dit oogcontact kan men in deze fase bewust meenemen in de timing van belonen – “click en brokje”. Hieronder op de foto zie je het moment dat de hond in de ogen van de geleider kijkt.

Let wel op dat je eerst werkt aan het in juiste positie binnenkomen en het gaan zitten met de kin van de hond op je lichaam.. Als de hond je dan ook al aankijkt is dat mooi meegenomen. Zo niet, werkt dan eerst verder aan het correct zitten in de “aanleghaven”. Als dat er goed inzit, mag men bewust gaan werken dat er eerst oogcontact moet zijn voordat de “click” komt en het brokje daarna. Dit kan bijvoorbeeld als volgt uitzien.

Als de hond zittend in positie is in de “aanleghaven”, dan houdt men het brokje tussen de ogen van de hond en je eigen ogen in. Op deze wijze kijkt de hond naar het begeerde en naar jou. Zodra de hond in je ogen kijkt beloon je deze door de “click” en het voedsel te geven. Begint de hond het spelletje door te krijgen, dan gaat men naar het elke keer correct gaan zitten in de “aanleghaven” een stap verder. Dit door de hond echt bewust te leren kijken in je ogen. Men doet men door na het correct gaan zitten van de hond, het brokje nu in een gesloten vuist een deel zijwaarts van je eigen lichaam af te houden. De hond zal zich uiteraard eerst

fixeren op de vuist of zelfs proberen te snuffelen, belikken etc. Negeer dit gedrag en wacht af totdat de hond je aankijkt van "waarom niet?". Op dit moment van oogcontact in combinatie met een correcte "ZIT", klinkt er de bekende "click". Direct daarna komt de beloning voor de bek van de hond en gaat de vuist open en kan de hond het brokje aannemen. De hond leert dus dat het in drift zijn naar iets, het oogcontact de driftbevrediging geeft. Uiteraard wordt de verleiding naar het voedsel uitgebouwd door bijvoorbeeld meer beweging met de hand of de armen helemaal langs het lichaam te laten hangen. Dit terwijl men van de hond verlangd een correcte "ZIT" te behouden (en dus met zijn kin tegen je buik aan) en daarnaast ook "OOGCONTACT" heeft.

Daarna wordt ook **de tijdsduur** van het moeten **aankijken** langzaam **uitgebouwd**.

Nogmaals...let op...er volgt altijd pas een "click" als de gewenste "ZIT" en "OOGCONTACT" tegelijkertijd plaatvinden!

Bedenk dat het binnenkomen, het zelfstandig correct gaan zitten en het oogcontact perfect moet zijn, voordat men kan overstappen naar de volgende opbouwfase.

3-Toevoegen van het commando "HIER"

*We gaan verder waar we bij de fase 2-Zitten in de "aanleghaven" en "oogcontact" gebleven zijn.

Nu gaan we echter op het moment dat de hond van ons vandaan is in plaats van zijn naam te roepen het commando "HIER" geven. Voor de hond zal dit in de uitvoering niet uit moeten maken, echter gaan we nu dus "HIER" conditioneren bij de oefening. "HIER" is/wordt hiermee niet negatief voor de hond.

4-Afscheid nemen van het gebruik van de stoel

*Een hond is een gewoonte dier en er zullen honden tussen zitten die even moeite hebben een correcte uitvoering van de oefening te laten zien als de stoel niet aanwezig is. Daarom is het slim ook het gebruik van de stoel in fases weg te trainen. Een methode die hiervoor te gebruiken is, is door de oefening uit te voeren als de fase hiervoor. Maar nu wordt dan daarbij de stoel omgedraaid en de knieën worden enigzinds gebogen bij de uitvoering van de oefening, terwijl men leunt tegen de achterzijde van de stoel. Slim hierbij is er voor te zorgen dat de stoel niet weg kan schuiven!

Foto komt snel!

Men voert de oefeningen vervolgens uit waarbij men steeds rechter gaat staan. De stoel zal stapje voor stapje nutteloos worden.

Belangrijk is hier uiteindelijk de juiste houding in te nemen zoals dat bij het IGP de bedoeling is. Dat betekent rechtop staan en niet naar de hond voorover buigen. Ga zeker niet je aanpassen aan de hond als deze niet perfect voor je komt zitten!

Blijf de perfecte afwerking van je hond eisen. Dat wil zeggen kaas recht voor je zitten, enigszins contact tegen je lichaam met de kin en "OOGCONTACT". Alleen dan volgt de bekende click en direct daarop een brokje voor de hond.

Foto komt snel!

5-Hond van afstand op commando “HIER” laten komen

*We mogen er nu er van uit gaan dat de hond echt wel weet wat we van hem verwachten bij het commando “HIER” . Wat we nu gaan doen in deze fase van de opbouw is het gooien van het brokje, om zodoende de hond van ons vandaan te krijgen, achterwege laten.

We laten de hond de “AF” positie innemen en verwijderen ons een meter of twee van hem vandaan en staan in één lijn recht voor zijn kop. Gewoon midden op een trainingsveld maar niet met te veel afleiding. Uiteraard moet het blijven liggen bij het verwijderen van de hond iets zijn wat de hond beheerst. Altijd beter is het begin van deze fase hulp te hebben van een persoon die een lijn aan de hond hanteert “voor het geval dat.....”. Uiteraard is het handig als de hond met zijn geleider op afstand oog houdt voor de geleider.

Op het commando “HIER” wordt de oefening afgehandeld als hiervoor. Dat wil zeggen....correct recht voorkomen, enigszins nog contact met de kin tegen de geleider aan en “OOGCONTACT”. Is dit het geval volgt dus de bejende click met direct daarop volgend een brokje.

We gaan de afstand van geleider-hond van de twee meter langzaam uitbouwen tot meerdere meters.

6-Conditioneren van het correct voorzitten

*Om de gewenste positie van de hond voor ons verder te conditioneren is er de volgende mogelijkheid.

Op het moment dat de hond correct voor je is bij de oefening met het “OOGCONTACT”, schuifel je een heel klein stukje achteruit. De bedoeling is nu dat de hond zijn positie corrigeert en dus direct netjes weer aanschuift.

We kunnen nu ook de tijdsduur van het gewenste “OOGCONTACT” iets gaan verlengen voordat de click komt.

Dan komen we stilaan op het punt eventueel meer “drift”/snelheid bij de hond in te brengen bij de uitvoering van de oefening. We gaan hiervoor over naar de volgende fase in de opbouw.

7-Meer “drift” bij de hond inbrengen

*Gekomen in deze fase van de opbouw gaan we de “drift” vergroten. Hierbij gaan we van uit dat de hond met een balletje veel hoger in “drift” te brengen is dan met voedsel.

Hierbij wel de opmerking dat een hogere “drift” meer kans geeft op slordigheden in de uitvoering van de oefening. Blijf dus altijd perfectie eiden van de hond.

De oefening wordt uitgevoerd op de wijze waar we de vorige fase mee zijn geëindigd. Met enkele verschillen.

-Na de “click” volgt er geen brokje in de bek van de hond, maar de hond krijgt een balletje dat al duidelijk in zicht was. Dit balletje was namelijk in zicht op de borst of onder de kin geklemd.

Foto komt snel!

-Dit zal dus in de regel veel meer “drift” geven bij de hond, maar dus ook meer kans op een foutieve/niet gewenste uitvoering. Doe daarom wat betreft de afstand hond-geleider eerst een hele stap terug. Dat wil zeggen in het begin afstanden van één tot twee meter. Gaat dat goed dan kan men de afstanden weer stapje voor stapje groter maken.

We zijn hiermee aan het einde van de afsluitende fase gekomen.....maar...
Er is een alternatief voor honden (of geleiders) die zich niet kunnen vinden in de hierboven beschreven methode.

8-Alternatief bij het aanleren van de “HIER”

*Met de hiervoor beschreven methode gaan we de hond laag in drift perfectie aanleren, om vervolgens er meer “drift” (=snelheid) in te brengen. Nu is het niet anders dat er honden die van nature al zo laag in drift zijn, dat het beginnen van het aanleren van de “HIER” met het perfect voorkomen zitten heel lastig wordt. Deze honden verlangen vaak het aanleren waarbij ze in een hogere drift gebracht worden.

Daarnaast kan het ook zo zijn natuurlijk dat de geleider niet het geduld heeft om in heel veel stappen iets op te bouwen!

Bij deze alternatieve aanleermethode wordt het hierkomen hoog in “drift “ aangeleerd, waarbij gelijk op grote afstand van de hond gewerkt wordt.

Los daarvan wordt het voorkomen aangeleerd, waarbij dicht op de hond gewerkt wordt en zonder hulp van een stoel of wat dan ook.

Een korte beschrijving van het geheel luid als volgt.

Dit zijn dus twee zaken die men uit elkaar moet gaan halen gedurende deze opbouw.

Met het “HIER” roepen moet men eerst bereiken dat de hond zeer snel komt. Door het voorzitten niet te gaan betrekken bij deze oefening haalt dit dan dus niet de snelheid uit deze oefening!

Het “HIER” roepen moet nu dus eerst snelheid brengen. Beste kan men gaan werken met hulp van een tweede persoon. Deze houdt de hond vast en jut deze op als de geleider zich rennend van de hond verwijderd. De afstand hond – geleider wordt zo ongeveer 30 meter gemaakt. Op het commando “HIER” laat deze tweede persoon je hond los, mits de hond op dat moment ook aangeeft graag te willen gaan. Wordt de hond losgelaten dan geeft de geleider het positief geconditioneerde signaal. Is de hond vlak bij de geleider dan gooi deze een balletje door de benen achter hem en laat je de hond tussen de benen door.

De stand van de oren is een goed hulpmiddel om te zien hoeveel stimulans een geleider moet geven op het moment dat de hond wordt losgelaten. Liggen de oren namelijk tegen de kop van

de hond aan dan duidt dit op snelheid. Komen de oren gedurende het aankomen omhoog dan duidt dat op afremming van de snelheid. Hier kan men dus goed op gaan inspringen met een eventuele snelheid verhogende maatregel (roepen/stimuleren etc).

De oefening voor gaan zitten moet men dus los gekoppeld houden van de oefening “HIER” roepen. Het voor gaan zitten oefent men met de hond kort op hooguit drie meter. Deze loskoppeling van deze twee oefeningen moet men dan zolang mogelijk volhouden. Tevens is het zo dat ook het commando “VOET” lang los gekoppeld moet blijven van het voorkomen en het voorzitten.

9.13 Commando VOET

Voet laat ik bij voorkeur de hond uitvoeren met een loop beweging achter de geleider langs. Dit omdat ik dit de gemakkelijkste manier vind om de hond “VOET” aan te leren.

Men brengt hiervoor de hond met de bal in drift en geeft het commando “ZIT”. De hond heeft op dat moment een twee meter lijn aan. Men gaat voor de hond staan, doet de lijn rechtsom achter de rug langs en houdt hem in de linker hand vast. Deze linker hand bevindt zich een beetje op de rug. Men geeft het commando “VOET” en op dat moment stapt men met alleen het rechterbeen een stukje naar achteren, waardoor de hond wordt geactiveerd en er ruimte komt om achter langs om de geleider getrokken te worden met de lijn. Men zorgt er voor dat de hond netjes aansluit aan de voet en “OOGCONTACT” zoekt. Zodra de hond zit volgt de bekende click en direct daarop volgend de bal als beloning. Uiteraard probeert men de hond zoveel mogelijk in drift te houden bij de uitvoering van de oefeningen.

Gaat de hond goed reageren op het commando en gaat de uitvoering goed, dan gaat men de lijnhulp en rechterbeen hulp afbouwen. Het is een goede zaak de voetoefening niet te snel te gaan combineren met andere oefeningen waar deze voetoefening een deel van uit maakt.

9.14 Apporteren – grondapport

9.14.1 Inleiding

Voor een uitmuntende beoordeling bij het IGP behoort het apporteren zonder zichtbare druk, snel in galop en zowel het halen als het brengen in constant tempo worden uitgevoerd zonder dat de hond maar enigszins knaagt op het blok. Het aanbieden van het blok dient recht en zeer kort voor de geleider te geschieden, maar zonder de geleider met het blok aan te raken. Op commando dient het blok direct afgegeven te worden.

Het aanleren van de apporteren, met als doelstelling de bovenstaande uitmuntende uitvoering, is geen gemakkelijke klus. En ook hier zijn weer vele wegen die naar Rome leiden.

Laat ik eerst de materie theoretisch benaderen. Heel zwart wit gezien heeft men een keuze twee trainingsmethoden.

*Een opbouw door middel van motivatie verankering.

*Een opbouw met technische dwang.

Het uiteindelijk combineren van deze twee methoden ziet men vaak in de praktijk gebeuren. Dat wil zeggen....men start met de methode van motivatie verankering en voegt later toch wat technische dwang toe.

De juiste keuze uit de trainingsmethoden die men moet maken hangt van een aantal factoren af. Het emotionele gevoel dat een geleider heeft bij een trainingsmethode, het type hond waar men mee traint, de ervaring/de kunde/het geduld voor het africhten van honden wat aanwezig is bij de geleider, de begeleiding van een instructeur die erbij aanwezig is en het africhtingsniveau dat men wil behalen, zijn enkele van deze factoren.

De theoretische uiteenzetting van de twee methoden is als volgt.

*Een opbouw door middel van motivatie verankering.

Ideaal zou zijn met deze opbouw door gebruikmaking van buitdrift/de drift tot voedselverwerving, via een doordachte opbouw een perfecte apporteer oefening goed te verankeren. De voordelen zouden zijn: een zeer hond vriendelijke aanleermethode, snelheid in de uitvoering, geen vermijdinggedrag en een hond die op basis van motivatie zijn werk perfect verricht in een dus verankert gedrag. De methodiek moet dan zodanig uitgevoerd worden dat het een doelgericht leerspel is waarbij men zich strak aan de regels houdt die dan bij de opbouwmethodiek geëist zullen worden. We hebben het dan over een consequente toepassing van door ons doordacht opgestelde regels voor een buitdrift/de drift tot voedselverwerving methodiek met een perfect eindresultaat als doel. Aan deze opgestelde regels kan de hond (en geleider) zich dan niet aan onttrekken, echter vermijdinggedrag kan/zal niet optreden.

Kynethologisch zou men ook kunnen zeggen dat men een operante conditionering (ook wel instrumentele conditionering genoemd) toepast in kleine los van elkaar staande leerfasen. Deze operante conditionering (met gebruik van de drift tot voedselverwerving) is dan vooral van toepassing voor het door de hond benaderen van de geleider met het blok. Terwijl het halen van het blok grotendeels zal steunen op de natuurlijke aanwezige buitdrift. Een technische dwang zal nooit zal plaatsvinden.

Bij deze methodiek wordt gebruik gemaakt van een koppeling van de Primary Reinforcer (hondenbrokje) met “iets”, in de meeste gevallen de “click” van een “clicker”. De “clicker” wordt dan de Conditioned Reinforcer (vaak wordt dit ook de Secondary Reinforcer genoemd). Conditioned (Secondary) Reinforcer staat dan voor “aangeleerde beloning”. Voordat men deze methodiek kan starten moet het gebruik van de “clicker” dus al bij de hond geïntroduceerd zijn. In dit werkstuk bij “COMMUNICATIE” hoofdstuk 6.13 is dit al uitgebreid aan bod gekomen.

Deze methodiek door gebruik te maken van motivatie verankering is in de praktijk te brengen. Echter zullen de eisen aan de geleider hoog zijn. “Feeling” voor het vak, kundigheid en geduld zullen van de geleider geëist worden. Deze aanleermethode zal meer tijd nodig hebben dan een opbouw met technische dwang. Een groot voordeel van deze methode is dat men op zeer jonge leeftijd ermee kan starten, dus wordt daarmee weer wat tijd terug gewonnen. Maar wat vooral ook belangrijk is bij de toepassing van deze methodiek is dat de geleider een type hond behoort te hebben dat meegaand is in deze aanleermethode. Bij honden met veel temperament met daarbij weinig rust in het lichaam, met veel drift om voorwerpen te willen behouden (dominantie/buitbehoudend) en van nature alles willen slopen wat ze in hun bek krijgen (knagen op het blok), kan de methodiek lastig zijn om in de praktijk te brengen met gewenst

resultaat. Het volledig achterwege laten van enige technische dwang is voor dit type honden vaak geen optie.

Op jonge leeftijd starten met de motivatie verankerings methode en later omschakelen naar dwangapport/toevoegen van enige technische dwang, behoort tot de mogelijkheid. Immers, met de methode van motivatie verankering kan men niets “verzieken” aan de zeer jonge hond.

*Een opbouw door middel technische dwang.

De dwang bij het dwangapport houdt in dat de hond een aantal zaken wordt duidelijk gemaakt zonder dat daar maar enige concessie tegen over de hond gemaakt wordt. Deze zaken zijn:

- Dat “APPORT” betekent het blok snel aannemen uit de hand of snel opnemen van de grond.
- Het aangenomen of opgenomen blok stevig vast te houden zonder te knagen.
- Het laten vallen van het blok zeer negatief voor hem is.
- Alleen het blok op commando “LOS” mag afgeven in de handen van de geleider.
- Het niet voldoen aan bovenstaande “spelregels” alleen maar een negatieve bekrachtiger met zich mee zal brengen.... dus “pijn”.

En om de hond te leren om met deze dwang om te kunnen gaan wordt hem geleerd dat correct gedrag hem buitdriftbevrediging zal geven....met andere woorden:

-Correct gedrag zal een positieve bekrachtiger brengen zoals bijvoorbeeld een bal. Het op dit moment toevoegen van het gebruik van het “clicker”-principe behoort tot de mogelijkheden.

Zuiver dwangapport heeft het voordeel dat de hond snel aan te leren is snel en zonder knagen te apporteren. De betrouwbaarheid dat de hond zodanig zal apporteren op een evenement is groot. Toch kleven er vaak ook wat nadelen aan deze methodiek. Ondanks dat de hond snel apporteert zonder knagen ziet men toch vaak de dwangmethode enigszins terug in de lichaamsuitdrukking van de hond en is het tempo richting geleider toch vaak iets trager. Daarnaast is toch het nodige ervaring, gevoel, kennis en lichaamskracht nodig van de geleider bij het in praktijk brengen van deze methodiek. Heeft de geleider deze eigenschappen dan zal deze met een hond met veel buitdrift naar een bal en daarbij ook een goede belastbaarheid heeft, een perfecte snelle uitgevoerde apporteroefeningen krijgen. Ondanks de technisch dwang zal de hond hierbij uiteindelijk vrolijk en graag zijn werk doen.

Ik ga in deze uiteenzetting uit van de volgende praktijk situatie. Men wil met de jonge hond op een jonge leeftijd, zeg circa zes maanden oud, beginnen met de opbouw van een apporteer oefening. Zonder gevaar kan men dus dan starten met de methode van motivatie verankering. Mocht de hond in de loop der maanden tonen niet te passen in deze methode dan kan men alsnog overstappen richting dwangapport over delen daarvan toevoegen aan de opbouw. Dit omdat enkele uitgangsprincipes van de methode van motivatie verankering dan zeer goed en zeer zinvol zijn om mee te nemen naar de methode met dwangapport. Het apporteren wordt altijd geleerd door middel van “backchainen”. Dat wil zeggen dat de opbouw begint met het aanleren waar de IGP oefening eindigt en vandaaruit stapje voor stapje

teruggaat naar de beginsituatie van de IGP oefening.

9.14.2 Opbouw door middel van de methode van motivatie verankering

Vooraf de beschrijving van de verschillende fasen geef ik hier wederom de **waarschuwing**. Enkele opbouwmethoden in dit werkstuk van verschillende oefeningen kennen een soort gelijke uitgangssituatie! Zo zien we bij het hoofdstuk “**Communicatie en hoe honden leren - 6.13.2 Het combineren van handtouch en handtarget training richting de gewenste positietarget**” ook een uitgangssituatie op een zitstoel. In dit hoofdstuk bij **9.12 - “HIER roepen en het VOORZITTEN”** hebben we ook al het gebruik van de stoel gezien. Zorg er voor dat de hond niet in verwarring kan raken! Dat wil zeggen, voordat men een nieuwe trainingsopbouw aanvangt draagt men er altijd zorg voor dat een trainingsopbouw met soortgelijke uitgangspositie zo ver gevorderd is dat deze niet meer verwarring/storend kan zijn voor de hond.

De opbouw van deze methoden “Opbouw door middel van de methode van motivatie verankering” bestaat uit de volgende fasen.

1-Creëren “aanleghaven”

*In deze eerste fase wordt de hond aangeleerd wat de gewenste positie is bij het uiteindelijke later echt apporteren van een blok ten opzichte van de geleider.

Soms zie je ook wel dat er voor de geleider een “positie box/kist/placeboard” wordt gebruikt zoals beschreven bij **9.6** in dit hoofdstuk. Ik vindt het bij het werken volgens onderstaande methode niet echt een grote toegevoegde waarde, maar het zijn keuzes die men maakt.

Geleider zit rechtop op het puntje van een stoel met de benen uit elkaar.

Op deze wijze vormt je lichaam een soort van “aanleghaven” voor de hond tussen de benen. De handen, met een “clicker” en hondenbrokjes erin, bevinden zich aan het begin van de “aanleghaven”.

Gebruik geen commando “HIER” voor het lokken om de hond binnen te komen in de “aanleghaven”. “HIER” is/wordt wat anders in het IGP. Echter zal deze fase van de opbouw van het apporteren zijn nut hebben voor een juiste positie te creëren bij de oefening “HIER”! Het aanleren van de “HIER” zou ook kunnen starten met behulp van een stoel! Maar **maak niet de fout** de opbouw van het “HIER” en “APPORT” met behulp van een stoel te willen combineren. Maak een keuze wat men het eerst wil aanleren en wacht met de start van de andere oefening als het gebruik van de stoel van de eerste keuze echt volledig verleden tijd is. De hond kan anders te veel in verwarring gebracht worden.

De bedoeling is in deze fase van de opbouw van het apporteren je hond in je “aanleghaven” te krijgen door zijn naam te roepen of dergelijke en hem te lokken naar je wat bewegende handen bij de ingang van de “aanleghaven”. In je handen zit dus zichtbaar een brokje. De hond moet op dat moment recht voor je zijn en op niet meer dan een meter of vijf. Zodra de hond bij je benen is aangekomen en richting de handen gaat, dan breng je de handen op je buik. Het op de buik hebben van de handen of een iets andere positie is hierbij wel afhankelijk van de grootte van de hond en de lichaamslengte van de africhter! Met deze positie van de handen is dit dus aan het einde van de “aanleghaven”. Op deze wijze wordt de hond binnengehaald naar de gewenste positie. Is de hond in de gewenste positie bij de handen aangekomen, die dan op dat moment niet meer bewegen en in de hiervoor genoemde positie blijven, dan klinkt er de bekende “click”. Direct daarop wordt de hond beloond met een brokje. De hond hoeft in deze fase nog niet te gaan zitten voor de handen. Deze fase dient ervoor de hond positieve ervaringen te geven voor het binnenkomen in de “aanleghaven”. Heeft de “click” geklonken en de hond heeft het brokje gekregen, dan is het de kunst om de hond weer op circa vijf meter recht voor je van je vandaan te krijgen. Gooi hiervoor zichtbaar een brokje van je vandaan, zodat de hond daar naar toegaat om het op te eten. Op de foto hieronder zie je het moment van gooien.

Zodra het brokje op is gegeten door de hond, herhaal je de oefening als hierboven beschreven. Op deze wijze kan men de oefening steeds blijven herhalen. De inwerking van de beweging met de handen moet men langzaam afbouwen. Uiteindelijk zijn de handen dan dus vanaf de start van de oefening op je buik.

2-Zitten in de “aanleghaven” en “oogcontact”

*In de volgende fase van de opbouw moet de hond binnenkomen in de “aanleghaven” en helemaal aan het einde van de “aanleghaven” gaan zitten. Dit is dan dus tegen je lichaam aan. Uiteraard moet de hond het commando “ZIT” al beheersen.

De opzit is het zelfde als in de eerste fase. Men lokt de hond door zijn naam te roepen als hiervoor. Echter komt de hond nu aan het einde van de “aanleghaven” aan en krijgt het commando “ZIT”. De handen kan men op dat moment over je buik heen iets omhoogtrekken. Daarmee kan men bereiken dat de hond helemaal in het einde van de “aanleghaven” komt en zijn kop omhoog doet bij het gaan zitten. Met andere woorden perfect in positie “ZIT”. Zie de foto hieronder.

Zodra de hond in deze perfecte positie “ZIT” is, klinkt de bekende “click” en krijgt de hond zijn brokje. De handen van de geleider blijven hierbij op de juiste positie bij elkaar, tegen het lichaam aan op de buik.

De oefening kan herhaald worden door wederom een brokje van je vandaan recht voor je uit te gooien. De hond gaat daarmee dus weer wat van je vandaan. Het commando “ZIT” moet op een bepaald moment achterwege kunnen blijven. De hond gaat dan dus zelfstandig in de correcte positie voor ons zitten.

In hoofdstuk “**9.5 Werken naar ultieme aandacht van de hond = OOGCONTACT**”, heb ik al beschreven wat het belang is van **OOGCONTACT** van de hond. Je hebt in deze fase in de positie “ZIT” in de “aanleghaven” al een grote kans dat de hond in je ogen kijkt. Dit oogcontact kan men in deze fase bewust meenemen in de timing van belonen – “click en brokje”. Hieronder op de foto zie je het moment dat de hond in de ogen van de geleider kijkt.

Let wel op dat je eerst werkt aan het in juiste positie binnenkomen en het gaan zitten. Als de hond je dan ook al aankijkt is dat mooi meegenomen. Zo niet, werkt dan eerst verder aan het correct zitten in de “aanleghaven”. Als dat er goed inzit, mag men bewust gaan werken dat er eerst oogcontact moet zijn voordat de “click” komt en het brokje daarna. Dit kan bijvoorbeeld als volgt uitzien.

Als de hond zittend in positie is in de “aanleghaven”, dan houdt men het brokje tussen de ogen van de hond en je eigen ogen in. Op deze wijze kijkt de hond naar het begeerde en naar jou. Zodra de hond in je ogen kijkt beloon je deze door de “click” en het voedsel te geven. Begint de hond het spelletje door te krijgen, dan gaat men naar het elke keer correct gaan zitten in de “aanleghaven” een stap verder. Dit door de hond echt bewust te leren kijken in je ogen. Men doet men door na het correct gaan zitten van de hond, het brokje nu in een gesloten vuist een deel zijwaarts van je eigen lichaam af te houden. De hond zal zich uiteraard eerst fixeren op de vuist of zelfs proberen te snuffelen, belikken etc. Negeer dit gedrag en wacht af

totdat de hond je aankijkt van "waarom niet?". Op dit moment van oogcontact in combinatie met een correcte "ZIT", klinkt er de bekende "click". Direct daarna komt de beloning voor de bek van de hond en gaat de vuist open en kan de hond het brokje aannemen. De hond leert dus dat het in drift zijn naar iets, het oogcontact de driftbevrediging geeft. Uiteraard wordt de verleiding naar het voedsel uitgebouwd door bijvoorbeeld meer beweging met de hand of de armen helemaal langs het lichaam te laten hangen. Dit terwijl men van de hond verlangt een correcte "ZIT" te behouden en daarnaast ook "OOGCONTACT" heeft. Daarna wordt ook de tijdsduur van het moeten aankijken langzaam uitgebouwd. Nogmaals...let op....er volgt altijd pas een "click" als de gewenste "ZIT" en "OOGCONTACT" tegelijkertijd plaatvinden! Bedenk dat het binnenkomen, het zelfstandig gaan zitten en het oogcontact perfect moet zijn, voordat men kan overstappen naar de volgende opbouwfase.

3-Introductie apporteerblok

*Bij de volgende stap wordt een apporteerblok in de opbouw geïntroduceerd. Praktisch/handig is om nu nog geen IGP-1 blok te gebruiken, maar een kleinere/lichtere variant. Op de foto hieronder ziet men rechts een IGP-1 blok en links een kleinere variant daarvan.

Er zal in de komende stappen in deze opbouwfasen gewerkt worden om de hond aan te leren wat het belang is van het blok aan te raken, in de bek te nemen, en in de bek vast te houden. Is daarbij ook nog het gewenste oogcontact aanwezig, dan is dat mooi meegenomen. Zo niet, dan zal men het oogcontact even moeten laten rusten in de opbouw. Dit om de "click" en het daarop volgend brokje in deze fase goed te kunnen koppelen aan het aanraken van het blok. Is deze koppeling gemaakt, dan wordt de eis van oogcontact weer toegevoegd aan de oefening. Eerst wordt nu de hond geleerd het blok "aan te tikken". Op dit moment komt de hond goed in onze "aanleghaven" aan en gaat gelijk zelfstandig zitten in de gewenste positie. Echter voor het binnenkomen hebben we nu al het apporteerblok in onze handen. Door het blok een beetje speels op en neer bewegen, attenderen we de hond dat we een voorwerp in onze handen hebben. Op het moment de hond de "aanleghaven" binnen treedt hebben we onze handen nu wederom boven onze buik tegen ons lichaam aan, maar nu dus met het blok tussen de handen. De hond "tikt" nu dus haast vanzelf bij het gaan zitten, met zijn snuit tegen het blok aan. Men gebruikt **geen commando's** als "APPORT" of "VAST". Dat komt veel later in de opbouw!!

→Belangrijk is bij het vervolg van de gehele opbouw van het apporteren **dat de hond zelf met zijn bek naar het blok toegaat!** Maak nooit de fout het blok naar de bek van hond toe te brengen/bewegen. De hond moet leren zelf het initiatief te moeten nemen naar het toe blok te gaan en dat het niet naar hem toe zou komen.

Hoeveel en hoe "speels" men moet bewegen met het blok om de hond te bewegen het blok aan te tikken, kan per hond veel verschillen. Ideaal is en blijft dat men de hond kan belonen

met de “CLICK” op het moment van een correcte “ZIT” in de “aanleghaven” en het blok “aantikt”. Maar er kunnen honden zijn waar dit verhaal erg lastig wordt. Wat men ziet dat dan de hond eerst wordt geleerd, zonder gebruik van een stoel, het blok aan te tikken, en daarna de tanden om het blok heen te leggen. Hierbij staat dan men gewoon rechtop met het blok in de handen, en beweegt het blok zoveel als nodig is naar alle kanten toe. Elke keer dat de hond het blok aantikt/de tanden omheen legt, dan volgt de bekende “CLICK” beloning. De hond moet hierbij dus ook zelf richting het blok gaan!

We gaan er nu bij deze verdere beschrijving van de opbouw van het apporteren er van uit dat men (weer) kan werken vanuit de stoel.

Op het moment dat de hond tegen het blok “tikt” volgt gelijk de “click” en krijg de hond direct het brokje. Verstandig is nu dit “tikken” van het blok te laten geschieden in het midden/draagvlak van het blok. Dit kan men laten geschieden door het blok vast te houden aan de uiteinden. Dit is zinvol omdat het midden/draagvlak van het blok later ook de positie is waar de hond het blok moet gaan opnemen.

Op het moment dat men “clickt” en de hond vervolgens het brokje geeft, haalt men het blok iets naar boven van de hond weg tegen het eigen lichaam aan. Ergens op de borsthoogte dus. Vervolgens gooit men een brokje voor je uit. Dit om de hond weer recht voor je een paar meter van je vandaan te krijgen. De oefening kan nu dus herhaald worden. Het speels bewegen van het blok blijft belangrijk. De hond moet leren dat via het blok zijn brokje te verdienen is. Heeft de hond het “spel” en de spelregels goed door kan men een stap verder gaan.

4-Meerdere keren “tikken” tegen het apporteerblok

*In deze volgende stap gaan we de hond nog meer richten op het blok. Nu wordt **niet elke keer** na de oefening een brokje weggegooid om de hond van je vandaan te krijgen.

Als de hond het brokje nu op heeft en nog in positie zit, brengt men het blok weer in de juiste positie. Dit blok was dus op dat moment hoog tegen het lichaam aan op borsthoogte en zakt nu tot voor de neus van de hond. Zelf dus niet het blok tegen de neus van de hond aantikken maar de hond het initiatief laten nemen. Tikt de hond het blok weer aan dan volgt wederom de “click” en het brokje. Heeft men dit een aantal keren gedaan dan kan de oefening eventueel herhaald worden met ook het binnenkomen van de hond in de “aanleghaven” Dit dus door wederom een brokje voor je uit te gooien, zodat de hond weer wat van je vandaan gaat.

Daarna weer speels het blok bewegen en de oefening verder herhalen als hiervoor.

Let op. Het binnenkomen en zitten moet in deze fase al goed bekend zijn bij de hond. Dus de nadruk van de oefeningen moeten nu meer gelegd worden op het steeds oefenen van het opnieuw aantikken van het blok in de “ZIT” positie in de “aanleghaven”. Er moet dus minder nadruk komen op het correct binnenkomen.

Heeft de hond de bedoeling van de fase goed door, dan kan men door naar de volgende fase.

6-Openen van de bek bij het “aantikken” van het blok

*Deze fase wordt in de praktijk gebracht als de voorgaande. Echter met dat verschil dat men nu pas “clickt” als de hond ook zijn bek opent bij het tikken van het blok.

Men belangt hiermee in de lastige fase om de geduld te bewaren. Wil men het principe van **methode van motivatie verankering** zuiver in de praktijk blijven brengen dan zal dit nodig

zijn! Het kan een tijd duren voordat de hond het doorkrijgt wat nu de bedoeling is. Echter mag men pas overstappen naar de volgende fase als de hond aangetoond heeft de bedoeling te begrijpen.

7-De tanden om het van het blok heen

*In de fase waar men nu mee start is de uitvoering als de fase hiervoor. Echter met dat verschil dat men nu wenst dat de hond zijn tanden om het blok legt voordat er een click zal klinken. Echt het blok vasthouden is nog niet nodig. De “click” komt op het moment de tanden om het blok heen zijn!

Er zal weer veel geduld gewenst zijn. Men gebruikt nog steeds **geen commando's** als “APPORT” of “VAST”. Er geldt wederom. Men mag pas overstappen naar de volgende fase als de hond aangetoond heeft de bedoeling te begrijpen.

8-Vasthouden van het blok

*Aangekomen in deze fase is er wederom een uitvoering van de oefening als hiervoor. Echter moet de hond echt een fractie van een seconde, en meer hoeft het nog niet te zijn, het blok vasthouden in zijn bek. Men houdt het blok zodanig vast dat het niet op de grond kan vallen. **Men laat het blok dus niet los!** Op het moment dat die fractie van een seconde is geweest volgt de bekende “click” en brokje en komt er het vervolg van de oefening. Op de foto hieronder ziet men het moment dat de hond de tanden om het blok geplaatst heeft.

Men mag pas overstappen naar de volgende fase als de hond aangetoond heeft gelijk herhalend het blok **op eigen initiatief** een fractie in zijn bek neemt.

9-Langer vasthouden van het blok en zachtjes trekken aan het blok

*Nu krijgen we de fase dat de hond het blok wat langer vast moet houden = hooguit twee seconden! De uitvoering is verder als hiervoor. Met dit verschil dat we ook heel even **zeer zachtjes (!)** trekken aan het blok op het moment dat de hond het blok in zijn bek heeft. Let op dat we voorkomen dat het blok op de grond valt. We blijven het blok dus gewoon aan de uiteinden vasthouden tussen onze handen. Dit ook als het blok in de bek van de hond zit! Het vraagt dus wat handigheid. Je hebt de clicker in de hand nodig, een brokje en je moet het blok hanteren....en zorgdragen voor een perfecte timing van het toepassen van het geheel.

Het zachtjes trekken dient er voor de stimuleren daadwerkelijk het blok te gaan klemmen tussen

de tanden. Laat de hond het blok voor de “click” los, dan wordt er **niet** “geclickt” en volgt er **geen** brokje. Men begint de oefening dan gewoon opnieuw. De “click” moet voor de hond het teken worden het blok los te mogen laten en pas dan zijn brokje in ontvangst zal kunnen nemen. Los laten van het blok voor de “click” zal hem niets brengen. Let op, voordat men “clickt” is men **al minimaal één seconde gestopt** met het zachtjes trekken aan het blok. Het stoppen met trekken aan het blok mag voor de hond ook niet het teken worden het blok los te mogen laten!

Er worden nog steeds **geen commando's** gebruikt bij de uitvoering.

Het zachtjes trekken aan het blok heeft dus als doel de hond te leren het blok klemvast te houden. Daarmee kan men voorkomen dat de hond later bij de uitvoering van de oefening op een evenment gaat knabbelen/verbijten, op het moment dat deze het blok moet dragen.

Als we merken gedurende het zeer zachtjes trekken aan het blok de hond daadwerkelijk het blok “klemt” tussen zijn tanden, dit één tot twee seconden volhoudt en na het stoppen met trekken ook nog het blok even vasthoudt, dan kan men overstappen naar de volgende fase.

→ Het is natuurlijk best mogelijk dat de hond een aantal fases terug het blok gelijk tussen de tanden nam. Dat betekent dan dat je met de hond enkele fases kunt overslaan. Let wel op dat de hond het blok **rustig vasthoudt**. Vasthoudt dus zonder te knagen op het blok, te schudden met blok, gaat trekken aan het blok etc. Bij honden die te hoog in drift zijn gebracht zal je dit probleem vaak tegenkomen. De “click” mag dan ook alleen volgen gedurende het oefenen, als de hond het blok daadwerkelijk rustig vasthoudt zoals het IGP reglement dat verlangd. Leer hierbij de les dat men een hond **niet te vroeg (te) hoog in “drift”** moet brengen. Dit kan een goede opbouw met het gewenste eindresultaat in de weg zitten! In de regel is het beter later meer “drift” bij de hond toe te voegen om zo meer snelheid in de oefening te gaan brengen.

10-Nog langer vasthouden van het blok

*De uitvoering van de oefeningen is gelijk als de voorgaande. We gaan echter aan het zachtjes trekken aan het blok wat meer seconden van maken. We gaan ook de tijd dat de hond het blok vast moet houden na het stoppen van het trekken aan het blok, stapje voor stapje verhogen naar circa vijf seconden.

Is de tijd van vijf seconden vasthouden goed aangeleerd, dan gaat men **deze tijd variëren**. Het moet voor de hond een verassing blijven wanneer de “click” komt. Dat wil zeggen soms vindt men twee seconden voldoende is, soms vijf seconde is. De hond leert hiermee dat wij bepalen wanneer de “click” volgt en het brokje en de hond niet zelf bepaald wanneer hij het blok los mag laten voor de beloning. Nogmaals, de “click” volgt dus pas al we gestopt zijn met het zachtjes trekken aan het blok en de hond daarna het blok nog even vastgehouden heeft.

Het blok ligt op dit moment nog maar zeer losjes tussen onze handen.

Blijf de oefeningen ook af en toe herhalen met ook het binnenkomen in de “aanleghaven”. Dit door dus wederom een brokje voor je uit te gooien, zodat de hond weer wat van je vandaan raakt. Speels het blok weer bewegen en de oefening verder afhandelen als hiervoor.

Is de opbouw in deze fase weer succesvol dan gaat men weer een stap verder.

11-Introductie van het commando “APPORT”

*De oefening worden uitgevoerd als in de eindfase van de vorige fase. Echter geeft men nu het commando “APPORT” op het moment de hond zijn tanden om het blok gaat leggen. Men gaat

ook van de vijf seconde maximaal, zeven – acht seconden maximaal maken dat de hond het blok vast moet houden. Men houdt de variatie in tijd van het moeten vasthouden van het blok er ook in. Daarnaast blijft het even vooraf trekken aan het blok ook van toepassing.

We blijven nog steeds met onze handen gedurende de gehele oefeningen de uiteinde van het blok losjes vasthouden. Te vroeg loslaten van het blok door de hond geeft geen “click” maar zal de oefening opnieuw uitgevoerd worden..

En wederom. Soms betreft men bij de oefeningen ook het binnenkomen in de “aanleghaven” door het bekende “brokje wegwerpen”.

Heeft men deze fase goed in de praktijk kunnen brengen, dan kan men overgaan tot de volgende stap

12-Handen gaan van het blok af

*De oefeningen worden uitgevoerd als de vorige fase. Echter gaat men nu op het moment dat de hond voor ons zit en het blok vast heeft, voorzichtig de handen even van het blok afhouden. En wel dit door de handen los van het blok **onder** het blok te houden. De handen zijn dan hierbij op slechts een paar centimeter onder het blok. Dit omdat het blok dan niet op de grond kan vallen, mocht de oefening even verkeerd gaan. De hond draagt dus nu zittend voor ons even zelfstandig het blok. Men neemt dan de uiteinde van het blok weer vast, wacht een fractie waarna de “click”-procedure volgt. Het weer terug vasthouden van het blok door de geleider en de fractie wachten daarna, komt overeen met later aannemen van het blok bij de apporteroefening op een IGP evenement.

13-Het door de geleider langer loslaten van het blok en het “OOGCONTACT”

*Het vervolg van de opbouw/uitbouw van de vorige fase is het loslaten met de handen van het blok langzaam stap voor stap in tijd te verhogen. Het eerst vastnemen van het blok door de geleider en de wachttijd voordat dan de “click”-procedure volgt, blijft deel uitmaken van de oefening!

Als men merkt dat de hond de bedoeling door krijgt gaat men ook het gewenste “OOGCONTACT” weer introduceren. Dat wil zeggen dat de hond ook in onze ogen moet kijken voordat er een “click” zal komen.

Als het zelfstandig vasthouden van het blok door de hond circa drie tot vier seconden geen probleem meer is en de hond ook nog even het blok vasthoudt als we weer met onze handen het blok vastnemen en daarbij ook nog “OOGCONTACT” toont, dan kan men over tot de volgende fase.

14-Aanvang binnendragen van het blok in de “aanleghaven”

*In deze fase gaat men de eerste stap zetten dat de hond het blok een klein stukje (een tiental centimeters) voor ons aanneemt en binnendraagt in de “aanleghaven”. Het gaat nu weer wat handigheid vragen van de geleider. Deze geleider zit bij het oefenen nog steeds op het puntje van de stoel.

Men zorgt ervoor dat de hond zich vrij gedragend vlak voor de “aanleghaven” bevindt. Eventueel dus te bereiken door een brokje te gooien. Men buigt voorover en beweegt het blok wat uitdagend ter hoogte van de knieën vlak **voor** de “aanleghaven”. Als de hond op het blok attent is en de **intentie** toont het in zijn bek te willen nemen, geeft men het commando “APPORT”. Zodra de hond het blok in zijn bek heeft haalt men deze rustig “binnen” tot het einde van de “aanleghaven”. Het blok wordt dus in deze fase nog niet losgelaten, maar ligt slechts zeer losjes tussen onze handen. We moeten daarmee voorkomen dat het blok op de grond kan vallen. Als de vorige fasen

goed geconditioneerd zijn bij de hond zou hij de bedoeling moeten begrijpen. Dat wil zeggen...blok rustig vasthouden, gaan zitten op de gewenste plaats en oogcontact zoekende. Zodra dit bereikt is volgt nu na 1 seconde wachttijd de “click”.

Het opnieuw aanbieden van het blok na de “click” stoppen we vanaf nu mee! De oefeningen beginnen nu altijd met het binnenhalen de “aanleghaven” in.

Het kan zijn dat een hond toch een flink aantal oefeningen nodig heeft, voordat deze doorkrijgt wat de bedoeling is. Soms heeft een bepaalde hond wat meer tijd nodig dan een andere hond!

15-Hond moet blok lager bij de grond aannemen

*In de nu volgende fase is de uitvoering als de uiteenzetting van de fase hiervoor. Echter gaan we het blok nu steeds lager bij de grond houden voor de “aanleghaven”. We gaan dus stapje voor stapje bewerkstelligen dat de hond het blok van de grond gaat opnemen. Onze handen zitten nu nog steeds om het blok heen. De afhandeling is als de vorige fase. Zie ook de foto hieronder.

Het wordt nu ook tijd dat we het kleine blok waarmee aan de opbouw begonnen zijn, gaan vervangen door een IGP-1 blok. Het kan zijn dat sommige honden aan het IGP-1 blok moeten gewennen. Desnoods doet men dan even een stapje terug in de opbouw met gebruikmaking van een IGP-1 blok.

Gaan de oefeningen uiteindelijk zoals gewenst zonder haperingen in de uitvoering, dan kan men over naar de volgende fase.

16-Koppeling handen > blok tijdens het opnemen wegtrainen

*Deze fase kan een lastig moment zijn bij sommige honden. Er kan voor de hond een sterke koppeling zijn tussen onze handen en het blok er tussen in, op het moment van het opnemen van dit blok door de hond. We moeten dit dus gaan “ontkoppelen”.

Wij zijn nu dus zover in de opbouw gekomen dat de hond bij het commando “APPORT” het blok voor ons opneemt waar onze handen nog aan de uiteinde bevinden. We gaan er nu langzaam naar toe dat onze handen centimeter voor centimeter verder van het uiteinde van het blok vandaan zijn op het moment de hond het blok opneemt. De hond zal dus daarmee ook het blok zelfstandig (los van onze handen) de “aanleghaven” in moeten dragen. We zitten nog wel voorover op het uiteinde van onze stoel zoals we deden toen we het blok nog vasthielden. Op het moment de hond de “aanleghaven” binnen loopt met het blok, gaan we rechtzitten. De lichaamsbewegingen blijven dus als voorheen. De afronding van de oefening is identiek als hiervoor. Heeft de hond

aangetoond geen problemen meer te hebben met de afwezigheid van onze handen in de buurt van het blok bij het opnemen, dan kan men overstappen naar de volgende fase.

17-Lichaamshouding normaliseren en introductie commando “LOS”

*In deze fase zijn onze handen bij het opnemen van het blok niet meer aanwezig. We gaan nu ook onze lichaamshouding normaliseren. Dat wil zeggen dat we steeds minder voorover hangen op het moment de hond het blok opneemt. We gaan dus stapje voor stapje steeds rechter zitten bij aanvang van de oefening. We krijgen dus het moment dat de hond een paar meter voor onze “aanleghaven” bevindt, het commando “APPORT” krijgt terwijl wij rechtop zitten op het puntje van een stoel met onze benen uit elkaar. Clicker en brokje zitten onder de handen paraat. Zie de foto’s hieronder. De hond zou op de foto’s wat verder aan het einde van de “aanleghaven” moeten zitten, maar dat heeft ook wat te maken met de grote van de hond ten op zichte van de geleider.

De hond draagt het blok “binnen” tot het eind van de “aanleghaven”, gaat voor ons zitten met het blok rustig in zijn bek en kijkt ons aan. Wij leggen onze handen om het blok en wachten minimaal één seconde. Er volgt een “click” en de hond krijgt een brokje.

Lukt dit allemaal prima, dan gaat men ook het commando “LOS” introduceren bij het aannemen van het blok. De koppeling commando “LOS”, direct gevolgd door de “click” zal snel gelegd worden door de hond. Let wel op dat men eerst de handen om het blok brengt, minimaal één seconde wacht, dan pas het commando “LOS” geeft en direct daarop volgt dan de “click”. Het commando “LOS” moet het nieuwe doel van de hond worden waar de “click” op zal volgen. Niet de handen die om het blok heen gaan moet voor de hond het teken worden het blok los te laten! De hond kan dit sterker aangeleerd worden door de handen om het blok heen te leggen, het blok weer even los te laten, waarbij de handen zich een stuk van het blok verwijderd worden, om vervolgens het blok weer vast te nemen. Na één – twee seconde kan men dan het commando “LOS” geven en direct daarop de “click” laten volgen.

Gaan de oefeningen op deze wijze prima, dan gaat men over naar de volgende fase.

18-Afstand hond tot het blok vergroten

*De volgende fase is als de fase hiervoor. Met dit verschil dat we bij de aanvang van de oefening de afstand van de hond tot het blok steeds groter gaan maken. De weg van de hond naar het blok toe wordt dus steeds groter. Dit kan door het brokje steeds verder voor je uit te gooien als je op het puntje van de stoel zit, zodat de hond steeds verder van je vandaan gaat voorafgaande de start van de oefening.

Een andere mogelijkheid is om eventueel hulp in te roepen van een ander persoon die de hond enkele meters voor het blok vasthoudt. Dit blok wordt door de geleider dus nog steeds vlak voor de “aanleghaven” op de grond legt. Zo kan men de afstand tot het blok bij aanvang van de oefening ook stapje voor stapje steeds groter maken. De hond leert op deze wijze tevens te wachten op het commando “APPORT”.

Weer een andere mogelijkheid is dat men de hond zelf enkele meters voor de stoel aflegt, positie inneemt op de stoel zoals het hoort met het blok op de grond voor de “aanleghaven”. Met het commando “APPORT” vangt men de oefening aan. Uiteraard behoort de hond dan wel het zelfstandig moeten blijven liggen goed te beheersen. Dit omdat nu ook de hond moet wachten tot het commando “APPORT” klinkt.

Ik heb het al eerder aangegeven. Pas op dat men in deze fase niet te veel “drift” bij de hond gaat creëren. Dit zal dan misschien wel meer snelheid creëren bij de hond, maar ook de kans vergroten op het maken van fouten. Denk hierbij aan het blok niet opnemen maar direct binnenkomen in de “aanleghaven” zonder blok, knagen op het blok en dat soort ongewenste zaken. Waar de grens ligt bij te veel “drift” zal bij elke hond anders liggen. Maar beter is het in de regel pas meer “drift” te gaan creëren als men verder is gekomen in de opbouw van het apporteren.

Worden de oefeningen afgerond met een prima resultaat, dan kan men overstappen naar de volgende fase.

19-Afstand blok tot de geleider gaan vergroten

*Deze fase wordt exact op de zelfde wijze uitgevoerd als de voorgaande fase. Echter met dit verschil dat het blok niet meer vlak voor onze voeten wordt gelegd als we op de stoel zitten. Deze afstand tussen ons en waar het blok ligt wordt stapje voor stapje steeds groter gemaakt. De afstand van de hond tot het blok blijft even groot. Dus de totale gebruikte lengte bij de oefeningen worden steeds groter. De kunst in deze fase is te voorkomen dat de hond het blok voorbijloopt en zonder blok in de “aanleghaven” aankomt.

Als deze afstand “blok – geleider” zo’n vijf meter is geworden wordt het tijd dat we afscheid kunnen gaan nemen van het gebruik van de stoel.

20-Afscheid nemen van het gebruik van de stoel

*Een hond is een gewoonte dier en er zullen honden tussen zitten die even moeite hebben een

correcte uitvoering van de oefening te laten zien als de stoel niet aanwezig is. Daarom is het slim ook het gebruik van de stoel in fases weg te trainen. Een methode die hiervoor te gebruiken is, is door de oefening uit te voeren als de fase hiervoor. Maar nu wordt dan daarbij de stoel omgedraaid en de knieën worden enigszins gebogen bij de uitvoering van de oefening, terwijl men leunt tegen de achterzijde van de stoel. Slim hierbij is er voor te zorgen dat de stoel niet weg kan schuiven!

Men voert de oefeningen vervolgens uit waarbij men steeds rechter gaat staan. De stoel zal stapje voor stapje nutteloos worden.

Dan komen we stilaan op het punt eventueel meer “drift”/snelheid bij de hond in te brengen bij de uitvoering van de oefening. We gaan hiervoor over naar de volgende fase in de opbouw.

21-Meer “drift” bij de hond inbrengen

*Gekomen in deze fase bij de opbouw van het grondapport, zal men heel snel geneigd zijn als geleider het blok te gaan gooien terwijl de hond naast je zit. Doe dit vooral nu nog niet! Deze methode rust op de wetenschap dat het snel en correct toekomen met het blok naar de geleider **het** probleem is bij het apporteren. Immers voor het naar het blok toegaan is de hond zeer snel in buitdrift te brengen door het feit het blok van de hond af wordt gegooid. Voor het brengen van het blok naar de geleider toe kunnen we dit niet zeggen! Daarom is ook één van de pijlers van deze methode van motivatie verankering gebaseerd op het eerst aanleren van het in “drift” (voedselverwerving/voedsel brengdrift naar de roedel) benaderen van de geleider met het blok in de bek. Men voert een leerproces uit waarbij het blok altijd voor de hond en de geleider is, dus altijd tussen de geleider en de hond in!

Wat men in deze fase gaat doen de “drift” van “voedselverwerving/voedsel brengdrift naar de roedel” vergroten. We gaan er op dit punt vanuit dat de hond helemaal gek te maken is met een

balletje en met een balletje veel hoger in “drift” te brengen is dan met voedsel. De oefening wordt uitgevoerd op de wijze waar we de vorige fase mee zijn geëindigd. Met enkele verschillen. Na de “click” volgt er geen brokje in de bek van de hond, maar de hond krijgt een balletje dat al duidelijk in zicht was. Dit balletje was namelijk in zicht op de borst of onder de kin geklemd.

Dit zal dus in de regel veel meer “drift” geven bij de hond, maar dus ook meer kans op een foutieve/niet gewenste uitvoering. Doe daarom wat betreft de afstand hond-blok-geleider eerst een hele stap terug. Dat wil zeggen in het begin afstanden van één meter. Gaat dat goed dan kan men de afstanden weer stapje voor stapje groter maken. We kunnen daarna over naar de afsluitende fase.

22-Blok gooien met de hond “aan de voet”

*De afsluitende fase is het moment dat het blok gegooid gaat worden met de hond zittend naast ons aan de voet, zoals we dat kennen uit het IGP. We werken eerst met hele korte afstanden. Dat wil zeggen ... de hond zit naast ons en we gooien het blok één meter voor ons. We houden de hond hierbij nog vast bij de ketting. We willen hem hoog in drift houden, maar wel leren te wachten op het commando “APPORT”. Dit wachten hoeft nu nog maar hooguit één seconde te zijn om de drift te behouden. Na het commando “APPORT” laat men de hond het blok opnemen en naar ons toekomen. De afwerking is nu als voorheen. Stapje voor stapje worden de afstanden bij de uitvoering van de oefeningen weer vergroot.

Op dit punt aangekomen moet er een goede basis van het grondapport aangeleerd zijn. Het vervolg is de oefening goed te gaan conditioneren.

Pas na het goed geconditioneerd te hebben van het grondapport kan men beginnen met het apporteren met het blok over de haag en schutting! De opbouw van deze oefeningen worden in dit werkstuk uitgeschreven in andere hoofdstukken.

9.14.3 Opbouw van het apporteren met gebruikmaking van dwangapport

Het ons achterna willen lopen met het blok in de bek zonder te knagen etc geeft aan of we te maken hebben met een type hond dat zich leent voor de hiervoor beschreven methode van motivatie verankering. Wil de hond absoluut niet meelopen, blijft hij intensief knagen e.d.,

kortom wil hij absoluut niet meewerken aan een goede opbouw met de methodiek der motivatie verankering, dan is het overgaan tot de methodiek met dwangapport vaak een betere optie. De dwang bij het dwangapport houdt in dat de hond een aantal zaken wordt duidelijk gemaakt zonder dat daar maar enige concessie tegen over de hond gemaakt wordt. Deze zaken zijn:

- Dat “APPORT” betekent het blok snel aannemen uit de hand of snel opnemen van de grond.
- Het aangenomen of opgenomen blok stevig vast te houden zonder te knagen.
- Het laten vallen van het blok zeer negatief voor hem is.
- Alleen het blok op commando “LOS” mag afgeven in de handen van de geleider.
- Het niet voldoen aan bovenstaande “spelregels” alleen maar een negatieve bekrachtiger met zich mee zal brengen.... dus pijn.
- Correct gedrag een positieve bekrachtiger zal brengen zoals bijvoorbeeld een bal.

De opbouw van een dwangapport methoden kan er als volgt uitzien.

De hond heeft een halsketting om (indien mogelijk een prikhalsketting) en hieraan is een lijn bevestigd van enkele meters. Gedurende de opbouw van het apporteren behoort de hond zo uitgerust te zijn. Belangrijk is dat de hond bij enig actief vermijddgedrag hiervoor gecorrigeerd kan worden. De hond moet weten dat hij aan de oefening niet kan ontkomen. Eerst kan men drift t.a.v. het blok creëren. Hond tegen je op laten springen naar het blok, blok weggooien met hond aan lijn er achter aan gaan maar hond net niet bij het blok laten komen en op dat moment het blok nog eens wegtrappen..... buitdrift richting blok dus. Echter bij het in ontvangst nemen van het blok leert de hond de eerste spelregel kennen. De hond wordt vanaf het begin al geleerd dat met het blok in de bek voor de geleider hij netjes moet zitten en niet mag knagen, anders is pijn het gevolg.

De praktijkuitvoering. De hond is dus helemaal gek op zijn blok. Echter let op, de hond mag niet zo hoog in drift gebracht zijn dat men bij deze niet meer door komt en niet meer tot rust te brengen is! Men laat de hond voorzitten en houdt het blok met één hand bij het uiteinde vast en wel vlak voor de bek van de hond. Men geeft nu het commando “**APPORT**”. Zie hier als het visuele signaal het blok, het commando “APPORT” is het akoestische signaal. Hierbij is het belangrijk dat de hond echt wacht op het commando voordat hij het blok aanneemt. De hond zal ongetwijfeld het blok nu nog graag **aannemen**. Later zal dat anders zijn en zal dan in dat geval afgedwongen moeten worden. Na het aannemen van het blok moet men met één hand de lijn heel kort houden en tegelijkertijd moet deze zelfde hand onder de bek van de hond zijn. De lijn moet zo kort zijn dat de hond niet van je knieën vandaan kan. De andere hand legt men boven op zijn bek en men staat een beetje door de knieën gezakt. De kunst is nu om de hond tot rust te brengen, d.w.z. dat de hond **rustig** voor de geleider zit het blok vast heeft en **niet knaagt**. Op het moment dat de hond dit gedrag toont behoort de spanning van de lijn voor het grootste deel weg te vallen. Deze situatie hoeft de hond in eerste instantie maar heel even vol te houden (2 sec), later bouwt men deze tijd verder uit. Gaat de hond ook maar enigszins op het moment dat men de spanning van de lijn laat wegvallen dan trekt men de lijn direct weer aan. Wat men absoluut moet voorkomen is dat de hond het blok uit zijn bek kan laten vallen. Zit de hond heel even rustig met het blok zonder te knagen dan laat men de hond op commando het blok lossen terwijl men tenminste één uiteinde van het blok vast heeft. Belangrijk hierbij is dat de hond zijn bek terugtrekt van het blok en dat het dus niet zo is dat men het blok uit de bek van de hond neemt. Uiteraard is het commando “LOS” al geleerd bij bijvoorbeeld het spel met de bal. Let wel, het brengen van het blok naar de geleider is in deze begin fase totaal niet aan de orde! Dat komt pas aan de orde als de

hond het blok op commando aanneemt, netjes voor de geleider blijft zitten met het blok in de bek zonder te knagen en hierbij geen enkele inwerking met de lijn of wat dan ook meer nodig heeft. Elke keer als men het blok van de hond aanneemt na het commando “**LOS**” geeft men vliegensvlug de hond zijn **bal**. Bij het afgeven van het blok wordt de hond geleerd dat dit alleen op commando mag geschieden. Elke intentie tot eigen initiatief hierin moet voor de hond een negatieve bekrachtiger brengen.

Ik wijs er opnieuw op, de hond wordt dus gedurende de gehele opbouw van het apporteren geleerd hoe een negatieve bekrachtiger voor te kunnen zijn en hem correct gedrag een positieve bekrachtiger doet toekomen.

Gaat deze eerste fase goed dan kan men een stapje verder gaan. De hulp van de handen op de bek wordt dan afgebouwd, de lijn moet kunnen doorhangen en de geleider staat rechtop, zonder de hond van zijn positie gaat en gaat knagen op het blok. Dit is de basis die perfect moet zijn voordat men verder kan in de opbouw.

Gaat het voorzitten perfect en houdt de hond dit circa 5 seconden vol dan kan men beginnen met de eerste stappen van het **brenge**n. Dit gaat zo. De hond zit perfect voor. De geleider geeft een commando APPORT de hond neemt het blok aan en men doet dan een paar kleine stapjes achteruit. Eerste instantie is een halve meter genoeg. Men kan gebruik maken van de hulp van de lijn en eventueel van de handen en de doorgezakte lichaamshouding om weer de gewenste situatie te bewerkstelligen. Mocht de hond het **blok** laten **vallen** dan volgt er een **negatieve bekrachtiging** totdat de hond het blok weer opneemt.

De voorbereiding tot het aannemen van het blok en het uiteindelijk geven van de bal blijft identiek als hiervoor beschreven.

De afstand dat men naar achteren gaat bouwt men steeds uit.

Het aannemen van het **blok** uit de hand gaat men uitbouwen richting **grond**. D.w.z. dat het blok steeds lager bij de grond door de hond aangenomen moet worden totdat uiteindelijk de hond het blok dat voor hem op de grond ligt op commando opneemt en voorkomt zitten. Voor het van “uit de hand “ naar “van de grond” behoort men veel tijd uit te trekken en niet met grote sprongen voortgang willen boeken. De honden hebben in de regel veel moeite met deze overgang en we moeten deze zaak dus rustig opbouwen. Dus, vooral niet te forceren.

Bovenstaande oefeningen moet men een lange tijd volhouden. Het moet absoluut in het gedrag van de hond verankert zijn wat de regels van onze dwangapport methodiek voor hem inhouden. Het geheim van deze methodiek is dus ook Timing en Dosering. Timing wanneer de lijn moet worden aangetrokken (niet het blok willen pakken/knagen etc) en Timing wanneer de spanning direct van de lijn behoort weg te vallen (blok zit in de bek zonder te knagen etc). De Timing van het geven van de bal dient eveneens perfect te zijn. De Dosering van de negatieve bekrachtiger moet precies afgestemd te zijn voor het type hond waar men mee werkt. Het is zeer belangrijk bij deze methodiek dat men de hond snel duidelijk wordt gemaakt hoe hij een negatieve bekrachtiging kan voorzijn of doen weg laten vloeien. Daar komt het gevoel van de geleider om de hoek kijken. Er is een groot verschil tussen van het niet willen uitvoeren of het niet begrijpen van de oefening. Begrijp de hond de oefening niet en wordt toch veel pijn toegediend heeft men te maken met dierenmishandeling!

Zijn de regels van het dwangapport de hond absoluut duidelijk en houdt hij zich hieraan dan kan men de positieve elementen van eerste beschreven methodiek van motivatie verankering gaan

gebruiken. De regels van “PIJN” bij het gaan knagen, het laten vallen van het blok etc blijven echter altijd van kracht. Ook de wijze van afnemen van het blok houden we er in. Echter de methodieken van gedurende de opbouw het blok nooit van je vandaan te gooien met de hond naast je, het gaan trekken aan het blok nadat de hond bij je is gekomen, het weer laten winnen en het gaan lopen met de hond terwijl hij het blok in zijn bek heeft en hierbij dan ook nog wat springoefeningen in te bouwen, zijn zeer nuttig en moeten dus worden overgenomen. Ook het gaan variëren met het type blok is zeer belangrijk.

Hiermee is een einde gekomen aan de uiteenzetting over de methodieken van het aanleren van het grondapport. Ik wil echter hier nog een zaak belichten. Een hond kan nooit sneller terugkomen naar de geleider met het blok in zijn bek dan de snelheid waarmee hij dit doet bij het voorroepen na de afoefening! De oplossing van het sneller moeten komen met het blok kan gezocht moeten worden bij de oefening voorroepen!

9.14.4 Alternatieve opbouw door middel van de methode van motivatie verankering

Er zijn vele wegen die naar Rome leiden. Zo ook hoe het grondapport aan te leren. Hieronder volgt een uitwerking van een methode die ik vele jaren geleden al heb geschreven. Vele zweren er nog steeds bij de methode erg prettig te vinden in de uitwerking in de praktijk. Het is op basis van motivatie verankering maar theoretisch toch een hele andere insteek. Ik heb het in dit werkstuk erin gehouden en het de “**Alternatieve opbouw door middel van de methode van motivatie verankering**” genoemd.

De opbouw van deze methoden bestaat uit een aantal fasen.

- Conditioneren op bal/blok + geleider
- Hierbij een verankering plaats laten vinden van snelle toenadering van de geleider met het blok op basis van positieve motivatie
- Tevens hierbij ongewenste fouten als knagen, schudden, voorwerp laten vallen etc voor te zijn, dit door o.a.
- De hond met het blok in zijn bek de geleider achterna laten lopen
- De hond "stressvrij" het blok af laten geven
- Langzaam de opbouw gaan afronden richting het laten uitvoeren van een gehele correcte apporteer oefening

Deze methode rust op de wetenschap dat het toekomen naar de geleider **het** probleem is bij het apporteren. Immers voor het naar het blok toegaan is de hond zeer snel in buitdrift te brengen. Voor het brengen naar de geleider toe kunnen we dit niet zeggen! Enige dwang hierbij, al dan niet in combinatie met beloning, geeft altijd enige vermijds gedrag. Daarom is ook één van de pijlers van deze methode van motivatie verankering gebaseerd op het eerst aanleren van het in buitdrift benaderen van de geleider om te gaan apporteren. De hond moeten corrigeren bij het benaderen van de geleider moet gewoonweg niet nodig zijn/mag nimmer gebeuren. Dit betekent dat het blok **nooit** bij de opbouw van het apporteren van de hond weggegooid wordt!! Men voert een leerproces uit waarbij het blok altijd voor de hond en de geleider is, dus altijd tussen de geleider

en de hond in! Verder voorziet de methode een opbouw van een gemotiveerd voorzitten voor de geleider en een rustig "stressvrij" gemotiveerd afgeven van het blok. In de praktijk ziet het geheel er als volgt uit.

Allereerst zal een **voorwerp** zodanig **geconditioneerd** moeten worden dat de hond deze graag en snel naar de geleider brengt. Als we het over een zeer jonge hond hebben (circa 3 à 4 maanden) is de vooraan in dit hoofdstuk beschreven methode van het conditioneren op de geleider een zeer goede voorbereiding op het apporteren. Immers deze methode leert de hond snel en graag gemotiveerd een voorwerp naar de geleider te brengen. Als deze conditionering op de geleider voor een groot deel is afgerond kan men de methodiek langzaam gaan omschakelen zodat deze meer in het belang komt te staan als voorbereiding voor de apporteeropbouw. Als men de hond daarbij uiteindelijk zo ver kan krijgen om tegen de geleider op te springen om met de geleider een trekspelletje uit te voeren, dan zou het ideaal zijn de hond nu al te leren dat als hij het voorwerp "vol" vasthoudt zonder te verbijten hij het voorwerp mag winnen. Na dit winnen is het zaak dat de hond weer direct tegen je aanspringt om het spel voort te zetten of dat je met de hond gaat lopen. Over het lopen met de buit zodadelijk meer. Een hond alleen met het voorwerp te laten spelen of er op te laten knagen is absoluut foutief. Hiermee verkrijgt men geen verdere conditionering op de geleider en leert men de hond tevens de eerste ongewenste gedragingen aan voor de latere apporteer oefening. Immers is de hoofddoelstelling in deze fase de hond zijn aandacht op het trainingsterrein volledig te conditioneren op de geleider en daarnaast een gezamenlijk spel/motivatie object te creëren. Dit spelen is dus heel anders dan de piepers/knotsen etc waarmee de hond thuis mag rondstappen! Gebruik in deze periode nooit het commando "APPORT". Het commando "APPORT" mag men pas daadwerkelijke gebruiken in latere fase van de opbouw in het apporteren. In deze fase kan men het beste een rubberbal of bijtrolletje gebruiken als gezamenlijk spel/motivatie object. Ten eerste omdat nu dus nog het conditioneren op de geleider de hoofdzaak is terwijl we in dit spel het apporteren al in ons achterhoofd hebben. Ten tweede omdat voor een jonge hond een hardhouten apporteerblok niet geschikt is om er samen een trekspelletje mee uit te voeren. Ten derde, foutjes die nu t.a.v. de apporteeropbouw gemaakt worden niet gekoppeld zullen worden aan een apporteerblok. N.B. een apporteerblok moet alleen te dienste staan voor een foutloze opbouw en uiteindelijke foutloze uitvoering van de apporteer oefening.

Is de hond nu ouder en brengt de hond snel, graag en gemotiveerd een spel/motivatie object naar de geleider dan kan men starten met de daadwerkelijke opbouw van de apporteer oefening. Nu wordt er ook daadwerkelijk een apporteerblok gebruikt en wordt het spel hiermee volledig gekoppeld aan de regels van de motivatie verankering voor het apporteren. Eventueel kan men nu nog het draagstuk van het blok omwikkelen met rubber of dergelijke. Hiermee maakt men het blok zachter in de bek van de jonge hond. De bal blijven we bij appèltrainingen gebruiken als buitdrift bevredigingmiddel en om de hond geconditioneerd te houden op de geleider.

We vangen nu aan om de hond te **conditioneren** op het **blok**. Om dit te bereiken zetten we de hond aan zoals we dat kennen bij het manwerk m.b.v. een rolletje/zakje. We hebben hierbij hulp nodig van een persoon met kennis van zaken. Of deze persoon zet de hond aan met het blok of, wat me logischer lijkt, de geleider zet de hond aan met het blok en het hulpje houdt de hond vast aan de lijn. Heeft de hond duidelijke grote interesse gekregen in het blok, dan gaan we het gedrag van het benaderen van ons met het blok verankeren. Afhankelijk wat op dat moment de mogelijkheden zijn met de hond, laten we de hond of vasthouden door ons hulpje of geven we de hond het commando "AF/ZIT" en "BLIJF". Het "AF/ZIT" en "BLIJF" mag nooit gepaard gaan met

druk tijdens de opbouw van de apporteer oefening. Niets mag immers de motivatie bij het apporteren in de weg staan! We staan nu een meter of twee van de hond met het blok tussen onze handen laag bij de grond. We geven nu het commando "APPORT" en tegelijkertijd hitsen we met wat bewegingen met het blok de hond op en lopen we rustig achteruit. Zie hier als het visuele signaal het blok, het commando "APPORT" is het akoestische signaal. Om vervolgens de hond het blok te laten grijpen. Laat de hond volledig naar het blok komen, m.a.w. gaat het blok niet in de bek "steken". Als de hond heeft ingebeten dan volgt het trekspelletje zoals we dat kennen met het balletje/bijtrolletje. D.w.z. heeft de hond het blok vol vast zonder te verhapen dan mag hij het blok winnen. Gedurende dit spel zorgen we ervoor dat al de vier de poten van de hond op de grond blijven. Wat te doen na het winnen komt zodadelijk verder in deze methodiekbeschrijving aan de orde. De eisen van het vol, hard en "droog" bijten op het blok worden in de loop van de opbouw hoger gelegd. Over het feit dat we nu het commando "APPORT" gebruiken op een moment dat duidelijk anders is als straks bij de uitwerking van de oefening op een evenement hoeven we ons geen zorgen over te maken. Ik heb al aangegeven dat het najagen van het blok dat gegooid is weinig stimulans nodig heeft. De natuurlijke jagtdrift wordt door het gooien al genoeg opgewekt zodat de hond het blok graag zal opnemen. Dit gedeelte van de oefening, het halen van het blok dus, heeft weinig training nodig. Het is juist met het **blok** in de bek **snel** benaderen van de **geleider** wat we nu moeten **verankeren** in het commando "APPORT" m.b.v. buitdrift. Daarom benadruk ik opnieuw: gedurende de opbouw nooit het blok van de hond weggooien maar altijd ervoor zorgen dat het blok tussen de geleider en de hond in bevindt op het moment dat de hond het blok benaderd na het commando "APPORT"! Het commando "APPORT" mag dus niet gekoppeld worden met het zich verwijderen van de geleider!

Het conditioneren van het commando "APPORT" op het benaderen van de geleider met het blok heeft veel tijd nodig. Deze tijdsduur is onder andere afhankelijk van de leeftijd van de hond, trainingsuitwerking, wezen van de hond etc. In de regel kan men zeggen dat een hond 25 tot 30 oefeningen nodig heeft om iets onuitwisbaar in het geheugen te krijgen (om dus een zogenaamde "FORMATIO RETICULARIS" te bewerkstelligen). Voor verankering van het gedrag heeft de hond 60 tot 70 oefeningen nodig. Deze vuistregel geeft dus, bij een dagelijkse korte oefening, een verankering na 2 maanden. Houdt men zich niet aan de tijd die nodig is voor verankering dan heeft het toepassen van de methodiek geen zin. Het maakt nu eenmaal deel uit van de methodiek en houdt men zich niet aan deze regel dan kan men stellen dat men zonder doordachte methodiek iets voor elkaar wil krijgen. Dit kan alleen maar teleurstellend aflopen.

Met het verankeren van het gedrag bij het commando "APPORT" hebben we de situatie waarbij de hond het blok heeft mogen winnen. Op dat moment komt weer een regel om de hoek kijken dat deel uit maakt van het doelgerichte leerspel waaraan men zich absoluut moet houden. Deze regel luidt dat op het moment dat de hond het blok heeft gewonnen mag men absoluut niet overgaan tot het afnemen van het blok. Immers het naderen van de geleider met het blok in de bek mag niet gekoppeld worden aan het daarna af moeten geven van het blok. Dit zou alleen maar de motivatie blokkeren om met het blok snel de geleider te benaderen! Sterker nog, het zou voor de hond een reden kunnen worden om met het blok er vandoor te gaan. Daarom wordt na het **winnen** van het blok het spel voortgezet in de vorm van het **rondlopen** met het blok. Hierbij wordt dan de hond aan een korte lijn meegevoerd en belonend toegesproken. De hond behoort zich tijdens het lopen winnaar te voelen van het buitspelletje. Het moet dus voor de hond een ereronde zijn. Het mag echter niet zo zijn dat de hond de gedachte krijgt dat bij het lopen men hem achterna loopt, met hierbij als mogelijke doelstelling het blok af te willen nemen! Als teamleider lopen we van de hond vandaan en behoort de hond ons te volgen met het blok in zijn bek. Zouden we de hond

achterna lopen of ons door hem voort laten trekken, dan geven we de hond ruimte om te kunnen imponeren. Dit imponeren kan de oorzaak zijn dat de hond zelfstandig het spel met het blok gaat bepalen en dus gaat domineren. En het domineren in dit spel kan de grondoorzaak worden van het knagen op het blok. Bij het de hond laten lopen met het blok in zijn bek moet men in de loop van de trainingen enkele variaties in gaan bouwen. Zo kan men beginnen met wat tempowisselingen tijdens het lopen, even stil gaan staan om vervolgens weer te gaan lopen etc. Ook kan men onder het lopen de hond over een laag gezette haag laten springen of een laag gezette dakschutting laten nemen. Dit alles dus met het blok in zijn bek. Voorwaarde hierbij is uiteraard wel dat de hond al geleerd was, zonder blok dus, deze hindernissen vreugdevol te nemen. Het lopen en springen, moet met zich mee gaan brengen dat de hond gemotiveerd wordt het blok langer en rustig vast te houden.

Het lopen is tevens de voorbereiding voor het moment dat de hond **stressvrij** het blok moet **afgeven**. De voorbereiding hierop is onder het lopen de hond een keer aanhalen en even halt houden. Onder geen beding mag de hond het langzamer gaan lopen, halt houden of het aanhalen gaan koppelen met het moeten afgeven van het blok. Ideaal is het als men kan halt houden en de hond aanhalen waarbij de hond dan rustig met het blok in zijn bek blijft staan. Dezelfde situatie kennen we bij het manwerk na het winnen van de mouw (zie het hoofdstuk MANWERK). Er kunnen echter heel wat trainingen overheen gaan voordat men deze ideale situatie kan bewerkstelligen. Dit is de reden waarom ik nu vier mogelijke "afneem"-methode van het blok zal beschrijven. De keuze van de methode die men maakt voor het afnemen van het blok zal dus afhankelijk zijn wat op dat bewuste moment de meest gunstige is. Een goede voorbereiding en timing zijn hierbij uitermate belangrijk. Vergeet niet, het trainingstechnisch correct afnemen van het blok is een van de belangrijkste zaken bij deze apporteermethodiek. Voer men dit foutief uit dan zal hiermee de doelstelling van de methodiek een onhaalbaar iets worden!

Het afgeven van de buit moet voor de hond een positieve ervaring worden en zeker niet leiden tot grote frustraties bij de hond. Ik zal vier bekende afgeefmethode beschrijven. De keuze van de methode die men toe wil gaan passen behoort dus de meest ideale te zijn op het betreffende moment.

1) Van Helmut Raiser komt het "los en drift". Bij deze methode moet de hond de buit lossen op commando om vervolgens binnen een seconde de hond weer in drift wordt gebracht d.m.v. het ophitsen met de buit. Het goede van de methode berust op het feit dat de belevenis van het in drift komen vele malen sterker is dan de eventuele frustratie van het moeten lossen van de buit.

2) Van Jaki Horst komt het "lossen door het in rust komen". De in drift gebrachte hond maakt buit en komt tot rust. Dit tot rust komen is dan het gevolg van de ontspanning die ingebouwd is d.m.v. rustig aanhalen, toespreken etc. Door de hond "AF" te laten gaan met de buit kan men vaak deze ontspanning ook bewerkstelligen. Komt de hond tot rust, m.a.w. zakt de drift weg, dan lost de hond vaak de buit uit zichzelf. Zoniet, dan laten we de hond, nu laag of niet meer in drift, de buit op commando lossen. Na het lossen blijft de rust, d.w.z. men houdt de hond nog enige tijd uit drift en we gaan niet de drift snel aanwakkeren door de buit snel van de hond vandaan te nemen. De laatste twee methode die ik ga beschrijven vind ik minder om toe te gaan passen maar voor de volledigheid vermeld ik ze

3) Van Motz komt "lossen als gevolg van afleiding". Hierbij wordt, nadat de hond enigszins tot rust is gebracht, d.m.v. een tweede buit die de geleider in zijn hand heeft de hond in de verleiding gebracht de buit uit zichzelf of op commando te lossen. Dit lossen is uiteraard stressvrij doordat er drift is na de tweede buit. We hebben dit principe al gezien bij "de hond conditioneren op de

geleider" zoals al beschreven in het begin van dit hoofdstuk. Nu vind ik juist het feit dat de hond mogelijk het blok laat vallen zonder commando het grote nadeel van deze methode. Het kan het belang schaden dat de hond moet leren het blok lang en rustig vast te houden.

4)De vierde methode is "lossen door te verrassen". Bij deze methode wacht de geleider het moment af dat de hond het blok even iets minder hard vast heeft en dan hem verrast door deze snel uit de bek te trekken. De zwakte in deze methode zit hem natuurlijk dat de hond zich op een bepaald moment niet meer laat verrassen en men een averechts effect kan bewerkstelligen!

Voor welke "LOS"-methode men ook kiest, het moet uiteindelijk zo zijn dat de hond het lossen zodanig ervaart als een positieve handeling. M.a.w. de hond moet gemotiveerd zijn om te lossen. Vooral als de hond weet dat het lossen weer drift zal brengen zal het moeten lossen eerder voor de hond een vrijwillig afgeven worden!

De volgende uitbouw van deze trainingsmethodiek ziet er als volgt uit. In plaats van het blok laag bij de grond tussen onzen handen te houden gaan we het blok nu voor onze voeten op de grond leggen. Het wegleggen van het blok doen we langzaam voor de ogen van de hond en we proberen hierbij zoveel mogelijk positieve spanning bij de hond op te bouwen. De afstand tussen ons en de hond gaan we gedurende de verschillende trainingdagen langzaam vergroten. Op commando behoort de hond steeds het blok op te nemen wat voor onze voeten ligt, waarna we ons in achterwaartse beweging zetten en de hond ons achterna laten komen om vervolgens na een paar meter achteruit te zijn gegaan het blok aan de uiteinden vast te pakken. Nu volgt de afwerking van de oefening met het trekspelletje, het laten winnen, het lopen en het afnemen van het blok zoals hiervoor beschreven. De variaties in het lopen met tempowisselingen en springoefeningen die men langzaam in de oefening gaat inbrengen zijn hierbij genoemd. De verdere uitbouw voor wat betreft het op laten nemen van het blok mag duidelijk zijn. Echter moeten hier een aantal gouden spelregels gehanteerd worden om een goede opbouw overeind te houden.

- We gaan nog steeds nimmer het blok van ons vandaan gooien terwijl de hond naast ons bevindt. M.a.w., de richting van de hond naar het blok toe blijft altijd tevens de richting naar ons toe!

- De afstand die we van het blok nemen dat we voor ons op de grond hebben gelegd mogen we af en toe wat groter maken. Echter moet zo zijn dat in de meeste gevallen dat we de oefening uitvoeren het blok niet meer dan op een halve meter voor onze voeten ligt.

- Dat we de hond ons laten benaderen of dat we de hond aanhalen mag in de ogen van de hond niet het eken worden dat we hem het blok willen gaan afnemen. Het afnemen van het blok op zich moet stressvrij blijven geschieden.

- Ga variëren met de apporteerblokken die men gebruikt bij de oefeningen. Gebruik zware, lichte, grote, kleine, houten en kunststof blokken door elkaar.

- Komen er fouten tijdens de trainingen naar voren doe dan op tijd enkele stappen terug in de opbouw.

Is de opbouw gedurende de trainingen goed verlopen dan naderen de **laatste stappen** van het aanleren van het apporteren.

Het voorzitten en afgeven leren we de hond met een aantal tussenfasen. De eerste tussenfase is dat we de hond naast ons laten zitten en het blok op bekende wijze laten afgeven. De volgende fase is dat we de hond naast ons laten zitten, wij zelf voor onze hond gaan staan en het blok laten afgeven. Vervolgens leren we de hond na het lopen direct voor ons te gaan zitten om vervolgens het blok af te laten geven. Deze tussenfasen dienen alleen maar om het geheel zo stressvrij mogelijk op te bouwen.

Een van de laatste zaken die we er in gaan brengen is de hond te leren het blok op te nemen om vervolgens om te draaien en naar ons toe te begeven. Om te testen of de hond doet kunnen we de hond op de bekende wijze op commando “APPORT” naar ons toe laten komen terwijl we het blok tussen onze handen hebben. Is de hond enkele meters van ons verwijderd dan gooien we het blok door onze benen een meter achter ons. Heeft de hond het blok opgenomen en draait hij zich om dan volgt de bekende afwerking met trekken aan het blok, winnen, lopen en afgeven. Gaat dit enkele keren goed dan kunnen we in plaats van het blok door onze benen te gooien het blok al voor het commando achter ons leggen. De denkwijze van de verdere opbouw van deze apporteer methode mag duidelijk zijn.

Hebben we bovenstaande opbouw succesvol uitgevoerd dan is het apporteren volgens de voorgeschreven regels geen probleem meer. Echter de laatste regel die we moeten onthouden bij deze apporteer methode is de volgende. Al is men zo ver dat de hond perfect een apporteer oefening uitvoert op een evenement, voer deze oefening niet constant op dergelijke wijze uit op trainingen. Herhaal gedurende de trainingen elementen van beschreven opbouw minstens net zo vaak als dat men de oefening volgens de examen/wedstrijden regels uitvoert!

9.15 Apporteren over de haag en schutting

Het grondapport is de basis voor het kunnen gaan apporteren met het blok over de haag en schutting. Is de opbouw van het grondapport nog niet perfect afgerond, dan is het dom met het apporteren van het blok over de haag en schutting te beginnen. Immers men is beperkt in de correctie mogelijkheden bij deze oefeningen door de obstakels die er zijn. In de praktijk zal het meestal zo zijn, is het grondapport perfect dan zal het aanleren van het apporteren over de haag en schutting heel gemakkelijk zijn. Dit zal echter alleen zo zijn als de hond vooraf, zonder gebruik van een apporteer blok, de springtechniek en het begrip van het heen en weer moeten springen is aangeleerd. Het springen kan men aanleren zonder dwang/druk op de hond. De methodiek die men hierbij dan gebruikt kan goed aansluiten bij het opbouw van het grondapport door middel van de methode van motivatie verankering.

Bij deze methodiek wordt ook gebruik gemaakt van de “clicker”. Voordat men kan starten, moet het gebruik van de clicker dus al bij de hond geïntroduceerd zijn. In dit werkstuk bij “COMMUNICATIE” hoofdstuk 6.13 is dit uitgebreid aan bod gekomen.

Ook het correct “VOORKOMEN” bij de geleider, zonder dat er al een apporteer blok wordt gebruikt, maakt deel uit van de opbouw van de oefening. Deze oefening moet de hond dus al beheersen. In het werkstuk bij dit hoofdstuk “APPÈL” kan men hierover meer lezen bij punt 9.11 “HIER roepen en het VOORZITTEN”.

*Springen over de haag.

Een waarschuwing vooraf.

Bij deze opbouw van het springen over de haag wordt gebruik gemaakt van een paaltje. Een paaltje wat overeenkomt dat men vaak ziet bij het aanleren van het “VOORUIT STUREN”. en/of het aanleren van het “REVIEREN” zoals dat bij het manwerk verlangd wordt. Dit kan verwarring

geven bij de hond. Gebruik daarom in dit geval voor het aanleren bij het revieren gewoon verstekken of als men praktisch te werk wil gaan mobiele (mini) verstekken. Daarnaast is het noodzakelijk pas met het aanleren van het springen over haag met behulp van een paaltje te beginnen, als de opbouw van het “VOORUIT STUREN” al aardig gevorderd is. Het mes snijdt dan aan twee kanten. Men verkomt verwarring bij de opbouw van de verschillende oefeningen en het gebruik/de bedoeling van het paaltje is bij de hond niet nieuw.

Bij aanvang van de opbouw gebruikt men een haag waarvan planken te verwijderen zijn. Op deze wijze kan men de haag heel laag maken. Een paaltje wordt op hooguit één meter in het midden achter de haag gezet. De opzet is nu de hond te leren over de lage haag te springen, om het paaltje heen te lopen dat er achter staat, om daarna weer terug te springen over de haag. Uiteraard zal de hond in het begin veel begeleiding nodig hebben om de bedoeling te begrijpen. Men werkt in het begin dan ook eventueel met de hond aan een korte lijn en begeleidt de hond over het “parcours” wat gelopen moet worden.

In de praktijk is op dit moment handig met brokjes te werken als beloning. De uitvoering kan er als volgt uitzien. Men gaat **over** de springplank van de haag staan. Dat wil zeggen dat aan elke kant één been staat. De hond staat voor de springhaag en men heeft een brokje in de handen. Men houdt het brokje voor de neus van de hond en beweegt de hand over de springplank heen. De hond zal normaliter de hand volgen en dus daarmee over de haag heen gaan. Een commando “HOOG” gebruikt men nu nog niet. Van echt springen hoeft nog geen spraken te zijn. Met de hand waarin het brokje zit begeleidt men de hond om het paaltje heen.

Foto komt snel!

Vervolgens gaat deze hand weer over de springplank heen. **Zodra de hond hierbij over de haag terug gaat** klinkt de bekende “click” en krijgt de hond het brokje bij de beginpositie van de oefening. De “click” is het teken van ontvangst van beloning voor het correct afronden van de oefening met de sprong terug over de haag.

Men blijft deze oefening herhalen totdat men merkt dat de hond keer op keer het geheel zelfstandig gaat uitvoeren. De begeleiding van de hand met het brokje erin moet dan niet meer nodig zijn.

Vervolgens moet het dan mogelijk zijn één meter voor de haag naast de hond de oefening te starten. Men begeleidt de hond richting de haag. Op het moment dat men er zeker van is dat de hond over de haag heen zal gaan geeft men een commando “HOOG”. De hond wordt vervolgens om het paaltje heen gezonden en laat hem daarna terugspringen. **Op het moment dat de hond weer terugspringt klinkt dus de bekende “click”** en bij aankomst op de startpositie van de oefening krijgt de hond zijn brokje.

De haag is dus nu zo laag mogelijk en het paaltje staat zeer kort achter de haag.

Wordt de oefening keer op keer goed uitgevoerd door de hond zonder dat verdere inwerking meer nodig is dan een commando “HOOG”, dan kan men een stapje verder gaan in de opbouw.

Het paaltje wordt nu stapje voor stapje verder van de haag afgezet. De afstand die de hond moet afleggen achter de haag wordt dus steeds groter.

Staat het paaltje bij de oefeningen op een bepaald moment al een meter of drie achter de haag,

dan kan men de hoogte van de haag stapje voor stapje verhogen door meer planken op de haag te plaatsen. De afstand van het paaltje ten opzichte van de haag wordt hierbij aangepast.

Foto komt snel!

Wordt op een bepaald moment de oefening correct door de hond uitgevoerd met de haag op 1 meter hoogte, dan kan men eventueel gaan werken met een bal als beloning in plaats van een brokje. In de regel geeft dit meer drift en dus snelheid in de oefening. Meer drift geeft ook een grotere kans de hond de oefening foutief gaat uitvoeren. Dus belangrijk om een goed evenwicht te vinden in tussen de drift en een correcte uitvoering van de oefening. Dit evenwicht zal voor elke hond anders liggen! Bij de ene hond zal men meer drift op moeten/kunnen wekken, bij een andere kan het zijn dit juist beter niet te doen! Ga de bal niet van je verdaan gooien als wijze van geven aan de hond. Dit maakt het lastiger om in wat latere fase het correct “VOORKOMEN” aan de oefening toe te gaan voegen. Beter is het de bal op het moment van bij je aankomen van de hond de bal voor je voeten te gooien. De “click” heeft dus al geklonken op het moment de hond terug over de haag sprong.

Als de hond de oefening “HIER roepen en het VOORZITTEN” al goed beheerst, dan kan men deze oefening toevoegen als afronding voordat de hond zijn bal krijgt. Handig daarbij is dat deze bal dan bij het terugkomen van de hond onder je kin zit of aan een magneet hangt op je borst. De oefening gaat dan als volgt. De hond is links naast je en krijgt het commando “HOOG”. De hond springt over de haag, draait om het paaltje heen en springt terug over de haag. Op het moment dat de hond over de haag terugspringt klinkt **NIET** de bekende “click”. Op het moment dat de hond bij je aankomt volgt nu het commando “HIER”. Als het goed is moet de hond dit commando direct herkennen en perfect uitvoeren. Zit de hond correct voor dan volgt nu de bekende “click” en wordt de hond de bal gegeven. Immers de “click” geeft aan dat de oefening voorbij is en correct is uitgevoerd. Dat is in dit geval dus na het terugspringen **EN** het correct uitvoeren van het “HIER”. Het “AAN DE VOET” laten gaan van de hond na het “HIER” laat men achterwege. Het zal de gewenste snelheid bij de uitvoering van de oefening waarschijnlijk alleen maar drukken.

Foto komt snel!

Het apporteerblok is dus bij de opbouw van deze oefening nog niet in beeld geweest! Het gaat hier slechts om het aanleren van de springtechniek en het correct “VOORZITTEN” als einde van de oefening. De opzet is dat dwang en druk hier helemaal niet nodig is!

Het kan zijn dat een hond zichzelf een lastige springtechniek aanleert. Lastig kan in dit geval betekenen dat de hond springt op korte afstand van de schutting, te weinig hoogte maakt en dergelijke. Dit gaat vaak ten koste van de snelheid en/of de hond gaat de bovenzijde van de haag “tippen”. Dit soort zaken zijn ongewenst want het kost punten in het IGP.

Er zijn hulpmiddelen om de hond eventueel een betere springtechniek af te dwingen. De opbouw op de haag zoals weergegeven op onderstaande foto's is een zeer goed hulpmiddel om de springtechniek te verbeteren.

De constructie is zodanig dat de hond zich niet kan blesseren. De hond wordt gedwongen hoger en meer in de breedte te springen. Dit omdat de extra horizontale leggers als hinderlijk ervaren worden door de hond tijdens het springen. Om die “hinder” te ontwijken zal de hond dus vanzelf hoger en meer in de breedte gaan springen. De snelheid zal daarmee ook vanzelf hoger worden. Mocht de hond een extra legger heftig raken, dan zal deze los moeten komen van de constructie. De leggers zijn vaak van elastiek gemaakt, die bij het aanraken met de poten losschieten.

Bij aanvang van het trainen met een dergelijke hulpconstructie maakt men de extra breedte die men vervaardigd eerst nog vrij kort van lengte. Men begint met één extra legger die dan kort bij de haag wordt gepositioneerd. Eventueel kan men de hoogte van de haag in het begin iets lager maken. Vervolgens kan men stapje voor stapje de breedte van de sprong verhogen door meer extra leggers toe te voegen. Om vervolgens ook de haag op de gewenste hoogte te zetten. Het gebruik van de hulpconstructie moet men een tijdje volhouden. De gewenste springtechniek moet men goed conditioneren bij de hond voordat men zonder hulpconstructie gaat trainen.

Heeft men het springen over de haag en het hierbij voorkomen goed opgebouwd en de oefening goed geconditioneerd, dan kan het moment aangebroken zijn het apporteerblok er bij te nemen. **Voorwaarde is dan ook dat de hond is het grondapport perfect beheerst!**

Slim is dan uiteraard een stapje terug te doen bij de springoefening. Dat wil zeggen dat de haag een stuk lager gaat. Het paaltje verdwijnt nu ook. Op de plaats van het paaltje altijd stond zal nu de hond het blok op moeten nemen. Meestal is het handig om bij de introductie van het blok bij de springoefening met de hond aan een lange lijn te werken, al of niet gehanteerd door een hulppersoon.

De eerste keren kan de oefening er als volgt uitzien. Hond zit links naast je in de basispositie voor de haag die erg laag in hoogte staat. Hond zit aan een lange lijn. Het blok wordt over de haag gegooid naar de positie waar normaal het paaltje stond. De hond moet uiteraard netjes naast je blijven zitten. De hond krijgt vervolgens het commando “HOOG” en de geleider loopt gelijk mee richting de haag. Als de hond over de haag gesprongen is volgt het commando “APPORT”. Zaak is nu dat de hond ook daadwerkelijk het blok opneemt, vandaar dat men meeloopt. Men laat de hond naar het opnemen van het blok terugspringen over de haag met het blok in zijn bek. De oefening wordt afgerond met het correct voorkomen met het blok in de bek. Het blok wordt aangenomen van de hond en er volgt het commando “LOS”. Zodra het blok losgelaten is volgt de bekende “click” en een balletje. Het allemaal handelingen die de hond bekend zijn, echter zijn de omstandigheden wat anders. Daarom zullen in het begin mogelijk hulpmiddelen/commando's nodig zijn. Echter doordat alle handelingen er bij de hond er al goed inzitten zal het aaneenschakelen van het geheel snel naar wens verlopen. De haag zal dan weer stapje voor stapje naar de één meterhoogte kunnen.

*Springen over de schutting.

Het leren apporteren van de hond over de schutting kent veel overeenkomsten met het leren van het apporteren over de haag. Ook nu is het eerst de techniek aanleren van het nemen van de schutting en daarna het introduceren van het apporteerblok als het grondspoor vooraf perfect is aangeleerd.

De schutting kent echter een belangrijk probleem. Als de honden niet leren het gehele loopvlak te gebruiken en dus er erg hoog vanaf springen, zal dit een grote belasting geven voor de gewrichten van de hond. Dus is het zaak eerst de hond aan te leren de gehele loopvlakken te benutten. Dit is geen gemakkelijke opgaven. Lang volhouden en het geheel goed conditioneren is het enige recept hiervoor. Er zijn wat technische hulpmiddelen om hierbij te helpen.

De eerste stap is dus de hond te leren over de schutting te gaan, waarbij de loopvlakken volledig benut moet worden. De schutting wordt hiervoor zo laag mogelijk gezet. Op de foto hieronder is dat te zien.

De beloning voor het nemen van de schutting zal gedurende de opbouw altijd onderaan, direct achter de laatste centimeter van het loopvlak geschieden.

In de eerste fase loopt men rustig met de aangeleide hond mee die over de lage schutting loopt. Logisch hierbij is de hond links van je te laten lopen over de schutting heen, waarbij je zelf zo dicht mogelijk tegen de schutting aan mee loopt. Commando's worden nu nog niet gebruikt. Is de hond helemaal onder aan de afloop aangekomen dan volgt een "click" en wordt hij daar beloond met een brokje. De hond wordt dus geleerd dat het onderaan aankomen met gebruikmaking van het gehele loopvlak de wijze wordt om de beloning te bemachtigen. Na de beloning kan men een nieuwe oefening starten waarbij men de andere richting op gaat. De hond is wederom links van ons en we lopen zo dicht mogelijk tegen schutting aan mee. Gaat de uitvoering van de oefeningen naar wens, dan kan men de schutting stapje voor stapje steeds hoger/stijler zetten. Zaak is nu te blijven bewerkstelligen dat de hond het gehele loopvlak blijft gebruiken. Naar mate de schutting hoger komt de staan, kan de hond de neiging krijgen er te vroeg vanaf te willen springen. Consequent verlangen dat de hond het gehele loopvlak blijft gebruiken is het recept dat gevolgd moet worden. Onderaan gekomen volgt dus elke keer de "click" en daarna het brokje. Veel snelheid moet men nog niet verlangen. Dit zal waarschijnlijk alleen maar de opbouw van het gewenste gebruik van de gehele loopvlakken bemoeilijken.

Er zijn bekende hulpmiddelen om de hond duidelijk te maken/te dwingen echt het gehele loopvlak te blijven gebruiken. Op de foto hieronder is daar een voorbeeld van. Het lint aan het einde van het loopvlak is een methode om bij de hond over te brengen het gehele loopvlak te moeten blijven gebruiken.

Een ander hulpmiddel ziet men op de foto hieronder. De beugels dienen om te voorkomen dat de hond van erg hoog naar beneden kan springen.

Is het gebruik van het gehele loopvlak goed bij de hond geconditioneerd, dan kan men de methode van om het paaltje draaien introduceren. Het principe is het zelfde als hiervoor bij de springhaag beschreven. Beste is bij aanvang bij het introduceren van het paaltje, de schutting eerst weer heel laag te zetten. Zoals bij de opbouw van de haag gaat men nu ook de hond begeleiden om het paaltje heen te draaien. Merkt men dat de hond het door heeft dan gaat men de begeleiding langzaam afbouwen en de schutting gaat weer stapje voor stapje hoger. Zaak is het uiteraard het gebruik van de gehele loopvlak te blijven eisen van de hond.

Het vervolg van het verhaal is als bij de opbouw van de springhaag met de “click” en de beloning wederom op het juiste moment. Het wil dus zeggen....

- Op het commando “HOOG” over de schutting heen, om het paaltje heen en weer terug over de schutting. Gaan belonen met het geven van de bal na de “click”.

- Introductie bij de oefening van het correct “VOORZITTEN”.

- Introductie van het apporteerblok, waarbij de schutting eerst weer laag gaat en de hond aan een lijn. Daarmee is een goede begeleiding mogelijk. Het grondapport is op dat moment dus al perfect aangeleerd.

9.16 Drift, dwang, drift, dwang, driftbevrediging oefening verder uitbouwen

Deze oefening, zoals al eerder beschreven met het de combinatie van het commando “ZIT” en “AF”, kan verder uitgebouwd worden met het commando “VOLG” en het “HIER” (kort op ongeveer twee meter!). Alle denkbare combinatie zijn mogelijk. Belangrijk is dat bij het niet snel opvolgen van een commando nu dwang/pijn om de hoek komt kijken. Perfectie in de uitvoering moet je gaan eisen. Pijn en dwang moet de hond leren om te zetten in activiteit. Echter blijf waken dat men niet **te veel** drift krijgt en dus niet meer doorkomt!

Men kan ook afleiding door een tweede persoon in gaan bouwen. Bijvoorbeeld een hond zit voor, is in drift richting geleider en zijn bal en wacht op zijn driftbevrediging (jou bal). Een tweede persoon is op dat moment op zeer kort afstand en gooit een bal voor omhoog of voor zijn voeten en vang hem weer op. Laat de hond zich afleiden volgt er pijn. Pas als hond zich niet meer af laat leiden en gefixeerd blijft op zijn geleider volgt er driftbevrediging. De tweede persoon kan ook nog een andere hond in dit spel betrekken.

9.17 VOORUIT

Wat betreft de “VOORUIT” worden hier twee methoden beschreven. De eerste beschrijving noemt men in de regel opbouw naar balletje”(=de beloning) vooruitsturen achter op het trainingsveld, de tweede het aanleren door middel van “paaltje draaien” waarbij ook van een clicker gebruik wordt gemaakt en de beloning voor de hond bij de geleider te verkrijgen is. Met dit verschil in wijze van beloning geeft aan waar mogelijk de grootste problemen zijn te verwachten. Met de opbouw met een balletje achter op het veld is vaak het probleem dat de hond bij afwezigheid van het balletje toch zoekende gaat naar de bal. In de beschrijving van de methode met het balletje wordt uiteen gezet hoe dit weggetraind kan worden, maar dit is niet voor elke hond/geleider combinatie in de praktijk te brengen. Vaak blijft men dan bij deze methodiek dan hangen bij het vooruitsturen naar een bal, die er soms wel of niet ligt. Bij de andere methode met het “paaltje draaien” kunnen er problemen ontstaan met het op commando “AF GAAN” achter op het veld daar de beloning bij de geleider te halen is. Ook hier kan bij hoge drift de nodige dwang een noodzaak worden. De keuze die gemaakt moet worden tussen deze twee methoden moet men laten afhangen van het type hond waarmee men traint, de ervaring die de geleider heeft en het “goede gevoel” dat een geleider bij het toepassen van een bepaalde methodiek heeft. De eerste beschreven methode wordt vaak ervaren als “hard”. De tweede methode als meer hondvriendelijk. Het “harde” van de eerste methode valt of staat met het type hond men heeft en de eerlijkheid en de goede opbouw men traint. De hondvriendelijkheid van de tweede methode valt en staat bij hoe de hond mee wil werken in deze hondvriendelijke opbouw. Het blijft denk ik een feit dat beginnende geleiders de tweede beschreven methode in de regel beter zal bevallen. De tweede methode heeft ook het voordeel dat men minder tijd nodig heeft om één oefening uit te voeren, dit omdat het praktischer uit te voeren is omdat er niet steeds een balletje weggelegd hoeft te worden aan het einde van het veld. Maar zoals alle methodieken hebben dus ook deze twee ieder zijn voor en tegens. Feit blijft dat met beide methode goede resultaten te behalen zijn.

De eerste methode is vrij klassiek en de beschrijving is als volgt.

Bij deze oefening wordt, zoals bij elke oefening dat hoort, de hond eerst duidelijk gemaakt wat de bedoeling is. Hierbij hebben we hulp nodig van een tweede persoon. De geleider heeft zijn hond, die bevestigd is aan een lange lijn, vast en laat zien dat hij een bal geeft aan de hulppersoon. Deze hulppersoon probeert te bewerkstelligen dat de hond de aandacht op de bal houdt en legt de bal op circa 10 meter van de hond en zijn geleider weg. De plaats waar de bal nu ligt is ongeveer de plaats waar normaal gesproken de hond “AF” moet op het terrein bij de oefening vooruit sturen.

N.B. Indien de hulp van een tweede persoon niet aanwezig is kan men als volgt te werk gaan. Breng de hond in drift m.b.v. een bal, houdt de hond in drift en leg de bal op een verhoging/pilaartje van een paar centimeter, om vervolgens afstand te nemen van de bal. De geleider probeert vervolgens zijn hond te pushen richting bal en geeft een visueel signaal in de vorm van een armbeweging richting bal en geeft direct daarop volgend het commando “VOORUIT”. Het blijkt dat de spanning bij het vooruit sturen te verhogen is door de hond vanuit “ZIT” in drift te brengen en vanuit “ZIT” te laten vertrekken op het commando. Nu rent de geleider met zijn hond naar de bal en aangekomen bij de bal het commando “AF”. Bij dit commando “AF” heeft men nu twee mogelijkheden. (1) Men laat de hond “AF” gaan met de kop richting de looprichting of (2) men laat de hond 180 graden draaien zodat hij met de kop richting geleider ligt. Mogelijkheid (1) is hoe de oefening volgens de letter van het programma dient te worden uitgevoerd, mogelijkheid (2) is de manier dat in de praktijk het meest wordt gehanteerd. Mogelijkheid (2) geeft waarschijnlijk iets meer controle over de hond voor wat betreft het rustig blijven liggen bij het inkomen van de geleider na het commando “AF”. Bij de verdere opbouw van deze oefening wordt de afstand tot de bal vanaf de plaats van het vertrek van het vooruit gaan steeds groter gemaakt. Tevens probeert men de afstand dat men achter de hond aanrent steeds groter te maken. Bij het “HIER” voorroepen heb ik het al gehad over de taal van de oren van de hond. Ook bij deze oefening geldt dat de oren in de nek snelheid betekent, komen de oren omhoog dan is er sprake van afremming. Dus gaat de hond vooruit en komen de oren omhoog dan kan men al op dat

moment stimulans, later in de opbouw dwang, op de hond uitvoeren om te zorgen dat hij snel vooruit blijft gaan. Men hoeft dus niet te wachten totdat hij daadwerkelijk vertraagt of omkijkt gedurende het vooruit gaan.

Het vervolg van het verhaal blijft het zelfde, met dat verschil dat men gebruik gaat maken van een zeer lange lijn. Deze lijn moet een meter of 30 lang zijn, behoorlijk dik en uit één stuk bestaan. Er mogen absoluut geen knopen in deze lijn zitten daar deze knopen dan erg storend zouden zijn. Wat men in het vervolg ook aan zal moeten doen is een paar goede werkhandschoenen. Wat men namelijk de hond moet gaan leren is dat hij met grote snelheid vooruit blijft gaan ondanks men deze lijn door de handen laat glijden. Wat men dus wil bereiken dat de hond zich een beetje vooruit moet trekken. Het mag duidelijk zijn dat de hond hierbij geen prikketting om mag hebben en in het begin zal moeten wennen aan de situatie. Heeft men de situatie bereikt dat de hond zich over een afstand van ongeveer 30-40 meter hard vooruit trekt aan de lijn en goed “AF” gaat dan kan men overstappen naar de volgende in de opbouw van het vooruit gaan.

De geleider gaat de hond nu leren direct “AF” te gaan op commando, ondanks hij nog niet bij de bal is. In de praktijk ziet dit er als volgt uit. De hond krijgt het commando “VOORUIT”. Op ongeveer 15 meter krijgt hij het commando “AF” en wordt gelijk geblokkeerd m.b.v. de lijn. Nu is het belangrijk dat de hond leert door snel “AF” te gaan op commando hij zijn driftbevrediging krijgt. De hond ligt dus en de geleider rent snel met een positieve lichaamshouding naar de hond toe, knielt naast hem neer, braaf hem en geeft de bal uit de hand.

Het vervolg van de opbouw is dat men de hond soms helemaal tot de 30-40 meter waar de bal ligt laat doorlopen voordat het commando “AF” komt en soms eerder, en wel dit eerder steeds op verschillende afstanden van het startpunt. Men zal hierbij ongetwijfeld de situatie krijgen dat de hond gaat omkijken of twijfelen. Hierbij is dan maar één actie van de geleider van toepassing. Kijkt de hond om of twijfelt hij dan dient de geleider direct m.b.v. de lijn de hond vooruit te trekken, met als consequentie pijn voor de hond, tot aan de bal waar de hond dan “AF” moet. De hond moet leren, eigen initiatief nemen tot remmen/omkijken etc. geeft pijn, niet direct “AF” gaan geeft pijn, snel vooruit gaan en correct “AF” op commando geeft driftbevrediging. Als dit door de hond is begrepen en dit levert in de praktijk geen problemen meer op, dan gaat men over tot de volgende fase in de opbouw.

Het gevoel van de lijn moet nu worden afgebouwd. Het is hierbij noodzakelijk dit zeer zorgvuldig te doen er de nodige tijd voor uit te trekken. Elke fout die de hond nog maakt moet afgestraft kunnen worden. De eerste stap is dat men de 30 meter lijn niet meer door de handen laat glijden. De hond ondervindt dus minder weerstand. Blijven de oefeningen goed gaan dan kan men over gaan tot het gebruik van een 10 meter lijn i.p.v. de 30 meter lijn. Het is niet vreemd als de hond hier eerst vreemd op zal reageren. Het is echter belangrijk dat de hond wel de oefening naar wens blijf uitvoeren en men ingrijpt met pijn/dwang indien de oefening niet perfect gaat.

Stil aan moet de hond weten dat de driftbevrediging alleen nog maar uit de hand van de geleider komt. Bal achteraan het veld zal niet meer nodig moeten zijn. Is men overtuigd dat de 10 meter lijn niet meer nodig is, dan kan deze bij de uitvoering er ook af. Belangrijk blijft bij het uitvoeren van deze oefening dat men altijd enthousiast blijft bij het naar de hond toe gaan als deze “AF” ligt na het uitvoeren van een perfecte oefening. Immers lichaamshouding is een belangrijk communicatie signaal.

Bij het alle eerste begin in de opbouw van deze oefening kan men het beste steeds het zelfde terrein gebruiken. Wat later in de opbouw, als men al met de 30 meter lijn werkt, moet de factor terrein niet meer van grote invloed zijn op de vorderingen met de hond. Indien men het voornemen heeft om regelmatig op andere terreinen te werken met de hond is het zelfs van belang de hond niet te conditioneren op één terrein!

Tot slot over deze methodiek. Met enige fantasie zal men in plaats van een balletje een voerbakje kunnen gebruiken. In de regel zal dit echter minder drift bij de hond geven.

Bij de tweede methode voor het aanleren van het “VOORUIT” maakt men gebruik van een paaltje en een clicker.

Voor we van start gaan met deze methodiek moeten een aantal dingen duidelijk zijn.

Bij deze methodiek wordt dus gebruik gemaakt van de clicker. Voordat men deze methodiek kan starten moet het gebruik van de clicker dus al bij de hond geïntroduceerd zijn. In dit werkstuk bij “COMMUNICATIE” hoofdstuk 6.13 is dit uitgebreid aan bod gekomen. Daarnaast bestaat de oefening op een bepaalde moment ook uit een stuk volgen voorafgaande het commando “VOORUIT”. De wijze van dit stuk volgen wordt beoordeeld als bij de IGP oefening volgen los van de lijn. Deze correcte wijze van volgen moet de hond dus al aangeleerd zijn! Zie hiervoor bij dit werkstuk “APPÈL” hoofdstuk 9.9 .

Paaltjes worden vaak ook gebruikt bij het aanleren van het apporteren over de haag en schutting en/of het aanleren van het revieren zoals dat bij het manwerk verlangd wordt. Dit kan verwarring geven bij de hond. Gebruik daarom in dit geval voor het aanleren bij het revieren gewoon verstekken of als men praktisch te werk wil gaan mobiele (mini) verstekken. Begin daarnaast pas met paaltjes te werken bij het apporteren over de haag en schutting als de opbouw van het vooruitsturen al aardig gevorderd is. In de regel hoeft dit geen probleem te zijn daar eerst het grondapport goed opgebouwd dient te worden voordat men begint aan het apporteren over de haag en schutting.

De start van deze methodiek is de introductie van het paaltje waarbij de hond moet leren op commando om het paaltje heen te rennen en terug te gaan naar de geleider. Plaats hiervoor een paaltje aan het einde van het trainingsveld en wel in de richting waar de hond uiteindelijk op een examen naar toe moet rennen bij de oefening vooruitsturen. Deze positie van het paaltje is van belang om de hond aan te leren uiteindelijk zeker de minimale afstand “VOORUIT” af te gaan leggen bij de oefening.

Het paaltje, wat om praktische redenen niet hoger moet zijn dan één tot anderhalve meter, is dus geplaatst. Nu gaan we met de aangelijnde hond links van ons op halve meter voor het paaltje staan richting het einde van het veld. We geven nu het commando “VOORUIT” en brengen onze rechter arm naar voren en wijzen richting het paaltje. De uitgangspositie is dus hetzelfde als later op een examen het commando “VOORUIT” zal komen...wel zo handig dus om dit dus nu al zo in te brengen.

Nu is het de kunst de hond aan te leren op dit commando om het paaltje heen te gaan en terug te komen naar de geleider voor een beloning. Meest praktische hierbij is de aangelijnde hond rechtsom het paaltje te laten draaien. Er zijn verschillende manieren in deze beginfase om de hond duidelijk te maken dat het de bedoeling is om het paaltje te laten draaien. Het kan bijvoorbeeld

zijn dat men de hond een brokje (of bal) in de hand laat volgen om het paaltje heen. Of men geleidt de hond met de lijn om het paaltje heen. Hoe men het ook doet, men blijft zelf voor het paaltje en laat de hond om het paaltje draaien.

Op het moment de hond de draaibeweging om het paaltje heeft inzet, klinkt de “CLICK” van de clicker. Belangrijk hierbij is dat de hond daadwerkelijk om het paaltje heengaat en de hond niet wordt beloond voor ongewenst gedrag! Timing is dus wederom erg belangrijk. Te laat clicken is ook verkeerd! Je beloont de hond dan voor het komen naar de geleider en niet voor het draaien om het paaltje. Het moet dus voor de hond duidelijk zijn waarmee hij de beloning kan behalen.....het draaien om het paaltje dus. Als de hond om het paaltje is gedraaid en komt voor de geleider aan, dan krijgt deze zijn “uitgestelde” beloning die gekoppeld zit aan de “CLICK”. In deze fase is een brokje als beloning het meest praktische om mee te werken dan met een bal. Simpel weg om dat men met het werken met voedsel in deze fase in een korte tijd veel meer oefening kan uitvoeren dan te werken met een bal.

Het kan even duren voordat de hond de bedoeling door heeft. En al heeft de hond het door....er kan een fase komen dat de hond gelijk vraagt om zijn beloning zonder om het paaltje heen te draaien. Zaak is om de hond duidelijk te maken dat er maar één weg is om zijn beloning te bemachtigen en het zoeken naar andere (gemakkelijkere) wegen voor hem geen zin heeft.

Voert de hond de oefening aardig uit dan is het zaak elke inwerking bij de oefening weg te gaan trainen. Ik bedoel het instappen naar het paaltje, de hulp met de lijn, brokje in de hand etc. Zodra de oefening aardig wordt uitgevoerd door hond, begin dan met het afbouwen van de inwerkingen. Hoe langer men hier mee wacht hoe lastiger het wordt. Maar schaam niet om een stapje terug te doen in de opbouw als blijkt dat je te snel bent gegaan met het afbouwen van inwerkingen!

Wat uiteindelijk in deze fase de bedoeling is dat de hond vanuit de startpositie op een meter voor het paaltje op het commando “VOORUIT”, een rechterarmbeweging en de lijn wordt losgelaten, om het paaltje heen draait zonder verdere inwerkingen. De “CLICK” en de beloning bij aankomst van de geleider blijft gedurende de gehele opbouw van de oefening uiteraard van toepassing.

Zit deze fase van de opbouw er echt goed in dan gaat men de afstand tot het paaltje stap voor stap vergroten. Uiteindelijk moet de afstand tot het paaltje minimaal een meter of dertig worden. Het volgen vooraf het commando “VOORUIT” heeft men hierbij nog steeds achterwege gelaten. Als men de oefening goed opbouwt en drift bij de hond heeft kunnen behouden zal de oefening met veel snelheid worden uitgevoerd. Als men al op een 20 tal meters van het paaltje kan beginnen met de oefening kan men eventueel als beloning bij het terugkomen een bal gaan gebruiken. Vaak geeft dit nog meer snelheid bij de oefening en het verlies aan tijd tot de uitvoering van een nieuwe oefening is niet meer van zo heel groot belang, daar het duidelijk maken van de bedoeling van de oefening geschiedenis is. Echter let hierbij op..... meer drift geeft meer kansen op een foute uitvoering van een oefening! Dus blijf als geleider scherp en doe indien nodig een stapje terug in de opbouw. Men bouwt de oefening verder uit tot men vanaf een afstand van minimaal 30 meter van het paaltje vandaan de oefening door de hond goed uitgevoerd wordt.

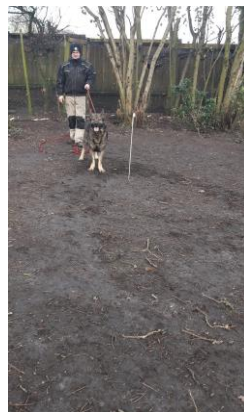
De volgende stap in de opbouw die dan genomen kan worden is het aanleren dat er een stuk “VOLGEN” plaatsvindt voordat het commando “VOORUIT” volgt.

Daarnaast kan men op dit moment, maar dan **apart van de oefeningen van het vooruitsturen om het paaltje heen**, de hond gaan aanleren “AF” te gaan op commando met de geleider op afstand.

Wat betreft het “VOLGEN” met daarna “VOORUITSTUREN”. We gaan er op dit moment vanuit dat het “VOLGEN” de hond al beheerst zoals dat gewenst wordt in het IGP. Vanuit de hond in basispositie, op circa 15 meter van het paaltje, gaat men met de hond **aan de lijn** volgen richting het paaltje. Belangrijk is dat de hond perfect volgt. Op een circa 10 meter voor het paaltje, op het moment dat de hond dan ook perfect volgt, geeft men nu het commando “VOORUIT”. De oefening wordt nu verder uitgevoerd zoals voorheen. De eerste twee, drie keer dat men deze oefening zo uitvoert zal de hond verrast zijn met het commando “VOORUIT”. Echter al snel daarna zal de hond het voornemen tonen al “VOORUIT” te willen gaan tijdens het volgen voor het commando geklonken heeft. De hond kan hierbij de neiging hebben al voor te gaan dringen, onrustig te gaan volgen, niet meer naar de geleider te kijken etc etc. Mochten deze ongewenste gedragingen tijdens het volgen getoond worden, dan kan men dit weg gaan trainen door bijvoorbeeld een aantal keren een keertwending tijdens het volgen uit te voeren en de lijn gebruiken voor een corrigerende maatregel. Desnoods houdt men een keer halt om de hond goed aandachtig in de basispositie te krijgen, alvorens men weer gaat volgen. Het is hierbij belangrijk dat de hond altijd en alleen vooruit wordt gestuurd als men volgt richting het paaltje en de hond op dat moment perfect volgt volgens het IGP en daarna enthousiast en snel de vooruitoefening uitvoert. Als de oefening op een bepaald moment perfect wordt uitgevoerd door de hond dan gaat men de afstand tot het paaltje stapje voor stapje bij elke oefening vergroten totdat men weer op die minimale 30 meter zit.

In de fase van de opbouw van de “VOORUIT” met volgen kan men dus ook de hond gaan

aanleren “AF” te gaan op commando met de geleider op afstand. Op dit moment moet de hond dus wel het commando “AF” naast de geleider al perfect beheersen. Let wel, de oefeningen “VOORUIT” en “AF” op afstand worden nog totaal los van elkaar geoefend! Er zijn bij deze “AF” twee zaken die de hond moet gaan beheersen. Dat is het afgaan terwijl de hond niet in basispositie is ten opzichte van de geleider. En het afgaan terwijl de geleider een eind van de hond is verwijderd. Men begint uiteraard met het “AF” leren met de hond niet in basispositie. Er zijn twee mogelijkheden om dit aan te leren. Of de hond zit aan vast aan een wat langere lijn die vastgehouden wordt door een hulppersoon, of de lijn zit vast aan een boom/paal of dergelijke. Het is in iedergeval de bedoeling dat de hond niet naar de geleider kan op het moment deze een stapje van de hond af gaat.

Handig is dat de hond nu “AF” moet gaan vlak bij of naast het “vooruitzendpaaltje”. Dan wordt op deze wijze het al voor de hond een bekende positie waar af te moeten gaan. De eerste fase is hier dat de geleider een paar stappen achteruit zet van de aangeliijnde hond vandaan, die naast het vooruitstuur paaltje staat. De geleider beweegt zich hierbij richting de basispositie waarbij normaliter de “VOORUIT” oefening start volgens het IGP. De hond kijkt de geleider bij het achteruitstappen in het gezicht. De geleider geeft het commando “AF”. Zodra de hond ligt klinkt er de bekende “CLICK” van de clicker en laat de hulppersoon de lijn vallen. De hond is daarmee dus in de gelegenheid gekomen naar de geleider te gaan om een brokje in ontvangst te nemen. Heeft men geen hulppersoon, dan zal de geleider zeer snel na de click zich richting de hond moeten begeven om de hond een brokje te geven. Het mag hier duidelijk zijn dat met een hulppersoon werken in deze fase wel erg prettig is. Zeker met de wetenschap dat men de afstand tot de hond langzaam steeds groter gaat maken voordat men het commando “AF” geeft. Men bouwt deze oefening steeds verder uit zodat de hond met de geleider minimaal op 30 meter afstand snel op commando “AF” gaat liggen.

Als de opbouw van de oefening “VOORUIT” in het stadium is gekomen dat beide elementen zoals hiervoor beschreven (en dus los van elkaar geoefend zijn) perfect door de hond wordt uitgevoerd gaat men beide elementen samen voegen tot één oefening. Maar in deze fase van de opbouw zijn een aantal zaken die men voor ogen moet houden.....

*Bij het alle eerste begin in de opbouw van deze oefening kan men het beste steeds het zelfde terrein gebruiken. Wat later in de opbouw moet de factor terrein niet meer van grote invloed zijn op de vorderingen met de hond. Immers, indien men het voornemen heeft om regelmatig op andere terreinen te werken met de hond is het zelfs van belang de hond niet te conditioneren op één terrein! Uiteraard moet het paaltje en de fase van de opbouw voor de hond wel herkenbaar blijven!

*Zorg er voor dat het gebruikte paaltje nu steeds kleiner wordt. Op den duur moet het op 30 meter net niet te zien zijn maar bij dichtere benadering wel. De reden mag duidelijk zijn. Op een IGP evenement zal er geen paaltje te zien zijn.

*Begin nooit met de laatste fase van de opbouw zoals hieronder beschreven zal worden voordat de hiervoor beschreven oefeningen perfect in hun eindfase uitgevoerd kunnen worden. Anders zal men mogelijk te veel druk uit moeten gaan oefenen op de hond, wat ten koste zal gaan van een perfecte snelle oefening.

*Ga nu niet steeds de oefening uitvoeren waarbij de hond “AF” moet gaan. Dat zal ten koste gaan van de snelheid waarmee de hond de oefening gaat uitvoeren. In zou ideaal zijn als men de hond bijvoorbeeld 9 van de 10 oefeningen niet “AF” hoeft te laten gaan. En de tiende keer de hond perfect snel “VOORUIT” gaat en snel op commando “AF” gaat liggen. Maar hierin is geen vaste vuistregel/richtlijn te geven. Iedere hond is anders en de trainingen zullen hieraan aangepast moeten zijn.

Op het moment dat men het “VOLGEN”, “VOORUIT” en het “AF” wil gaan samenvoegen begint men hiermee met de hond aan een lange lijn. Beste is dat de lijn zo dun mogelijk is maar wel sterk en daarbij licht van gewicht. Het opvolgen laat men even achterwege bij de oefening, maar men begint vanuit de hond in “ZIT” basispositie op een meter of 5 voor het paaltje. De hond zit aan een lange lijn. Op het commando “VOORUIT” stuurt men de hond weg richting het paaltje. Een meter voor het paaltje geeft men nu het commando “AF”. Hierbij zal de lange lijn nodig zijn om de hond te belemmeren door te gaan en om het paaltje heen te gaan. Het dragen van goede werkhandschoenen is bij dit “belemmeren” wel verstandig. Nu zie je hier twee varianten in

de praktijk voor wat betreft het vervolg van de oefening.

-Als de hond “AF” is kun je een “CLICK” geven en razendsnel zich naar de hond begeven om te belonen. De hond moet dan hierbij wel blijven liggen totdat je naast de hond ben aangekomen. Je beloont hier dus direct voor het afgaan. Omdat de afstand tot de hond nu nog klein is dit aardig in de praktijk te brengen.

-De andere variant is als volgt. Als de hond “AF” is vlak voor het paaltje wacht je twee seconden....je geeft daarna weer het commando “VOORUIT” en je laat de hond de oefening afmaken als voorheen. Dat betekent als de hond om het paaltje heen draait een “CLICK” volgt en de beloning volgt als voorheen. De hond wordt dus beloond voor het goed afhandelen van de oefening na “AF” te zijn gegaan.

Op de onderste twee foto's ziet men de praktijk. Op de eerste foto heeft de hond tijdens het vooruitgaan het commando “AF” gekregen. Duidelijk is de lange lijn te zien die de hond aan heeft. Op de tweede foto is hij vanuit “AF” doorgestuurd om het paaltje heen.

Zolang de afstand bij de start van de oefening nog een meter of vijf is voor het paaltje, kun je kiezen om de eerst genoemde variant toe te passen. Later als de startafstand tot het paaltje groter wordt zou men kunnen kiezen om over te gaan naar de tweede genoemde variant. Door de grotere afstand op dat moment tot de liggende hond is dit op een bepaald moment praktischer.

En ik herhaal....voer de oefening vaak uit zonder de hond “AF” te laten gaan, om zodoende de snelheid erin te houden.

Als de oefeningen startende op vijf meter voor het paaltje goed worden uitgevoerd, dan gaat men de afstand startpositie – paaltje langzaam vergroten. Men werkt nog steeds met de lange lijn. Op het moment dat inwerking met de lange lijn niet meer nodig blijkt te zijn, kan men met de hond los van de lijn de oefeningen gaan doen. Verstandig hierbij is de eerste keren de startafstand tot het paaltje weer klein te maken. Op deze wijze is de invloed van de stem van de geleider groter dan op grotere afstand van de hond.

Men bouwt de oefening langzaam uit totdat deze uitgevoerd kan worden met een startpositie van 30 meter voor het paaltje.

Daarna wordt het opvolgen vooraf het commando “VOORUIT” weer toegevoegd aan de oefening.

9.18 STA

Het moet stil aan duidelijk zijn wat de methodieken zijn om een hond in drift te houden. Daarom zal ik niet heel diep ingaan op het aanleren van de oefening “STA”. Het mag duidelijk zijn dat men deze oefening ook fase voor fase opbouwt. De meest gemaakte fout die ik zie is dat men de hond bij het aanleren vast pakt of onbewust knijpt in de buikstreek. Dit kan een onplezierige ervaring met de oefening “STA” koppelen. Daarom gebruik ik in de begin fase de volgende techniek. Op het commando “STA” dwing ik met de lijn in mijn rechter hand de hond tot stoppen en met een gesloten linker hand onder zijn buik voorkom ik dat de hond gaat zitten. Door bewust een gesloten hand te gebruiken kan ik nooit onbewust de hond vastpakken en knijpen. Ook voor deze oefening geldt: drift en driftbehoud is het geheim.

9.19 Af met afleiding

Daar deze oefening in de regel geen problemen geeft wil ik er niet te woorden aan besteden. Kwestie van rustig opbouwen. Heeft men gezag over de hond, zal deze oefening geen problemen opleveren.

9.20 Oefeningen gaan uitvoeren volgens het programma - reactieve fasetijd

Het mag duidelijk zijn dat het week in, week uit de oefeningen strak uitvoeren volgens het programma bepaald geen driftbehoud zal brengen. Toch zou men een klein beetje het programma moeten inpassen in de training. Zo kan men bijvoorbeeld de “ZIT” en “AF” gaan toetsen. Nu is in de regel het blijven zitten of liggen niet het probleem, maar juist het snel gaan zitten of liggen. Daar moet de toetsing dan ook op gericht zijn. Men brengt de hond in drift, begint de volgpasjes en geeft het visuele signaal voor de oefening. Uiteraard zal de hond nu reactief worden (als de hond routine krijgt zal het visuele signaal overbodig kunnen worden doordat hij de komst van de oefening begint te herkennen - de spanning moeten we er echter wel in blijven houden). Door dwang voorkomt men nu dat de hond de oefening al uitvoert. De reactieve hond komt dus in de reactieve fasetijd. Als nu naar enkele passen het commando “ZIT” of “AF” komt en de opbouw goed is geweest dan zou stilaan perfectie bij de uitvoering geen probleem mogen zijn. Echter we blijven keer op keer perfectie in de uitvoering afdwingen als dit nodig mocht zijn. Om drift te behouden kan men nu, nadat men twee meter van de hond verwijderd is, een bal direct in zijn bek gooien. Het eist wat techniek, maar het driftbehoud is perfect. De afstand voordat men de bal gooit kan men bij deze oefeningen steeds groter maken. Het gaat er om dat men leert de hond zijn drift te behouden en de driftbevrediging steeds langer kan gaan uitstellen.

Een andere techniek om een hond ook goed reactief te krijgen op een evenement is door de pasjes, die vooraf gaan aan bijvoorbeeld het commando “ZIT” of “AF”, flink korter gaan maken dan de tien die voorgeschreven staan in het programma. Door gedurende trainingen 4-5 pas aan te houden zal de hond snel in de reactieve fase belanden op een evenement. Belangrijk hierbij is uiteraard wel dat de hond uit ervaring weet te moeten wachten op het commando.

Is men een heel eind gevorderd met de mogelijkheid tot driftbehoud dan kan men beginnen met soms teruglopen naar de hond toe bij de “ZIT” oefening, of bij de “AF” oefening het voorroepen gaan combineren.

Het mag duidelijk zijn dat oefeningen niet plaats afhankelijk mogen worden. In een gevorderd

stadium is het belangrijk dat de trainingen plaatsvinden op zoveel mogelijk verschillende terreinen.

9.21 Appèl en de elektronische dressuurband

In het hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” ben ik al uitgebreid ingegaan op de introductie van de elektronische dressuurband. Als men besluit over te gaan tot het gebruik van een elektronische dressuurband is de kennis zoals beschreven in het gehele hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” een **MUST!** In het hoofdstuk “Manwerk” kom ik ook nog uitgebreid terug over het gebruik van elektrische dressuurbanden. Het is ook noodzakelijk dit deel van dat hoofdstuk goed te bestuderen. Ik wijs er opnieuw op dat het gebruik van elektronische hulpmiddelen iets is voor mensen met een grote ervaring en vooral met “gevoel” kunnen africhten. Het is niets voor een beginner om er zonder deskundige hulp aan te beginnen.

Is men zeer goed in staat d.m.v. mechanische inwerking m.b.v. een lijn en een halsketting een hond goed af te richten dan kan een elektronische dressuurband verdere perfectie brengen in timing en dossering. Het perfectioneert dus je manier van trainen. In het hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” ben ik al uitgebreid ingegaan hoe de perfectionering met de elektrische dressuurband in de praktijk te brengen.

Ik wijs er nog eens op dat er een wezenlijk verschil kan zitten op de betekenis van een elektronische stimulans voor de hond, want het doel bij het appèl kan mogelijk anders zijn dan bij het manwerk. **Zaak dus de betekenis van de elektronische stimulans altijd duidelijk te maken en te houden! De hond mag hierbij niet in verwarring worden gebracht.**

9.22 Tot slot

Het is moeilijk te beschrijven hoe men in de praktijk alles moet uitvoeren. Dit zal voor iedere combinatie een ander ideale uitvoering zijn. Maar de opdracht is deze: de hond geconditioneerd op de geleider en veel drift, reactieve fasetijd creëren en drift behouden. Bij de opbouw van de hond behoort men niet het nut van het gebruik van een positief geconditioneerd signaal te vergeten.

Enkele zullen moeite hebben met het feit dat bewust het toedienen van pijn aan de hond wordt opgezocht. Maar ik moet dan nog eens duidelijk stellen dat ik er van uit ga dat men traint met een hond die genetisch voor dit werk geschikt is. Met nadruk wil ik dan ook nog eens even ingaan op het vergroten van de belastbaarheid van de hond. Deze behoort stuk verankerd te zitten in zijn herkomst. Bij de jonge hond kan deze belastbaarheid vergroot worden door het spelelement met zijn baas. Dit heeft een niet te onderschatten waarde. Dit wil niet zeggen: en nu maar veel spelen en het wordt een kanjer!...., daar is natuurlijk meer voor nodig. Vergeet niet dat het beste contact tussen hond en baas het spel is van waaruit de africhting het meest groeit.

Hoe hoger en intensiever het spel kan worden opgebouwd, des te belastbare zal de hond zich ontwikkelen. Hierbij wil ik belastbaarheid definiëren als:

Het ondergaan van intensieve trainingen, waarbij de hond dit als prettig ervaart.

Dit alles impliceert niet dat de hond niet gedwongen zal worden. In een gevorderd stadium in de opbouw zal de hond behoorlijk belast worden met felle korte correcties. De hond zal door

driftmatige opbouw van de oefeningen echter zeer snel van een correctie herstellen.